

280974/15

Calendarul Asociațiunii

pe anul dela Christos

1912.

imprimată
ocasă

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
ARAD

Anul I.

Proclamație

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane. — Prețul 30 bani.

Cronologia anului 1912.

Dela facerea lumii după Suidas (6000 a. Chr.) . . .	7912 an
„ „ „ „ cei 70 traduc. ai bibliei. . .	7643 „
„ „ „ „ era bizantină (5508 a. Chr.) . . .	7420 „
Dela facerea lumii după periodul Iulian (1 Ian. 4713 a. Chr.) . . .	6615 „
Dela întemeierea Romei (24 Aprilie 743 a. Chr.) . .	2662 „
„ nașterea Domnului nostru Isus Christos . . .	1912 „
„ moartea Domnului nostru Isus Christos . . .	1879 „
„ risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 79 d. Christos) . . .	1833 „
„ descălecarea Romanilor în Dacia sub Traian (105 d. Christos) . . .	1807 „
„ zidirea Constantinopolei (330 d. Chr.) . . .	1582 „
„ așezarea clopotelor în bisericile creștine . . .	1512 „
„ căderea împărăției romane apusene (476 d. Chr.) .	1436 „
„ venirea Ungurilor în Europa (896 d. Chr.) . .	1016 „
„ întemeierea Țării ungurești (1000 d. Chr.) . .	912 „
„ desbinarea bisericilor (răsăriteană și apuseană) .	959 „
„ întemeierea Țării românești . . .	822 „
„ începutul domniei casei Habsburgice în Austria .	639 „
„ descălecarea lui Dragoș-Vodă în Moldova . .	570 „
„ moartea lui Mihai Viteazul . . .	511 „
„ iscodirea prafului de pușcă prin B. Schwarz . .	562 „
„ făcerea hârtiei (1373 d. Chr.) . . .	539 „
„ iscodirea tiparului (1440 d. Chr.) . . .	472 „
„ descoperirea Americii (11 Octomvrie 1492) . .	420 „
„ reformația lui Luther (1517 d. Chr.) . . .	395 „
„ tipărirea celei dintâi cărți românești . . .	342 „
„ îndreptarea calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (1583) . . .	330 „
„ începerea sădării tăbăcaliei în Europa (1591) .	321 „
„ unirea Românilor cu biserica Romei . . .	212 „
„ iscodirea trenului cu aburi . . .	148 „
„ descoperirea electricității . . .	122 „

Dela nașterea M. Sale Împ. Francisc Iosif I. (1830) .	82 ani
„ iscodirea telegrafului	67 „
„ unirea Principatelor române (Muntenia și Moldova)	52 „
„ încoronarea primului rege al României	30 „
„ iscodirea fonografului și telefonului	24 „
„ iscodirea mașinei de sburat	3 „

Anotimpurile :

Primăvara se începe în noaptea 7 spre 8 Martie.

Vara se începe în 8 Iunie seara.

Toamna se începe în 10 Septemvrie dimineața.

Iarna se începe în 9 Decemvrie dimineața.

Planeta anului 1912

e **Soarele**, izvorul de viață și lumină pentru pământ. Soarele e de 330.000 de ori mai mare decât pământul. Învățații cerce-tează Soarele cu ochianuri făcute anume. Ei au descoperit pe suprafața Soarelui pete mari și mici, al căror număr e schim-băcios. Dela schimbarea numărului petelor se pare a depinde schimbarea vremii pe pământ. Soarele e de 148,840.000 klm. departe de noi.

Posturile.

1. Mercurile și Vinerile de peste an. — 2. Ajunul Bo-tezului Domnului în 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 5 Februarie până în 25 Martie. — 4. Postul Sf. Petru și Pavel din 20 Maiu până în 28 Iunie. — 5. Postul Sf. Mării din 1 până 14 August. — 6. Taierea capului Sf. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septemvrie. — 8. Postul Crăciunului din 15 Noem-vrie până în 24 Decemvrie.

Deslegarea posturilor.

1. Mercuri și Vineri în săptămâna brânzii. — 2. Mercuri și Vineri în săptămâna luminată. — 3. Mercuri și Vineri în săptămâna după Rusalii. — 4. Mercuri și Vineri după Crăciun până la Botezul Domnului.

Domnitorii europeni.

Austro-Ungaria. Împăratul și Regele: *Francisc Iosif I.*, Împărat al Austriei, Rege apost. al Ungariei, Boemiei etc. și Mare principe al Ardealului, născ. la Schönbrunn 6/18 Aug. 1830; s'a supt pe tron în 20 Nov. (2 Dec.) 1848 și s'a încoronat ca Rege al Ungariei în 27 Maiu (8 Iunie) 1867. — Soție: *Elisabeta*, fiica Ducei Maximilian de Bavaria, născ. în 12 Dec. 1837, † în 10 Septembrie 1898, ucisă de anarhistul Luccheni. — Copii: Sofia, născ. 5 Martie 1855 și răpos. 9 Maiu 1857. Gizela, născ. în 30 Iunie 1856, căsăt. în 8 Aprilie 1873 cu Leopold, principele de Bavaria. Rudolf, fost principe de Coroană și clironom al tronului, născ. în 9/21 Aug. 1858, † în 18/30 Ianuarie 1889. A fost căsătorit cu Stefania, princesă de Belgia în 28 Aprilie 1881. Maria, născ. 10/22 Aprilie 1868, căs. 19/31 Iulie 1890 cu Arhiducele Francisc Salvator. — Nepoată: Elisabeta, Princesă și Arhiducesă, fiica fostului principe de coroană Rudolf, născută în 1 August 1883. — *Belgia.* Rege: Albert I. — *Britania.* Rege: George I., el este totodată și Împăratul Indiei (Azia). — *Bulgaria.* Rege: Ferdinand I. de Coburg, născ. 14/26 Febr. 1861. — *Danemarca.* Rege: Frederic VIII., născ. la 1843. — *Elveția* e republică. Președintele se alege în fiecare an. — *Francia.* Republică. Preșident: Clem. A. Fallières, ales în anul 1906. Preșidentul — capul statului — se alege tot la 7 ani. — *Germania* (Prusia). Împărat-Rege: Wilhelm II., născ. 15/27 Ian. 1859. — *Grecia.* Rege: George I., născ. 12/24 Dec. 1845. — *Italia.* Rege: Victor Emanuel III., născ. la 1869. — *Munteneșu.* Rege: Nicolae I. Petroviciu, n. 7 Oct. 1841. — *Norvegia.* Rege: Hacon VII. ales în 1906. — *Olanda.* Regină: Wilhelmina, născ. 19/31 Aug. 1880. — *Portugalia.* Republică. Prezid.: Manuel Arriaga, ales în 25 Aug. 1911. — *România.* Rege: Carol I. de Hohenzollern-Sigmaringen; n. în 20 Aprilie 1839; ales de Domnitor la 1866; încor. ca Rege în 1881. Regină: Elisaveta, princesă de Wied., n. 5/17 Dec. 1843. Scriitoare vestită; scrie de obicei sub numele de Carmen Sylva. Moștenitor: Prințul Ferdinand, fiul al doilea al fratelui mai mare al Reg. Carol, n. 12 August 1865, căs. 11 Ian. 1893 cu Maria de Saxa-Coburg-Gotha. Copii: Carol, Elisaveta, Maria, Nicolae și Ileana. — *Rusia.* Împărat (Țar): Nicolae II., n. 6/18 Maiu 1868. — *Sârbia.* Rege: Petru Carageorghevici, născ. 1846, ales în 1903. — *Spania.* Rege: Alfonso XIII., născ. 5/17 Maiu 1886. — *Svedia.* Rege: Gustav V., născ. 16 Iunie 1858. — *Turcia.* Sultan: Mohamed V., născ. la 3 Noemvrie 1844.

Ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele Calendarul vechiu Calend. nou

Duminica înaintea Botezului, ev. Marco c. 1, gl. 6, v. 9

Dum.	1 (†) Tăierea impr.	14 Felix
Luni	2 P. Silvestru	15 Maur
Marți	3 Pr. Malachia	16 Marcelin
Merc.	4 Sin. 70 Ap.	17 Antonie
Joi	5 Teopemt, Teona	18 Prisca
Vineri	6 (†) Botezul Dlui	19 Sara
Sâmb.	7 † Ioan Botezat.	20 Fab., Seb.

Dumin. după Botez, ev. Mat., c. 4, gl. 7, v. 10

Dum.	8 C. George	21 Agnes
Luni	9 M. Polieuct	22 Vincentie
Marți	10 P. Grigorie	23 Log. Mar.
Merc.	11 C. Teodosie	24 Timoteiu
Joi	12 M. Tațiana	25 Pavel
Vineri	13 M. Ermil	26 Policarp
Sâmb.	14 Părinții din Sinai	27 Ioan

Dum. Vam. și Faris. ev. Luca c. 4, gl. 8, v. 11

Dum.	15 C. Pavel Teban	28 Carol
Luni	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc
Marți	17 † C. Antonie	30 Martina
Merc.	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol
Joi	19 C. Macarie	1 Febr. Ign.
Vineri	20 † C. Eutimie	2 (†) Int. Dlui
Sâmb.	21 C. Maxim	3 Blasiu

Dum. Fiului răstăcit, ev. Luca c. 15, gl. 1, v. 1

Dum.	22 Ap. Timoteiu	4 Veronica
Luni	23 M. Clement	5 Agata
Marți	24 C. Xenia	6 Dorotea
Merc.	25 † P. Grigor. Teol.	7 Romuald
Joi	26 C. Xenofont	8 Ioan
Vineri	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia
Sâmb.	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica

Dum. lăs. de carne, ev. Marcu c. 15, gl. 2, v. 2

Dum.	29 M. Ignatie	11 Eufrosina
Luni	30 (†) Vas. Gr. Ioan	12 Eulalia
Marți	31 Chir și Ioan	13 Catarina

Soarele

1. răs. 7 o. 26 m.
ap. 3 „ 29 „
10. răs. 7 „ 16 „
ap. 3 „ 44 „
20. răs. 7 „ 02 „
ap. 4 „ 03 „

Lună nouă în 6 Ian.,
12 o. 46 m. la am.

Statutul economic.

În Ianuarie trebuie
împrăștiat gunoiul
pe arături, prăpă-
dite cuiburile de
omide, curățiți po-
mii de coaje uscată
și mușchi și trebuie
băgat de seamă să
nu se încuibe șoa-
reci în stupini.

Semne de timp.

Ianuarie cald nu
e semn de an mă-
nos. Ianuarie uscat
și geros aduce Faur
cu nea. Negura din
Ianuarie aduce Faur
umed. Când se trag
norii spre miazăzi,
urmează frig, iar
când se duc spre
miazănoapte — căl-
dură. Cum a fost
timpul la Sf. Grigo-
rie așa va fi tot anul.

Y.
Teodora Maria

Februarie

are 29 zile

Faur

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 M. Trifon	14 Valentin
Joi	2 (†) Intimp. Dlui	15 Faust
Vineri	3 Drept. Simeon	16 Iuliana
Sâmb.	4 P. Isidor	17 Constanța

Dum. lăs. de brânză, ev. Mat. c. 6, gl. 3, v. 3

Dum.	5 M. Agatia	18 Flavian
Luni	6 P. Vucol ep.	19 Conrad
Mărți	7 P. Partenie	20 Eleuterie
Merc.	8 Teodor Stratilat	21 Eleonora
Joi	9 M. Nichifor	22 Petru C.
Vineri	10 M. Haralampie	23 Eberhard
Sâmb.	11 M. Vlasie	24 Adalbert

Dum. 1. în post, ev. Ioan c. 1, gl. 4, v. 4

Dum.	12 P. Meletie	25 Matias
Luni	13 P. Martinian	26 Victor
Mărți	14 P. Auxentie	27 Gothard
Merc.	15 Ap. Onisim	28 Leandru
Joi	16 M. Pamfilie	29 Roman
Vineri	17 M. Teodor Tiron	1 Mart. Alb.
Sâmb.	18 P. Leon papa	2 Simpliciu

Dum. 2. în post, ev. Marcu c. 1, gl. 5, v. 5

Dum.	19 Ap. Archip	3 Celidoniu
Luni	20 P. Leon ep.	4 Casimir
Mărți	21 P. Timoteiu	5 Eusebie
Merc.	22 M. din Evgenia	6 Frideric
Joi	23 M. Policarp	7 Ap. Toma
Vineri	24 †Afl. c. S. Ioan B.	8 Ioan
Sâmb.	25 P. Tarasie	9 Franciscă

Dum. 3. în post, ev. Marcu c. 8, gl. 6, v. 6

Dum.	26 P. Porfirie	10 40 Martiri
Luni	27 P. Procopie	11 Heraclie
Mărți	28 P. Vasilie	12 Grigorie
Merc.	29 P. Casian	13 Rosina

Soarele

1. răs. 6 o. 40 m.
ap. 4 „ 26 „
10. răs. 6 „ 22 „
ap. 4 „ 43 „
20. răs. 6 „ — „
ap. 5 „ 01 „

Lund nouă în 5 Faur
la 7 o. 19 m. dir.

Statul economic.

Carăm gunoii, fi-
cem patul cald (me-
legar) pentru legu-
mele timpurii, hră-
nim mai binișor vo-
tele, ca să fie în
stare bună când în-
cepem lucrul câm-
pului; în zile calde
lăsăm albinele să-și
facă sborul de cu-
rățire.

Semne de timp

Faur alb întărește
sămănăturile. Cănl
nu îngheață în Faur,
e semn de an m-
nos. Vânturile de
miazănoapte preve-
stesc an mănos.
Negura de apus
arată ger.

Martie

are 31 zile

Germănar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 M. Eudochia	14 Matilda
Vineri	2 M. Teodot	15 Longin
Sâmb.	3 M. Eutropie	16 Heribert

Dumr. 4. în post, ev. Marcu c. 9, gl. 7, v. 7

Dum.	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Luni	5 M. Conon	18 Alexandru
Mărți	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.
Merc.	7 M. d. Cherson	20 Nichita
Joi	8 P. Teofilact	21 Benedict
Vineri	9 † SS. 40 Martiri	22 Paulina
Sâmb.	10 M. Codrat	23 Ebenhard

Dum. 5. în post, ev. Marcu c. 10, gl. 8, v. 8

Dum.	11 P. Sofronie	24 Gavril
Luni	12 C. Teofan	25 (†) Bunav.
Mărți	13 P. Nichifor	26 Emanuil
Merc.	14 C. Benedict	27 Hubert
Joi	15 M. Agapie	28 Malchus
Vineri	16 M. Sabin	29 Eustasiu
Sâmb.	17 C. Alexie	30 Guido

Dumineca Floriilor, ev. Ioan c. 10.

Dum.	18 (†) Floriile	31 (†) Floriile
Luni	19 M. Hris. și Dar.	1 Apr Hug.
Mărți	20 C. dela S. Sava	2 Francisc
Merc.	21 C. Iacob	3 Richard
Joi	22 M. Vasile	4 Joia Pașt.
Vineri	23 (†) Vin. Patim.	5 Vin. Pat.
Sâmb.	24 P. Zaharie	6 Sixt

Dumineca Paștilor, ev. Ioan c. 1.

Dum.	25 (†) Sf. Paști,	7 (†) Paștile
Luni	26 (†) Luniia Paștil.	8 (†) L. Pașt.
Mărți	27 (†) C. Matrona	9 Dionisiu
Merc.	28 C. Stefan	10 Daniil
Joi	29 C. Marcu	11 Leon Papa
Vineri	30 C. P. Ioan	12 Iuliu
Sâmb.	31 C. Ipatie	13 Iustin

Soarele

1. răs. 5 o. 39 m.
ap. 5 „ 17 „
10. răs. 5 „ 18 „
ap. 5 „ 33 „
20. răs. 4 „ 54 „
ap. 5 „ 51 „

Lună nouă, 5 Mart.
11 o. 44 m. noapt.

Statul economic.

Se samănă ovăsul, orzul, mazăricea, trifoiul și lăuterna; începem altoitul de primăvara; desgropăm via, tăiem vițele, curățim rădăcinile de rouă; iepele se duc la armăsar; curățim coșnițele albinelor și hrănim roiurile slabe.

Semne de timp.

Neaua din Martie împruținează vinul. Dacă Martie-i cu rouă, — după Paști mult plouă.

În 8 Martie se începe primăvara.
În 28 și 30 deslegare de post.
În 19 Martie întunecime de lună.
Se vede și la noi.

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele | Calendarul vechiu | Calend. nou

Dumineca Tomii, ev. Ioan c. 10, gl. 1, v. 1

Dum.	1 Maria egipt.	14 Tiburtiu
Luni	2 P. Tit	15 Anastasie
Marți	3 C. Nichita	16 Aron
Merc.	4 C. Iosif	17 Rudolf
Joi	5 M. Claudie	18 Valeriu
Vineri	6 P. Eutimie	19 Hermog.
Sâmb.	7 M. Calliopie	20 Sulpiciu

Dum. Mironosiț., ev. Marcu c. 15, gl. 2, v. 2

Dum.	8 P. Teofilact	21 Anselm
Luni	9 M. Eupsihie	22 Sotir
Marți	10 M. Ter. și Pomp.	23 Adalbert
Merc.	11 M. Antipa	24 George
Joi	12 P. Vasile	25 Marcu
Vineri	13 M. Artimon	26 Cletus
Sâmb.	14 P. Martin	27 Peregrin

Dum. Slăbănogului, ev. Ioan c. 5, gl. 3, v. 4

Dum.	15 Ap. Aristarh	28 Vitalis
Luni	16 M. Agap., Irina	29 Petru
Marți	17 M. Sim. Persul	30 Cătarina
Merc.	18 C. P. Ioan	1 Maiu Fil.
Joi	19 C. Ioan d. peșt.	2 Anastasia
Vineri	20 C. Teodor T.	3 † Afł. Cr.
Sâmb.	21 M. Ianuarie	4 Florian

Dum. Samarinenței, ev. Ioan c. 4, gl. 4, v. 7

Dum.	22 C. Teodor S.	5 Pius
Luni	23 (†) M. George	6 Ioan P.
Marți	24 M. Sava Strat.	7 Stanislau
Merc.	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail
Joi	26 M. Vasile	9 Gr. Naz.
Vineri	27 M. Simeon	10 Isidor
Sâmb.	28 Ap. Iason	11 Adolf

Dum. Orbului, ev. Ioan c. 9, gl. 5, v. 8

Dum.	29 9 M. din Chizie	12 Pancrație
Luni	30 Ap. Iacob	13 Servațiu

Soarele

1. răs. 4 o. 27 m.
ap. 6 „ 11 „
10. răs. 4 „ 07 „
ap. 6 „ 27 „
20. răs. 3 „ 46 „
ap. 6 „ 44 „

Lună nouă, 4 Apr.
1 o. 15 m. ziua.

Statutul economice.

Sămănăm napi, punem cartofi și câră sfârșitul lunii se poate sămăna cucuruzul; sădim răsadul de calarabe și de varză; gătăm cu săditul altoilor și cu altoirea pomilor. — Dacă vrem să avem roii bune să nutrim albinele cu miere subțiată cu apă.

Semne de timp.

Prier frumos, Maiu viforos. Prier umed aduce binecuvântare. Negura din Aprilie, la răsărit și miazăzi, semn bun. De tună în Aprilie, nu te mai teme de ger. Prier frumos, vară furtunoasă.

În 4 Aprilie întu-necime inelără de soare, se vede la noi

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Marți	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Merc.	2 P. Atanasie	15 Sofia
Joi	3 (†) Înălț. Dlui	16 (†) În. Dlui
Vineri	4 M. Pelagia	17 Pascalis
Sâmb.	5 M. Irina	18 Venantius

Dum. SS. Părinți, ev. Ioan c. 17, gl. 6, v. 10

Dum.	6 Dreptul Iov	19 Celestin
Luni	7 M. Acachie	20 Bernardin
Marți	8 † Ap. și Ev. Ioan	21 Felix
Merc.	9 Pr. Isaia	22 Elena
Joi	10 Ap. Simon Zilot	23 Desideriu
Vineri	11 M. Mochie	24 Ioana
Sâmb.	12 P. Epifanie	25 Urban

Duminea Rusaliilor, ev. Ioan c. 7.

Dum.	13 (†) Rusaliile	26 (†) Rusal.
Luni	14 (†) Luniă Rus.	27 (†) L. Rus.
Marți	15 P. Pahomie	28 Wilhelm
Merc.	16 P. Teodor	29 Maximin.
Joi	17 Ap. Andronic	30 Ferdinand
Vineri	18 M. Petru	31 Petronella
Sâmb.	19 M. Patriciu	1 Iun. Nic.

Dum. 1. d. Rus. a tut. SS., Mat. c. 10, gl. 8, v. 1

Dum.	20 M. Talaleu	2 Erasmus
Luni	21 (†) Const. și El.	3 Clotilda
Marți	22 M. Vasilisc	4 Quirinus
Merc.	23 P. Mihail	5 Bonifaciu
Joi	24 P. Simeon	6 Joia verde
Vineri	25 Afl. cap. S. Ioan	7 Lucreția
Sâmb.	26 Ap. Carp	8 Medard

Dum. 2. după Rus., ev. Mat., c. 4, gl. 1, v. 2

Dum.	27 M. Terapont	9 Primus
Luni	28 P. Nichita	10 Margareta
Marți	29 C. Teodosia	11 Varnava
Merc.	30 P. Isachie	12 Claudina
Joi	31 Ap. Ermil	13 Antonie

Soarele

1. răs. 3 o. 27 m.
ap. 7 „ 02 „
10. răs. 3 „ 14 „
ap. 7 „ 16 „
20. răs. 3 „ 03 „
ap. 7 „ 29 „

Lună nouă, 3 Maiu
11 o. 49 m. seara.

Stările economice.

Putem sămăna printre cartofi cucuruz, cânepă sau in; se începe cositul luteinei, trifoiului și sparcetei; se sapă cartofii și via; sămănam fasolea, castraveții, bostanii (dovleci) și sădım patlagele; stărpim gândacii de Maiu; să fim cu băgare de seamă când dăm vitelor nutreț verde.

Semne de timp.

Roua de seara și răcoarea din Maiu aduc fân și vin mult.

Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Roiul din Maiu prețuște un car de mălaiu.

În 16 și 18 Maiu deslegare de post.

În 21 Maiu se începe postul SS. Ap.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 M. Iustin	14 Vasile
Sâmb.	2 P. Nichifor	15 Vitus
Dum. 3. după Rus., ev. Mat., c. 6, gl. 2, v. 3		
Dum.	3 M. Lucilian	16 Beno
Luni	4 P. Mitrofan	17 Adolf
Marți	5 M. Doroteiu	18 Paulina
Merc.	6 C. Visar. și Ilar.	19 Iuliana
Joi	7 M. Teodot	20 Laura
Vineri	8 M. Teodor Strat.	21 Aloisie
Sâmb.	9 P. Ciril	22 Paulin
Dum. 4. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 3, v. 4		
Dum.	10 M. Timotei	23 Etelrud
Luni	11 Ap. Vart. și Varn.	24 Ioan Bot.
Marți	12 P. Onufrie	25 Prosper
Merc.	13 M. Acilina	26 Eremia
Joi	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau
Vineri	15 Pr. Amos	28 Leon
Sâmb.	16 P. Tihon	29 (†) Pet. Pav.
Dum. 5. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 4, v. 5		
Dum.	17 M. Manuil	30 Paul
Luni	18 M. Leontie	1 Iul. Teod.
Marți	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.
Merc.	20 M. Metodie	3 Corneliu
Joi	21 M. Iulian	4 Udalric
Vineri	22 M. Eusebiu	5 Dometie
Sâmb.	23 M. Agripina	6 Isaia
Dum. 6. după Rus., ev. Mat., c. 9, gl. 5, v. 6		
Dum.	24 (†) N. Sf. Ioan B.	7 Vilibald
Luni	25 M. Fevronia	8 Cilian
Marți	26 C. David	9 Anatolia
Merc.	27 P. Samson	10 Amalia
Joi	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Vineri	29 (†) Ap. Petru, Pav.	12 Enric
Sâmb.	30 Sinod. SS. Ap.	13 Margareta

Soarele

1. răs. 2 o. 57 m.
 ap. 7 „ 39 „
 10. răs. 2 „ 38 „
 ap. 7 „ 42 „
 20. răs. 3 „ 02 „
 ap. 7 „ 41 „

Lună nouă, 2 Iunie
 7 o. 59 m. dim.

Staturi economice.

Se sapă și se curăță de burueni cucuruzul, napii și cartofii; se începe cosirea fânătelor; desfacem legăturile altoilor de primăvara; trebuie săpată via; să nu dăm apă vitelor când sunt înfăntate. Să avem de grijă ca să prindem roi.

Semne de timp.

Iunie mai uscat decât umed, umple buțile cu vin bun. Iunie umed și rece strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestește timp bun. Omidele multe sunt semne de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună.

În 8 Iunie se începe vara.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum. 7. după Rus., ev. Mat., c. 9, gl. 6, v. 7		
Dum.	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.
Luni	2 Veștm. Mariei	15 Imp. Ap.
Mărti	3 M. Iacint	16 Rut
Merc.	4 P. Andreiu	17 Alexe
Joi	5 P. Atanasie	18 Frideric
Vineri	6 P. Sisoe	19 Aurelia
Sâmb.	7 P. Toma	20 Ilie Pr.

Dum. 8. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl. 7, v. 8

Dum.	8 M. Procopie	21 Praxedis
Luni	9 M. Pancrație	22 Mar. Mag.
Mărti	10 45 Mart. din Nic.	23 Apolinar
Merc.	11 M. Eufemia	24 Cristina
Joi	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.
Vineri	13 Sin. Arh. Gavril	26 Ana
Sâmb.	14 Ap. Achila	27 Pantelim.

Dum. 9. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl. 8, v. 9

Dum.	15 M. Chiril și Iud.	28 Inocent
Luni	16 M. Atinogen	29 Marta
Mărti	17 M. Marina	30 Avdon
Merc.	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola
Joi	19 C. Macrina	1 Aug. Petr.
Vineri	20 (†) Pror. Ilie	2 Porțunc.
Sâmb.	21 C. Sim. și Ioan	3 August

Dum. 10. după Rus., ev. Mat., c. 17, gl. 1, v. 10

Dum.	22 Maria Magdal.	4 Stefan
Luni	23 M. Foca	5 Dominic
Mărti	24 M. Cristina	6 Sch. l. față
Merc.	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan
Joi	26 M. Ermolae	8 Chiriac
Vineri	27 † M. Pantelimon	9 Roman
Sâmb.	28 Ap. Prohor	10 Laurențiu

Dum. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, gl. 2, v. 11

Dum.	29 M. Calinic	11 Susana
Luni	30 Ap. Sila și Silvan	12 Clara
Mărti	31 Dr. Eudochim	13 Casian

Soarele

1. răs. 3 o. 13 m.
ap. 7 „ 34 „
10. răs. 3 „ 23 „
ap. 7 „ 24 „
20. răs. 3 „ 39 „
ap. 7 „ 08 „

Lună nouă, 1 Iulie
2 o. 48 m. d. a.

Staturi economice.

Se începe secerișul, iar după secerat întorcem miriștele; gătăm cu săpatul cucuruzului și al napilor; săpăm verzele; proptim cren-gile prea încărcate cu poame; săpăm via a treia oară; ne îngrijim să nu se înmulțească trântorii.

Seme ne d'e timp.

Caldura mare din Iulie însemnează an bun. Dacă paianjă-nul își rupe pânza în două, va plouă. Dacă luna pliuă are curte la ameazi și răsărit, urmează timp senin statornic. Mușinoaiile de furnici mai ridicate ca de obicei, vestesc iarnă grea.

August

are 31 zile

Măsălar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 † Scoat. și 7 Mac.	14 Eusebie
Joi	2 Pr. M. Stefan	15 (†) Ad. M.
Vineri	3 C. P. Isachie	16 Rohn
Sâmb.	4 SS. 7 tin. d. Efes	17 Bertram

Dum. 12. d. Rusalii, ev. Mat., c. 19, gl. 3, v. 1

Dum.	5 M. Eusignie	18 Elena
Luni	6 (†) Sch. la fața	19 Ludovic
Marti	7 M. Dometie	20 (†) S.St.R.
Merc.	8 M. Emilian	21 Ioana
Joi	9 Ap. Matia	22 Timoteiu
Vineri	10 M. Laurențiu	23 Filip
Sâmb.	11 M. Euplu	24 Bartolom.

Dum. 13. d. Rusalii, ev. Mat., c. 21, gl. 4, v. 2

Dum.	12 M. Fot. și Anich.	25 Ludovic
Luni	13 C. Maxim	26 Samuil
Marti	14 Pr. Mihea	27 Iosif
Merc.	15 (†) Ad.N.d.D-zeu	28 Augustin
Joi	16 M. Diomid	29 T. c. Ioan
Vineri	17 M. Miron	30 Rosa
Sâmb.	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund

Dum. 14. d. Rusalii, ev. Mat., c. 22, gl. 5, v. 3

Dum.	19 M. Andr. Strat.	1 Sept. Eg.
Luni	20 Pr. Samuil	2 Absolon
Marti	21 Ap. Tadeu	3 Mansbet
Merc.	22 M. Agatonic	4 Rosalia
Joi	23 M. Lup și Irineu	5 Laurent
Vineri	24 M. Eufichie	6 Magno
Sâmb.	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina

Dum. 15. d. Rusalii, ev. Mat., c. 25, gl. 6, v. 4

Dum.	26 M. Adrian	8 (†) N.Mar.
Luni	27 C. Pimen	9 Gorgonie
Marti	28 C. Moise Arapul	10 Nic. Tol.
Merc.	29 (†) Tai. c. S. I. B.	11 Protus
Joi	30 P. Alex. Ioan. Pav.	12 Macedon.
Vineri	31 Brăul Preac.	13 Matern

Soarele

1. răs. 3 o. 59 m.
ap. 6 „ 45 „
10. răs. 4 „ 15 „
ap. 6 „ 26 „
20. răs. 4 „ 31 „
ap. 6 „ 04 „

Lună nouă, 29 Aug.
5 o. 24 m. dim.

Sfaturi economice.

Smulgem cânepa și inul; se samănă rapita; se îmblătesc stogurile de bucate; se adună poamele de vară; să nu dăm cailor mult ovăs nou; dacă nu sunt flori pe câmp, pregătim albinele pentru iernare.

Semne de timp.

Negura de pe li-vezi și râuri, de se arată după apune-rea soarelui, în-samnă timp bun, statornic. Ploaia din August subție vinul. Vânturile de miază-noapte aduc timp statornic. Când sunt alune multe, însem-nează iarnă grea pe viitor.

În 1 August se începe postul S. Mării.

1. răs. 3 o. 59 m.
 10. răs. 4 „ 15 „
 20. răs. 4 „ 31 „
 29 Aug. 5 o. 24 m. dim.
 1. răs. 3 o. 59 m.
 10. răs. 4 „ 15 „
 20. răs. 4 „ 31 „
 29 Aug. 5 o. 24 m. dim.

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.
Dum.	16. d. Rus., ev. Mat., c. 25, gl. 7, v. 5	
Dum.	2 M. Mamant	15 Nicodim
Luni	3 M. Antim	16 Ludmila
Marți	4 M. Vavila	17 Lambert
Merc.	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
Joi	6 Min. Arh. Mih.	19 Ianuarie
Vineri	7 M. Sozont	20 Eustatie
Sâmb.	8 (†) Nașt. Mar.	21 Mateiu

Dum. în. Înălț. S. Cr., ev. Ioan, c. 3, gl. 8, v. 6

Dum.	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu
Luni	10 M. Minodora	23 Tecla
Marți	11 C. Teodora	24 Gerhard
Merc.	12 M. Autonom	25 Cleofas
Joi	13 M. Corneliu Sut.	26 Ciprian
Vineri	14 (†) În. S. Cruci	27 Cosma
Sâmb.	15 † M. Nichita	28 Venceslav

Dum. d. În. S. Cruci, ev. Marcu, c. 8, gl. 1, v. 7

Dum.	16 M. Eufemia	29 Mihail
Luni	17 M. Sofia	30 Ieronim
Marți	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.
Merc.	19 M. Trofim	2 Leodgar
Joi	20 M. Eustatie	3 Candid
Vineri	21 Ap. Codrat	4 Francisc
Sâmb.	22 M. Foca	5 Placid

Dum. 19. d. Rus., ev. 1 dela Luca, gl. 2, v. 8

Dum.	23 (†) Z. S. Ioan B.	6 Bruno
Luni	24 M. Tecla	7 Iustina
Marți	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Merc.	26 (†) Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Joi	27 M. Calistrat	10 Francisc
Vineri	28 P. Hariton	11 Emilian
Sâmb.	29 P. Chiriac	12 Maximil.

Dum. 20. d. Rus., ev. 2 dela Luca, gl. 3, v. 9

Dum.	30 M. Grigorie	13 Coloman
------	----------------	------------

Soarele

1. răs. 4 o. 51 m.
ap. 5 „ 36 „
10. răs. 5 „ 06 „
ap. 5 „ 15 „
20. răs. 5 „ 23 „
ap. 4 „ 51 „

Lună nouă, 27 Sept.
3 o. 16 m. d. a.

Statut economic.

Sămănăm săcara de toamnă, rupem cucuruzul, scoatem cartofii, vânturăm și pregătim grâul de sămânță. Poamele trebuie culese; se fac pregătiri pentru culesul strugurilor; cercetăm dacă stupii au miere destulă pentru iernat.

Semne de timp.

Toamnă caldă, iarnă lungă. Dacă cade ghinda înainte de S.-Mihailu, iarna se pune curând. Răpciune cald, Brumărel rece și umed. Tunetul din Sept. vestește zăpadă multă în Faur și anănos.

În 10 Septembrie se începe toamna.

Octombrie

are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 Ap. Anania	14 Callist
Marti	2 M. Ciprian	15 Teresia
Merc.	3 M. Dionisie Ar.	16 Gal
Joi	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Vineri	5 M. Haritina	18 Luca
Sâmb.	6 † Ap. Toma	19 Ferdinand

Dum. 21. d. Rus., ev. 3 dela Luca, gl. 4, v. 10

Dum.	7 M. Serg. și Vach.	20 Wendelin
Luni	8 C. Pelagia	21 Ursula
Marti	9 † Ap. Iacob I. Alf.	22 Cordula
Merc.	10 M. Eulampie	23 Ioan
Joi	11 Ap. Filip	24 Rafail
Vineri	12 M. Prov. Tarah	25 Hrisant
Sâmb.	13 M. Carp. și Papil	26 Amand

Dum. 22. d. Rus., ev. 4 dela Luca, gl. 5, v. 11

Dum.	14 (†) C. Paraschiva	27 Sabina
Luni	15 M. Lucian	28 Simeon
Marti	16 M. Longin sut.	29 Narcis
Merc.	17 Pr. Osie	30 Claudie
Joi	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Vineri	19 Pr. Ioil	1 Nov. T.S.
Sâmb.	20 M. Artemie	2 Pom. Rep.

Dum. 23. d. Rus., ev. 6 dela Luca, gl. 6, v. 1

Dum.	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
Luni	22 P. Averchie	4 Carol
Marti	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric
Merc.	24 M. Areta	6 Leonard
Joi	25 M. Marcian	7 Engelbert
Vineri	26 (†) M. Dimitrie	8 Gottfried
Sâmb.	27 M. Nestor	9 Teodor

Dum. 24. d. Rus., ev. 7 dela Luca, gl. 7, v. 2

Dum.	28 M. Terenție	10 Andreiu
Luni	29 M. Anastasia	11 Martin
Marti	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Merc.	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau

Soarele

1. răs. 5 o. 42 m.
ap. 4 „ 26 „
10. răs. 5 „ 58 „
ap. 4 „ 06 „
20. răs. 6 „ 17 „
ap. 3 „ 46 „

Lună nouă, 27 Oct.
3 o. 40 m. dim.

Staturi economice.

Sămănăm grâul de toamnă; adunăm napii de nutreț și de zahăr; facem arătura de toamnă; culegem strugurii și pregătim mustul; adunăm legumele și le pregătim pentru iarnă.

Semne de timp.

Brumărel și Mărțișor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Oct. îmblânzește pe lan. și Faur. Lumina de miazănoapte aduce curând ger mare. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea, și la anul vor fi multe omide.

Noemvrie

are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 Cosma, Damian	14 Venerant
Vineri	2 M. Achindin	15 Leopold
Sâmb.	3 M. Achepsima	16 Otmar

Dum. 25. d. Rus., ev. 5 dela Luca, gl. 8, v. 3

Dum.	4 C. Ioanichie	17 Grigorie
Luni	5 M. Galacteon	18 Odo Eg.
Mărti	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Merc.	7 SS. 33 M. d. Mel.	20 Felice
Joi	8 (+) A. Mih., Gavr.	21 Intr. Născ.
Vineri	9 M. Onisifor	22 Cecilia
Sâmb.	10 Ap. Erast și soții	23 Clement

Dum. 26. d. Rus., ev. 8 dela Luca, gl. 1, v. 4

Dum.	11 M. Mina, Victor	24 Ioan
Luni	12 S. Ioan milost.	25 Catarina
Mărti	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad
Merc.	14 † Ap. Filip	27 Virgil
Joi	15 M. Gurie	28 Sosten
Vineri	16 † Ap. Ev. Mateiu	29 Saturnin
Sâmb.	17 P. Grigorie	30 Andreiu A.

Dum. 27. d. Rus., ev. 9 dela Luca, gl. 2, v. 5

Dum.	18 M. Platon	1 Dec. Elig.
Luni	19 Pr. Avdie	2 Bibiana
Mărti	20 † C. Grig. P. Pr.	3 Fr. Xaver
Merc.	21 (+) Intr. în bis.	4 Varvara
Joi	22 Ap. Filimon	5 Sava
Vineri	23 P. Amfilohie	6 Nicolae
Sâmb.	24 † M. Ecaterina	7 Ambrosie

Dum. 28. d. Rus., ev. 13 dela Luca, gl. 3, v. 6

Dum.	25 P. Clement	8 (+) Z. Mar.
Luni	26 C. Alipie	9 Leucadia
Mărti	27 M. Iacob Persul	10 Iudita
Merc.	28 M. Stefan c. nou	11 Damasch.
Joi	29 M. Paramon	12 Maxenție
Vineri	30 † Ap. Andreiu	13 Lucia

Soarele

1. răs.	6 o.	39 m.
ap.	3 "	26 "
10. răs.	6 "	55 "
ap.	3 "	14 "
20. răs.	7 "	10 "
ap.	3 "	05 "

Lună nouă, 25 Nov.
6 o. 42 m. seara.

Statutul economice.

Gunoim și săpăm în grădina de legumi; curățim pomii de coaje moartă și de mușchi, tăiem crengile uscate, rărim coroana și spoim pomii cu var; îngropăm via și rigolăm pentru vii nouă.

Semne de timp.

De ploaie la începutul lui Brumar, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Neaia multă de pe pomi înamnă muguri pușini de cu primăvară. Șoarecii de câmp, de se mai arată, iarna e de parte.

În 15 Noemvrie se începe postul Crăciunului.

Decembrie

are 31 zile

Indrea

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 Pr. Naum	14 Nicasio
Dum. 29. d. Rus., ev. 14 dela Luca, gl. 4, v. 7		
Dum.	2 Pr. Avacum	15 Celian
Luni	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida
Marti	4 † M. Varvara	17 Lazar
Merc.	5 C. Sava celsfințit	18 Grațian
Joi	6 (†) P. Nicolae	19 Nemesie
Vineri	7 P. Ambrosie	20 Liberat
Sâmb.	8 C. Patapie	21 Toma Ap.

Dum. 30. d. Rus., ev. 10 dela Luca, gl. 5, v. 8

Dum.	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie
Luni	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria
Marti	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam, Eva
Merc.	12 † P. Spiridon	25 (†) N. Dlui
Joi	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Stefan
Vineri	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.
Sâmb.	15 M. Eleuterie	28 Pruncii n.

Dum. 31. d. Rus., ev. 11 dela Luca, gl. 6, v. 9

Dum.	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.
Luni	17 Pr. Daniil	30 David
Marti	18 M. Sebastian	31 Silvestru
Merc.	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1913
Joi	20 M. Ignatie	2 Macarie
Vineri	21 M. Iuliana	3 Genoveva
Sâmb.	22 M. Anastasia	4 Tit

Dum. în. Nașt. Dlui, ev. Mat., c. 1, gl. 7, v. 10

Dum.	23 SS. 10 Mart. d. C.	5 Telesfor
Luni	24 M. Eugenia	6 (†) Epifan.
Marti	25 (†) Nașt. Dlui	7 Isidor
Merc.	26 (†) S. N. de Dzeu	8 Severin
Joi	27 (†) Arh. Stefan	9 Iulian
Vineri	28 SS. 20 mii Mart.	10 Pavel
Sâmb.	29 Pr. uciși de Irod	11 Higi

Dum. d. Nașt. Dlui, ev. Mat., c. 2, gl. 8, v. 11

Dum.	30 M. Anisia	12 Ernest
Luni	31 C. Melania	13 Ilarie

Soarele

1. răs. 7 o. 24 m.
ap. 3 „ 02 „
10. răs. 7 „ 30 „
ap. 3 „ 04 „
20. răs. 7 „ 31 „
ap. 3 „ 13 „

Lună nouă, 25 Dec.
12 o. 3 m. ziua.

Statul economic.

Să gătam cu arătura adâncă de toamnă și dacă da înghețul căram gunoiu. În pivniță vinul se trage de pe drojdii. Să grijim ca albinele să nu fie turburate.

Semne de timp.

Dacă începutul lui Decembrie va fi geros, tot așa va fi zece săptămâni. Când câinii latră la lună, urmează ger mare. Gerul și neaua din Decembrie vestește grâu mult. Crăciun negru Paști albe. După o iarnă grea urmează an mănos.

În 9 Decembrie se începe iarna.

În 28 Decembrie deslegare de post.

Decembrie este luna în care se face...
7. Decembrie

Afaceri cu poșta și telegraful.

I. Poșta.

A. Poșta de scrisori.

Cu poșta de scrisori se pot trimite: scrisori închise, corespondențe (cărți poștale), bilete pentru comande de cărți, tipărituri (imprimare), probe de marfă, hârtii comerciale. Acestea pot fi trimise simple, recomandate sau prin expres. Taxele trimiterii ni le arată următoarea tabelă:

Taxele sunt socotite în fileri. g=gram.

0 înseamnă că trimiterea astorfel de scrisori e neiertată.

	Scrisori închise			Corres- pondențe	Corresp. p. co- mande d. cărți
	20 g	250 g	500 g	1 d.	1 d.
În loc	6	12	18	5	2
Ungaria	10	20	30	5	2
Austria	10	20	0	5	3
Bosnia și					
Herțegovina					
Germania					
Liechtenstein					
Sârbia și	până la 20 g. nec. alți 20 g.				
Montenegro .	10	10		5	5
Alte țări străine	25	15		10	5

Grame	Tipărituri (Imprimare)							Mustred marfă			Hârtii comerciale
	10	50	100	150	250	500	1000	50	250	350	
Ungaria	2	3	—	5	10	20	30	3	10	20	0
Austria	—	3	5	—	10	20	30	—	10	20	
Bosnia											
Herțegov.											
Germania											
Liechtenst.)	câte 50 grame							câte 50 g	cel puțin	câte 50 g	cel puțin
Sârbia	5							5	10	5	25
Montenegro	5							5	10	0	0
Alte țări str.	5							5	10	5	25

Taxa de recomandare (în loc 10 fil.) 25 fil.

Trimitere de scrisori prin expres 30 „

La trimitere prin expres, dacă nu este poșta acolo unde adresăm scrisoarea, mai trebuie plătit în Ungaria o taxă de 1 cor., iar în străinătate o taxă, pe care o plătește primitorul scrisorii.

B. Serviciul de mesagerie.

Cu serviciul de mesagerie se trimit: bani (hârtii de valoare, prețioase) mărfuri sau alte lucruri cu valoare declarată; apoi scrisori de valoare declarată și trimiteri cu rambursă (Nachnahme). Banii se pot trimite sau cu mandat poștal (Postautalvány) sau în scrisoare închisă. Mandatele poștale (1 bucată 2 bani) trebuie scrise cu cerneală, fără îndreptări sau ștersături. Taxele trebuincioase (cari sunt tipărite și arătate pe dosul fiecărui mandat) se plătesc în mărci poștale, cari se lipesc pe mandat. Scrisorile cu bani nu pot fi mai grele de 250 gr. Plicul (coverta) trebuie să fie anume făcută (se vând cu 5 bani la orice oficiu de poștă).

Scrisorile cu bani trebuiesc sigilate cu 5 sigiluri: La astfel de scrisori trebuie plătit porto (porto = plata pentru ducerea scrisorii sau a pachetului) de greutate și porto de valoare. — Amândouă porturile laolaltă dau o sumă ceva mai mare ca la mandatele poștale, și anume: Porto de greutate până la depărtare de 75 kilometri. este 24 bani. Pe lângă acest porto se mai plătește porto de valoare până la 100 cor. = 6 bani; dela 100—600 cor. = 12 bani; dela 600—900 cor. = 18 bani; dela 900—1200 coroane = 24 bani și așa mai departe.

Scrisorile cu bani, cari conțin mai mult de 1000 cor. trebuie predate la poștă desfăcute, pentru ca funcționarul poștei să poată număra banii ce-i trimitem.

Pachete cu porto se pot trimite până la greutate de 50 chlgr. Adresa se scrie pe pachet. Pentru pachete până la 5 chlgr., trimise la o depărtare de 75 chlm., se plătește 30 bani, pentru pachete până la 5 chlgr. trimise mai departe se plătește 60 bani.

Pentru pachete mai grele de 5 chlgr. se plătește porto de greutate și de depărtare.

Pentru pachete cu rambursă (care poate să fie până la 1000 cor.) se plătește pe lângă taxele obicinuite, până la 24 coroane, încă 12-bani și apoi pentru fiecare 4 cor. câte 2 bani.

Buletinul de expediție (Frachtbrief, Szállítólevél) provăzut cu o marcă de 10 bani, trebuie să însoțească fiecare transport, ce trece peste 250 gr. (afară de tipărituri și mustre). Transporturile trimise în străinătate trebuie să fie însoțite și de declarația de vamă.

Copertele de poștă (marcate), cărțile poștale, biletele de rambursă (Nachnahmeschein) și cărțile de rambursă (Post-Nachnahmeschein) stricate se pot schimba cu altele nouă, plătind încă 2 bani.

Tabelă pentru socotirea banilor străini în bani de-ai noștri.

1 marcă . . . = C	1·18	10 cor. daneze . = C	13·25
10 „ . . . = „	11·78	1 dolar . . . = „	4·96
1 franc . . . = „	—·96	10 „ . . . = „	49·60
10 „ . . . = „	9·58	1 funt sterling = „	24·06
1 leu . . . = „	—·96	10 „ „ = „	240·60
10 „ . . . = „	9·58	1 florin oland. = „	1·96
1 cor. scand. . = „	1·33	10 „ „ = „	19·88
10 „ „ = „	13·25	1 rubla . . . = „	2·55
1 „ daneză . = „	1·33	10 „ . . . = „	25·45

II. Telegraful.

Când trimitem telegramă în loc, plata pentru un cuvânt e 2 fil., dar trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 40 fil.

În Ungaria, Austria, Bosnia și Herțegovina plata pentru un cuvânt e 6 fil., și trebuie trimisă o telegramă în preț de cel puțin 60 fil.

În Germania și Sârbia plata pentru un cuvânt e 7 fil., și trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 70 fileri.

În alte țări străine plătim — ca taxă de cuvânt — dupăcum ne arată următoarea scală:

Belgia	C — 22	Rusia (europ.)	C — 28
Britania-mare	„ — 28	Spania	„ — 30
Bulgaria și Rume-		Svedia	„ — 26
lia-de-est	„ — 12	Țările-de-jos	„ — 20
Danemarca	„ — 23	Turcia (europ.)	„ — 32
Elveția	„ — 12	Turcia (asiatică)	„ — 43
Francia	„ — 20	Statele-Unite din	
Grecia (Continent)	„ — 28	America-de-Nord:	
Italia	„ — 19	Newyork, Brooklyn „	1 50
Luxemburg	„ — 23	Ohio, Neworleans,	
Montenegro	„ — 13	Indiana	1 80
Norvegia	„ — 33	Pensylvania	1 70
Portugalia	„ — 34	Kansas, Texas	2 05
România	„ — 10	Washington	2 15

Explicarea prescurtărilor ce se pot pune pe telegrame e următoarea:

D = telegrame urgente, plătesc taxa întreită.

R P x = răspuns plătit pentru x cuvinte.

R P D x = răspuns plătit grabnic.

T C = telegrame colaționate, garantează sosirea corectă a telegramei, $1\frac{1}{4}$ taxă.

F S = a trimite după adresat. Taxa o plătește adresatul.

X P = plata celui care o duce plătită. Interiorul țării 1 coroană. Loco mai mult.

Post = telegrame, cari merg la un loc fără birou telegrafic, și cari trebuie trimise cu poșta de scrisori la adresatul.

P R = ca = Post = dară recomandat. Interiorul țării 25 fileri.

T M x = telegrame cu mai multe adrese la acelaș loc. Taxa pentru a 2-a și adresele următoare până la 100 de cuvinte cu câte 50 fil. mai mult.

P C = trimițătorul vine înștiințat despre trimiterea telegramei. Austro-Ungaria 60 fil. Țară străină taxa de 5 cuvinte cel puțin 1 coroană.

P C D = înștiințare urgentă despre trimiterea telegramei. Taxa ca și pentru 5 cuvinte urgente.

P C P = înștiințare poștală despre trimiterea telegramei. Taxa 25 fileri.

ouvert = telegramă trimisă deschisă.

M P = telegramă primită de mâna proprie.

Jour = se inmanuează numai peste zi.

nuît = se inmanuează și peste noapte.

T R = rămâne în biroul telegrafic.

G P = rămâne în poștă. E iertat și cu adrese în limbi secrete nerecomandate.

G P R = rămâne în poștă recomandat 25 fil.

Telefon = adresatul vine înștiințat prin telefon. Taxa în Ungaria 10 fil., în țări străine scutit.

Fiecare telegramă trebuie scrisă să se poată ceti ușor și nu-i iertat să conțină îndreptări și ștergeri.

Punctele, virgulele și trăsurile frângerilor, cari se întrebuițează la formarea numerilor, se socotesc de câte o cifră.

Taxa telegramelor se socotește după cuvinte. Un cuvânt în comunicația europeană nu poate cuprinde mai mult de 15 litere resp. 5 cifre; prisosul se socotește drept un nou cuvânt.

Taxe și timbre.

Toate documentele, prin cari se statorește, se predă, se întărește, se schimbă, ori înceată oarecare drept, sau prin cari câștigăm un anumit drept, vin timbrate ori taxate.

Competințele se plătesc sau în timbre, sau de-a dreptul în bani, ori percente, amăsurat prețului obiectului.

În timbre se plătește competența dela: acluze, atestate, cărți comerciale și industriale, rugări, rubre și documentele date din oficiu, cari după tarifa cad sub competența de timbre în sumă satorită, cum și toate acele documente, după cari competența nu se plătește după scala de timbre.

Scurtările de timbre și taxe, făcute cu voia, se pedepsesc în mod întreit, sau și mai mult; cea mai mică pedeapsă e 4 cor. — Timbrele se privesc de nevalabile, iar documentele pe cari s'au întrebuițat de netimbrate:

- a) dacă timbrul nu e întreg, adică îi lipsește vre-o parte, ce s'a rupt;
- b) dacă partea ruptă s'a lipit din nou;
- c) dacă timbrul s'a lipit în mod necorăspunzător;
- d) dacă s'a întrelăsat, ori s'a făcut rău scrierea de peste el;
- e) dacă s'a făcut rău stampilarea;
- f) dacă s'au folosit timbre întrebuițate, odată.

Cu privire la felul timbrării trebuie să știm, că la atestate, la contracte, la chitanțe, la declarațiuni și la alte documente de natura aceasta, timbrul este a se lipi la începutul rândului, cu care se începe textul, iar pe marginea de jos a timbrului sunt a se scrie primele litere, cu cari se începe textul, iar nu titlul ori alte însemnări. Tot asemenea se timbrează conturile și extrasele matriculare, având a se scrie pozițiunea primă pe marginea de jos a timbrului.

La cambii, de cumva acestea trebuie întregite prin timbre, se lipesc timbrele în dosul cambiului și se stampilează din cartea judecătoriei de cerc, ori a oficiului de dare respectiv.

La acluze, apelațiuni, inventare, petițiuni, protocoale și recursuri timbrele sunt a se lipi în față ori unde se află loc, și — deoarece cu ocaziunea împrotocolării ele se stampilează din partea respectivelor officii, nu este a se scrie peste ele nimic.

Timbrele lipite, după ce s'a scris și iscălit deja documentul, se privesc ca fără preț.

Timbrele ce se folosesc trebuie să fie întregi, fără cea mai mică urmă, că s'au mai întrebuițat la alt document, căci folosind astfel de timbre, sau dându-le altuia spre întrebuițare, aceia cad sub pedeapsa legii.

Sunt cereri și atestate, cari sunt scutite de timbre. Astfel nu trebuie timbre pe petițiile, în cari cerem îndreptarea dării ce o plătim; apoi pe rugările pentru încasarea plății, și a competențelor învățătoresci, fie date

aceste la pretor, la inspectorul școlar ori la comisia administrativă; mai departe atestatele de sărăcie, atestatele prin cari se adevărește, că cineva primește pensie, milă sau ajutor de întreținere dela stat, comună, sau dela o însoțire; chitanțele despre sume mai mici de 4 coroane, etc. Nu trebuie pus timbru nici pe scrisorile ce se alătură la documentele scutite de timbru, amintite mai sus, apoi pe scrisorile în cauze de miliție ș. a.

Prețul timbrelor îl arată următoarea scală sau tabelă:

SCALA I.

pentru cambii (polițe) asemănate de bani prin comerțanți, documente de datorie dela case publice despre împrumuturi pe trei luni:

coroane		
pană la	150	—10
peste	150	300 —20
	300	600 —40
	600	900 —60
	900	1200 —80
	1200	1500 1—
	1500	1800 1·20
	1800	2100 1·40
	2100	2400 1·60
	2400	2700 1·80
	2700	3000 2—
	3000	6000 4—
	6000	9000 6—
	9000	12000 8—
	12000	15000 10—
	15000	18000 12—
	18000	21000 14—
	21000	24000 16—
	24000	27000 18—

și așa mai departe la fiecare 3000 cor. cu 2 cor. mai mult, unde apoi și restul mai mic de 3000 cor. vine a se lua întreg.

SCALA II.

pentru cuitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scara I. ori III.

coroane		
pană la	40	—14
peste	40	80 —26
	80	120 —38
	120	200 —64
	200	400 1·26
	400	600 1·88
	600	800 2·50
	800	1600 5—
	1600	2400 7·50
	2400	3200 10—
	3200	4000 12—
	4000	4800 15—
	4800	6400 20—
	6400	8000 25—
	8000	9600 30—
	9600	11200 35—
	11200	12800 40—
	12800	14400 45—
	14400	16000 50—

peste 16000 cor. vine a se răspunde dela fiecare 800 c. o taxă de 2 cor. 50 fil. unde și un rest mai mic de 800 c. trebuie socotit ca întreg.

SCALA III.

pentru cesiune de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte mobile, contracte de livrare etc.

coroane			coroane		
	până la 20	—14	peste	până	
peste 20	40	—26	1600	2000	12·50
40	60	—38	2000	2400	15·—
60	100	—64	2400	3200	20·—
100	200	1·26	3200	4000	25·—
200	300	1·88	4000	4800	30·—
300	400	2·50	4800	5600	35·—
400	800	5·—	5600	6400	40·—
800	1200	7·50	6400	7200	45·—
1200	1600	10·—	7200	8000	50·—

peste 8000 cor. se răspunde dela fiecare 400 c. o competiță de 2 cor. 50 fil., unde iarăș un rest mai mic de 400 cor. vine a se lua întreg.

Timbre.

1. Tarifa taxelor procentuale pentru întabulări:

Valoarea cor.	Taxa		Val. c.	Taxa		Val. c.	Taxa		Val. c.	Taxa	
	c.	b.		c.	b.		c.	b.		c.	b.
200—240	1	51	600	3	75	960	6	—	1320	8	25
280	1	74	640	4	—	1000	6	25	1360	8	50
320	2	—	680	4	25	1040	6	50	1400	8	75
360	2	25	720	4	50	1080	6	75	1440	9	—
400	2	50	760	4	75	1120	7	—	1480	9	25
440	2	75	800	5	—	1160	7	25	1520	9	50
480	3	—	840	5	25	1200	7	50	1560	9	75
520	3	25	880	5	50	1240	7	75	1600	10	—
560	3	50	920	5	75	1280	8	—			

2. Timbrul pentru împăciuri: după scala II. a tarifei de timbre.

3. Timbrul pentru petiții de întabulare: până la 100 cor. = 72 bani; până la 200 cor. = 150 bani; peste 200 cor. = 3 cor. și taxa procentuală după tarifa de mai sus (Nr. 1).

4. Timbrul pentru protocoale: până la 100 cor. = 40 bani; peste 100 cor. = 1 cor.

5. Timbrul pentru sentințe: până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor. = 5 cor.; până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

6. Timbrul pentru apelațiuni (recurse): până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor. = 5 cor.; până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

7. Timbre pentru petiții de vânzare executivă: 2 coroane.

Târgurile

din

Transilvania și Ungaria.

Notă. Datul zilei este însemnat după calendarul vechiu și sunt arătate numai zilele târgurilor de mărfuri.

Ianuarie.

1. Deva, Lăpușul-romănesc, Lupșa, Șilmeșgi. 2. Criș, Făget. 3. Crasna, Hidegkut. 4. Giula, Murăș-Ogorheiu. 5. Corond, Örmény, Vaida-Recea. 6. Ilia, Lăpușul ung. 7. Buza, Jimborul-mare, Sarmașul-mare. 8. Bașon, Silvașul-de-sus. 9. Baia-mare, Căl. 10. Luna. 11. Mibesz. 12. Aiud, Brețcu, Caransebeș, Ciuc-Cosmaș, Crișul-săseșc, Ghialacuta, Huedin, Roșinău, 13. Bercaș. 14. Bateș, Buziaș, Ibașfalău. 15. Birchiș, Hodoș, Micăsasa, Vârșet. 16. Canija-mare, Chir.

păr, Goroslăul de pe Someș, Sebeșul-săsesc, Zám. 19. Proștea-mare, Sângeorgiul-săsesc, Teara. 20. O-Pécska (com. Arad). 21. Barot, Cătina, Eted, Gherla, Ghierghio-Ditru, Gbiriș, Nocrichiu, Prejmăr, Somkerék. 23. Armeni, Nadeșul-săsesc. 24. Almașul mare (com. Cluj), Măgheruș. 27. Ciozven, Ciuc-Sereda, Lugos. 28. Ilonda. 29. Segedin, Simand. 30. Buteni. 31. Ciachi-Gârbău.

Februarie.

1. Ațel, Jibău, Mocrin, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soborșin. 2. Beiuș, Hațeg, Soporul de jos. 3. Aita-mare, Chibed, Tasnád, Zabola. 4. Covasna. 6. Cetatea-de-baltă, Papolt, Reghinul-săsesc. 7. Alțina, Cagu, Huedin, Teiuș. 8. Bachnea, Boroșneul-mare. 9. Cehul din Selagiu, Chendu-mic, Goroslăul de pe Someș. 11. Borșea, Chichinda-mare, Criș-patac, Halmagiu-mare, Mercurea, Rodna veche, Sereda-Murășului, Sic, Székely-Cristur, Turda, Zeteleacă. 12. Bistrița, Zarand. 13. Cartfălău, Sighetul Marmăției. 14. Dragus. 15. Dej, Elesd, Făget. 16. Becicherecul-mare Mediaș. 17. Bruiu, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Lechința, Zlagna. 19. Beba-veche, Bichiș-Ciaba, Comloș (Bănat), Veneția-de-jos. 20. Abrud, Balavásár, Cincu-mare. 21. Alămor, Feribaz. 22. Seps-Sân-Georgiu, Zelau. 23. Șomcuta-mare. 25. Petriș. 26. Buda-pesta, Cinadul sârbesc și nemțesc, Dalboșet, Gyoma, Gyorok, Kecskemét. 27. Baia-mare, Vințul-de-sus. 28. Almakerék, Cluj, Hadad, Haroscherec, Olafălău-mare. 29. Zám.

Martie.

1. Ciacova, Odorheiu, Orăștie, Timișoara. 2. Aletea. 3. Detta (Timiș), Hunedoara, Sighișoara. 4. Batania, Berzava, Bichiș, Cubin, Jombolia, Oradea-mare. 5. Bălcaciu, Bonțida, Cincul-mic, Dezna, Radnoth. 6. Apoldul-mare, Ciuc-Sân-Domocoș, Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Göröcsön, Mănăsturul-ung., Morisdorf, Paraid. 7. Baia-de-criș. 8. Bogșa-montană, Bögöz, Brad, Capolnaș, Erdő-Sz. György,

Pojon, Silvaşul-de-sus, Uzon. 9. Arad, Bilac, Şimleul-Silvanei, Vajdaháza. 10. Macău. 11. Orlat, Vârşet. 12. Agnita, Apold (com. Târnava-mare). Oraviţa (Román) 13. Feldioara (com. Braşovului), Ibaşfalău. 14. Făget. 15. Cehul din Selagiu, Murăş-Oşorheiu. 16. Câmpeni, Roşia. 17. Blaj, Ghierghio-Sân-Miclăuş, Halmagiu-mare, Hejassfalva, Mehadia, Ruşii-munţi, Sântă-Măria, Săsciori. 18. Cermiu, Gyertyámos. 19. Basna, Bozovici, Canija-mare, Cetatea-de-baltă, Chirpăr, Ciuc-Sân-Georgiu, Cohalm, Marcod, Mociu, Oena (com. Alsó-Fehér), Olpreţ, Petrişiu (com. Bistriţa-Năsăud). 20. Alba-Iulia, Cernatul-de-jos, Iluedin. 21. Poiana-sărată, Sân-Paul. 22. Argiehat, Drag, Eted, Sălciva-de-jos, Tasnád. 23. Vurmloc. 24. Beclean, Birchiş, Hida, Ilia, Kékes, Viştea-de-jos. 25. Hasmaşul-Lăpuşului, Lăpuşul-românesc. 27. Crasna, Jimborul mare. 28. Braşov, Cojocna, Cuciu, Kő-Boldogfalva, Măgheruş. 30. Halmagiu, Uioara, Vinerea. 31. Baţon.

Aprilie.

1. Agribici, Borgo-Prund, Ciuc-Sepviz. 2. Debreţin, Şomortin. 3. Porumbacul-inf. 4. Biertan, Hodoş, Sabăd. 5. Galgó, Murăş-Orga. 7. Buza, Gilău, Gradiştea, Sărmaşul-mare. 8. Chichinda-mare, Chişineu, Moldova-veche. 11. Arcid, Aţel, Becaş (Gergie), Boroşsebeş, Macfalău, Mező-Erked, Moşna, Orczidorf, Periamos, Racoşul-de-jos, Sămbăta-de-jos, Sebeşul-săsesc, Turda. 12. Caransebes, Codlea, Lechinta, Lunca, Panciova, Sân-Miclăuş. 13. Komárom. 14. Buziaş, Torda-Szt.-László. 15. Canija-turcească, Copşa-mică, Nadeşul-săsesc, Oclandul-Homorodului, Păncota. 16. Gherla, Iacásdorf. 17. Şinca-veche. 18. Bandul-de-Câmpie, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Ghierghio-Ditru, Iara, Ilieşfalău în Secuime, Orşova, Seps-Sân-Georgiu, Teaca, Voitec. 19. Căcova, Covasna, Ilonda. 20. Cor-natu, Ciozven, Ciuc-Sân-Mărtin, Idvor, Lugos, Sibiu. 21. Ludoş, Lupşa, Rodna-veche, Székely-Cristur. 22. Capolnaş, Cubin, Geoagiul-de-jos. Görgey, Jibău, Kecskemét, Moldova-nouă, Ormeniş, Segedin,

Voila. 23. Abrud, Borșea, Chezdi-Oșorheiu, Dobra, Lipova, Pauliș, Sălașul-de-sus, Zernești. 24. Cața, Reteag. 25. Aiud, Farcașlacă, Sângeorgiul-săsesc. 26. Beiuș, Pecica-maghiară (com. Arad). 27. Bercaș, Radna, Șarcaia, Tasnád. 29. Făget, Reghinul-săsesc, Șimand, Vinga. 30. Bozovici, Chisdu, Corond, Déva, Dézna, Soborșin.

Maiu.

1. Birchîș, Goroslăul de pe Someș, Hadad, Lăpușul-ung. 2. Giula, Petroșeni. 3. Bogșa-montană, Hidegkut, Hunedoara, Olpret, Sâmbăta-de-jos, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soporul-de-jos, Trăscău. 4. Aita-mare, Bistrița, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Mociu, Nocrichiu. 5. Bontida. 6. Chibed, Șeica-mare. 7. Canija-mare, Ispánmező, Jucul-de-jos, Micăsasa, Papolt, Poiana-sărată, Retișdorf. 8. Bateș, Huedin, Iassenova, Morcrin. 9. Boroșneul-mare. 10. Becicherecul-mare. 11. Câmpeni, Ighiu, Luna. 12. Cal. 13. Alibunari, Budapesta, Silimegi, Silighia, Zarand. 14. Capolnaș, Ilia, Nășăud, Sigetul-Marmăției. 15. Cagu, Ciachi-Gârbău, Jimborul-mare, Lăpușul-românesc. 16. Bachnea, Bodon, Capolnoc-Mănăstur, Dej. 17. Făgăraș, Mihes, Timișoara, Uzon, Zeteleaca. 18. Barot, Morisdorf. 19. Peștelea. 20. Beba-veche, Bioziod, Gyoma. 21. Beclean, Cetatea-de-baltă, Eperjes, Eted, Marpod, Sacul, Zám. 22. Orăștie. 23. Zelau. 24. Ciacova, Șomcuta-mare. 25. Șimleul-Silvaniei. 26. Detta (Timiș), Komárom, (Ujszöny), Vișțul-de-sus. 27. Comloș (Bănat). 28. Baia-mare, Cincumare, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu. 29. Jibău. 30. Ghialacuta. 31. Almakerék, Cehul din Selagiu, Cluj, Dobra, Étesd, Proștea-mare.

Iunie.

1. Seliște (com Sibiu). 2. Aletea, Ghierghio-Sân-Miclăuș, Lechința, Periamos. 3. Bichiș, Cianadul sârbesc și nemțesc, Crișpatac, Gyertyámos, Zlagna. 4. Baghion. 6. Baia de-Criș. 7. Brad, Ferihaz, Pojon. 9. Macău. 10. Chichinda-mare, Jombolia, Oradea-mare, Panticiou. 11. Agnita,

Cartfalău, Görcsön, Macfalău Moldova-nouă, Petriș, Racoșul-de-jos, Șeica-mică, Sighișoara, Somkerék, Turda, Vințul-de-jos. 12. Hadad. 13. Seps-Sân-Georgiu. 14. Mercurea, Teaca. 15. Capolnaș-Olafalău, Komárom, Zabola. 16. Mănăsturulung, Rodna-veche, 17. Batania, Berzava, Bichis-Ciaba, Bontida, Cermelin, Csnádie, Ciuc-Sepviz. 19. Almașul-mare (ct. Cluj), Blaj, Cason, Haroscherec, Lugos, Maros-Vécs, Radnoth. 21. Corond. 22. Arad, Bercaș, Cernatul-de-jos, Ibașfalău, Silvașul-de-sus, Tasnád. 23. Arpașul-de-jos, Capolnaș, Drag, Geaca, Ilia, Melhadia, Örménis. 24. Lăpușul-ung., Székely-Cristur. 25. Făget, Ghiris, Sic, Veneția-de-jos. 26. Crasna. 28. Hunedoara, Panciova, Roșinău, Zorlențul-mare 29. Berceeniș, Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Halmagiu-mare, Mediaș, Poiana (com. Sibiiului).

Iulie.

2. Poiana sărată. 4. Balavásár, Demășnia, Gheorghio-Ditru, Giula. 5. Bogșa montană. 8. Zám. 9. Cămpeni, Coșvasna. 10. Gherla, Hadad. 11. Dicio-Sân-Mărtin, Gilău, Ó-Pécska (com. Arad), Orlat. 12. Armeni, Cehul din Selagiu, Cohalm, Oravița (Roman). 13. Alba-Iulia, Huedin. Paraid. 14. Buziaș. 15. Boroșineu. Buza, Canija turcească, Păncota, Segedin. 16. Sighetul Marmăției. 18. Bașon. 19. Arghiehat, Basna, Beiuș, Caransebeș, Olpret, Sângeorgiul-săseș, Sereda Murășului, Vaida-Recea. 20. Lipova, Petriș. 21. Deva, Miheș. 22. Kecskemét, Vârșeț. 23. Debrețin, Măgheruș. 24. Ocna (com. Alsó-Fehér), Prejmăr. 25. Brețcu. 27. Bran, Soporul-de-jos. Uioara. 28. Reghinul săseș, Rodna-veche. 29. Apoldu mic, Ațel, Gyoma. 30. Canija mare, Eperjes. 31. Avrig.

August.

2. Becicherecul mare, Feribáz, Șomeuta mare, Timișoara. 3. Haroscherec, Komárom, Luna. 4. Macău. 5. Buda-pest, Drag, Meciui, Soborșin, Voila. 6. Aiud, Farcașlacă, Goroslăul de pe Someș, Papolt. 7. Mănăsturul ung. 8. Barot,

Boroşneul mare, Cetatea de baltă, Ciozven, Ciuc-Cosmaş, Dej. 10. Copşa mică, Şarcaia, Vinţul de sus. 11. Copşa mare, Făget, Sebeşul săsesc. 12. Becaş (Gherghio), Coroud, Mergindeal, Vinga, Zarand. 13. Baia mare. 14. Frata ung., Jimborul mare, Mocrin, Moldova veche, Viştea de jos. 15. Alibunariu, Bistriţa. Câmpeni, Făget, Haţeg, Ilia, Sân-Paul, Şilimegi, Teiuş. 16. Ciacova, Cîsnădie. 17. Komárom (Uj-szöny), Zlagna. 18. Alţina. 19. Cluj, Comloş (Banat), Crişul săsesc, Pişcolţ, Sân-Mărtinul-Homorodului, Voitec. 20. Beclean. 21. Porumbacul inf. 22. Alămor, Giula, Jucul de jos. Murăş-Oşorheiu, Năsăud, Sighetul Marmăţiei, Zelau. 23. Biertan, Galgó, Geoagiul de jos. 25. Detta (Fimiş), Gherghio-Sân-Miclăuş, Ilieşfalău în Secuime. 26. Beba veche, Jombolia, Orczidorf, Simand. 27. Buteni, Ciuc-Sepviz, Dezna, Făgăraş, Macfalău, Mocrin, Panticioiu, Turda. 28. Ispánmező, Vurmloc. 29. Draşeu, Székely-Kristur, Zám. 30. Căcova, Cehul din Selagiu. 31. Tasnád.

Septemvrie.

1. Hidegkut, Oradea mare, Pecica maghiară (com. Arad), Sibiu. 2. Chichinda mare, Gyertyámos. 3. Caţa, Eperjes, Görgény, Murăş-Orga. 4. Marcod, Orşova. 5. Baia de Criş. 6. Bogşa montană, Brad, Ciachi-Gârbău, Élesd, Lupşa, Panciova, Pojon. 7. Argiehat, Capolnaş, Cernatu, Şimleul Silvaniei. 8. Dobra, Göresön, Halmagiu mare, Hodoş, Iluedin, Ibaşfalău, Lăpuşul românesc, Lechinţa, Lipova, Lunca, Poiana (com. Sibiiului), Racoşul de jos, Sântă-Măria, Sân-Miclăuş, Vajdabáza, Zerneşti. 9. Chişineu, Kecs-kemét. 10. Abrud, Idvor. 11. Periamoş. 12. Silvaşul de sus, Veneţia de jos. 13. Breţcu, Hida, Mediaş, Timişoara. 14. Lăpuşul ung., Monor, Sic, Zám. 15. Reteag. 16. Bichiş, Ciuc-Sereda, Eted, Györök. 17. Alba-Iulia, Almăkerék, Bachnea, Cincul mare, Codles, Debretin, Ruşii munţi. 18. Pauliş, Şieul mare. 19. Boroşsebeş, Vinga. 20. Biozid, Caransebeş, Iara. 21. Borşea, Cal, Crişpatac, Komárom, Ludoş, Odoheiu,

Orăștie. 22. Buziaș. 23. Bran, Segedin, Silinghia, Vinga. 24. Bațon, Bozovici, Sabăd, Seliște (com. Sibiiului). 25. Birchiș, Crasna. 26. Seps-Sân-Georgiu. 27. Becicherecul mare, Ciacova, Ciuc-Sân-Domokos, Cohalm, Olpret, Sărmașul mare, Trăscău. 28. Arpașul de jos, Iassenova Jibău, Ilia, Roșia, Zabola. 29. Batania, Sălașul de sus. 30. Cianașul sârbesc și nemțesc, Micăsasa, Pâncota.

Octomvrie.

1. Canija mare. 2. Aletea, Dicio-Sân-Mărtin, Feribaz, Paraid, Petroșeni. 3. Aiud, Arcid, Borcuta, Carțfalău, Halmagiu, Ilonda, Mező-Erkéd, Sighetul Marmăției. 5. Lugoș, Radna, Tasnád. 7. Berzava, Bichiș-Ciaba, Boroșineu, Sălciua de jos. 8. Bontida, Ghiriș, Noerichiu. 9. Hadad. 10. Dalboșet, Reghinul săsesc. 11. Brașov, Bruiu, Cehul din Selagiu, Zorlențul mare. 12. Almașul mare (com. Cluj, Șinca veche. 13. Buza, Gherla, Grădiștea, Ighiu, Poiana sărată, Rodna veche, Săsciori. 14. Batania, Canija turcească, Oclandul Homorodului, Vârșet. 15. Chezdi-Oșorheiu, Erdő-Szent-György, Iacșdorf (com. Târnava mare), Mănăradea, Petrișiu (com. Bistrița-Năsăud), Torda-Szt.-László. 17. Borgo-Prund, Deva, Kékes. 18. Agribici, Bandul de Câmpie, Nadeșul săsesc. 19. Arad. Bercăș, Drașu, Sângeorgiul săsesc. 20. Ciozven, Cluj, Mehadia. 21. Budapesta, Zeteleaca. 22. Câmpeni, Făget, Marpod, Papolt, Radnóth, Sacul, Sighișoara, Șomortin. 23. Cojorna, Morisdorf, Teșca. 24. Boroșneul mare. 25. Beiuș, Chendu mic, Cubin, Drag, Șomcuta mare. 26. Dobra, Năsăud, Teiuș. 27. Bălcaciu, Ciuc-Sân-Mărtin. 28. Cermeiu, Gyomai Jombolia. 29. Baghion, Bodon, Covasna, Mănăsturul ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șarcuia, Șeica mică. 30. Barot, Farcașlaca. 31. Cocmaui, Hunedoara.

Noemvrie.

1. Bateș, Ciacova. 2. Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Măgheruș, Rechișdorf, Tasnád. 3. Macău. 5. Baia mare, Hundrubechiu. 6. Apoldul mare, Frata ung., Haroscherec,

Vințul de sus. 7. Bistrița, Capolnaș, Ibașfalău. 8. Beciche-recul mare, Goroslăul de pe Someș, Lipova, Soporul de jos. 9. Jimborul mare. 10. Detta. 11. Kecskenét, Segedin. 12. Chisdu, Cuciu, Ghialacuta, Gherghio-Ditru, Görösön, Huedin, Vințul de jos. 14. Casou. 16. Komárom, Olafalăul (mare, Zabola. 17. Mediaș, Sic. 18. Chichinda mare, Chișineu. 19. Beclean, Canija mare, Chibed. 20. Soborșin. 21. Capolnoc-Mănăstur, Héjasfalva, Zelau. 23. Ațel, Blaj, Făgăraș, Orăștie, Petzelea, Turda. 25. Bichiș-Ciaba, Cianadul sârbesc și nemțesc. 26. Apold (com. Târnava mare). 27. Sereda Murășului. 28. Dej, Rodna veche. 29. Elesd, Pojon, Timișoara. Uzon. 30. Bîozod, Gherghic-Sân-Miclăuș, Sân-Miclăuș, Șeica mare, Zám.

Decemvrie.

1. Feldioara (com. Brașovului), Oradea mare. 2. Făget. 4. Alba-Iulia, Paraid. 5. Baia de Criș, Boroșsebecș, Jibău, Örménis, Sighetul Marmăției. 6. Brad, Cehul din Selagiu. Hasmașul Lăpușului. 7. Balavásár, Cernatul de jos, Ocna (com. Alsó-Fehér), Șimleul Silvaniei. 8. Agnita, Halmagiu mare, Odorheiu. 9. Silinghia. 10. Abrud, Ciuc-Sân-Georgiu, Cetatea de baltă. 11. Huedin. 16. Aita mare, Zarand. 17. Geogiul de jos. 19. Bozovici, Buteni, Olpret. 20. Arghiehat, Macfalău, Petriș. 21. Apoldul mic. 23. Mociu. 24. Chișineu. 25. Boroșineu. Ciuc-Sepviz. 26. Chezdi Oșorheiu, Cocmani, Cohalm, Debrețin, Sibiu. 27. Hadad. 28. Cluj, Ilieșfalău în Secuime, Radnóth. 30. Vinerea. 31. Capolnaș, Kő-Boldogfalva, Mehadia.

Învățătură și petrecere.

1912

Anul nou cu bine,
Cu zile senine,
Tot cu sănătate
Și cu spor la toate
Să-l petreceți,
Și s'ajungeți
Tot în fericire
Și a lui sfârșire!
La mulți ani!

* * *

Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate și belșug;
Și la toate mesele
Inimile vesele.

Rugăciune.

*Crăiasă alegându-te,
 Ingenunchem, rugându-te,
 Înălță-ne, ne mântue
 Din valul ce ne bântue,
 Fii scut de întărire
 Și zid de mântuire,
 Privirea-ți adorată
 Asupra-ne coboară,
 O, maică preacurată
 Și pururea fecioară
 Marie!*

*Noi ce din mila sfântului
 Facem umbră pământului
 Rugămu-ne 'ndurărilor,
 Luceafărului măririlor,
 Ascultă-a noastre plângeri,
 Regină peste îngeri,
 Din neguri te arată,
 Lumină dulce clară,
 O, maică preacurată
 Și pururea fecioară
 Marie!*

M. Eminescu.

Crăciunul.

«Nașterea lui Christos
Să vă fie de folos».

Haina albă și curată a iernii a îmbrăcat întreaga țară. Viscolul spulberă și cerne zăpada și-o așază în troene pe subț muchi de dealuri, prin părae. Prin văzduh trec rar, cărăind, cioarele cu pliscurile reci, vin spre sat din pădurile negre. Subț opincile înghețate neaua scârțae și cântă cu mii de glasuri. Deasupra satelor se ridică drept în sus, ca niște stâlpi, fumul alburui. Nevestele harnice au pus la foc oala mare de pă-mânt să fiarbă varza binemirositoare pentru sărbătorile Crăciunului. Bărbații trec liniștiți prin curți, pela grajduri, mai taie lemne, ca să fie deajuns pentru zilele de sărbătoare. Copiii se adună câte doi, câte patru și 'ntr'un unghet din tindă își probează, pentru cea din urmă oară, colindele. Glasul lor tânăr tremură de plăcere, și părinții și bunicii cu bunicele își aduc cutremurați aminte de vremurile tinereții, a copilăriei lor.

În casele Românilor e pace sfântă și liniște la apropierea sărbătorii Nașterii Domnului. Ceretele se uită, patimile se alungă, inimile se umplu de dragoste și de bunătate, cu toții vreau să «aibă folos de Nașterea Domnului Christos». Ca și când și-ar da cu toții seama, că Christos cel ce se naște acum, a venit în lume ca solul păcii,

al buneii înțelegeri și al iubirii de oameni. În sufletul creștin al neamului nostru, care de cel puțin șasesprezece veacuri prăznuiește nașterea lui Iisus, se pare că a pătruns adânc cântecul îngerilor din noaptea sfântă: «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace și între oameni bună'nvoire». Veacuri întregi poporul nostru n'a avut altă mângăiere decât credința creștinească, n'a avut alte locuri de întâlnire decât biserica, n'a avut alte zile de pace decât sărbătorile legii creștine. Deaceia ne-am alipit cu trup cu suflet de legea, de bisericile, de sărbătorile noastre. Pentru că numai acestea trei bunuri ne făceau și pe noi să ne simțim oameni, în vremea când toți străinii ne asupreau și ne puneau la muncile cele grele.

Deși au robii veacuri întregi, strămoșii noștri și-au păstrat în toate timpurile, lăsându-ne nouă moștenire, un suflet curat și plin de poezie. Din comorile acelui suflet și-au împodobit ei deosebit de frumos sărbătorile lor de peste an, cu datini multe, cu mândre cântece și colinzi. Chiar sărbătoarea Crăciunului ni se vestește prin acelea vechi cântece religioase numite colinde, ca și cari rar popor pe lume mai are așa de frumoase. Sunt în aceste cântece și vechi rămașițe din credințele străbunilor noștri celor bătrâni, ale Romanilor, cari credințe au rămas până astăzi învăluite în taina melodiilor dulci din aju-

220974.0

nul Nașterii Domnului. Ce-am avut mai scump: credința noastră creștinească și marea amintire a strămoșilor dela cari am pornit, am păstrat în acestea colinde. Și de aceea când le ascultăm, în casele încălzite, pe când afară șueră vântul ghețos, ne depărtăm cu mintea în vremuri de mult trecute. Ne pare că din noaptea depărtării curge spre noi povestirea veche și totuș cunoscută a strămoșilor.

Să ne păstrăm aceste datini așa de adânc înrădăcinate în sufletul nostru.

Să lăsăm ca să coboare pacea și dragostea în sufletele noastre în aceste zile de praznic, și când «Moș Crăciun bogat vine la noi în sat», să ne gândim la cei ce n'au o casă caldă și o sorbitură de dulce, și să le împărțim din prisosul nostru.

Ca să fie între oameni «pace și bună învoire» și pentruca

«Nașterea lui Christos
Să ne fie de folos».

I. Agârbiceanu.

Pilduire despre credință.

Când dau, Doamne, de vre-un bine,
Toți prietinii sunt cu mine;
Iară dacă cad la rău
Nu zăresc în jurul meu
Făr' numai pe Dumnezeu.

Colindă.

Pogorît-o, pogorît,
 Domnul sfânt p'acest pămînt,
 Păgânii de Jâzi l-au prins,
 Da l-au prins și l-au legat
 Și l-au trimis la Pilat.
 Ei din gură-au cuvîntat:
 «Răstignește-ni-l Pilat,
 Că de nu li-i răstignî,
 Noauă 'mpărat nu ni-i fi».
 Da Pilat a cuvîntat:
 «Ba io nu l-oi răstignî,
 Că-i trupșor fără păcat
 Și-i sânge nevinovat».
 Ei strigă și-a doua oară:
 «Răstignește-ni-l, Pilat,
 Că de nu li-i răstignî,
 Noauă 'mpărat nu vi-i fi».
 Pilat iar a cuvîntat:
 «Ba io nu l-oi răstignî,
 Că-i trupșor fără păcat
 Și sânge nevinovat».
 Ei strigau și-a treia oară:
 «Răstignește-ni-l, Pilat,
 Că de nu li-i răstignî,
 Noauă 'mpărat nu ni-i fi»..
 Pilat rău s'a supărat
 Mâneci dalbe-a sufulcat,

*Pe mânuri că s'a spălat
 Și pe Christos l-a luat,
 Pe cruce l-a ridicat.
 Pe unde cuie bătea
 Sângele mi-l podideă,
 Jidovii mi-l sprijineă
 Și-l da lui Christos de-l bea
 Lumea s'a cutremurat.
 Luna'n sânge s'a îmbrăcat,
 Soarele s'a întunecat,
 Luna s'a 'mbrăcat în sânge,
 Soarele a 'nceput a plânge.*
 (Auzită în Zagra, ținutul Năsăud).

Nașterea Domnului.

Când Domnul nostru Iisus Christos a simțit
 că nu mai poate trăi lumea de atâta durere și
 s'a coborât în lume în trup de om, el nu și-a
 ales mamă dintre femeile cele bogate și mândre,
 nici palat în care să se nască, ci s'a ivit între
 oameni, prunc nevinovat, ca fiu al Maicei Dom-
 nului, care eră doară o femeie săracă, și cea
 dintâi sălășluire a lui n'a fost măcar în casă de
 om, ci în ieslele dobitoacelor.

De aceea nu râvniți la cei mari și bogați.
 De câteori nu se așează Satana la masa lor și
 nu veghiază la căpătâiul lor! Atunci vai de mân-
 carea și de somnul lor! Ci țineți-vă casa așa
 de curată și cinstită, încât ori și când Dumnezeu
 cel bun să-i poată călca pragul.

N. Iorga.

Colindă.

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
La casa de om sărac,
S'a gătat făina'n sac
Si n'avem să-ți dăm colac,
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele
Ne-am trudit picioarele,
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Toate săptămânile
Ne-am ostenit mânilor
Și-am adunat grânele.
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Slujim slujba satului,
Țarina bogatului,
Pașura 'mpăratului.
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Pe toate cărările,
Îți cântăm cântările,
Ardem lumânările
Moș Crăciun!

Octavian Goga.

Întoarce-ți inima spre Dumnezeu.

Pe vremea războiului dintre Ruși și Austriaci, povestește un preot din Moldova, satele noastre erau pustii, țăranii fugiseră cu vite cu tot. Rămaseră numai câțiva bătrâni și eu, preotul, căci voiam să apăr biserica și s'o păzesc să nu mi-o aprindă și să nu mi-o jăfuiască. Cât eră noaptea auzeam urletul tunurilor și în fiecare dimineață găseam alte și alte pagubi și nesfârșită jale.

Odată iarăș auzii toată noaptea împușcături, și nici vorbă nu eră să pot dormi de grijă, căci în fiecare noapte trebuia să ascult dacă nu cumva pâreie focul în acoperișul casei mele și-a bisericii. Se făcu ziuă, și eu mulțumii lui Dumnezeu că a trecut noaptea în pace. Eram în curtea bisericii și mă uitam cum răsare soarele, când văzui deodată, spre marea mea spaimă, un husar negru și bătrân intrând în curte în goana calului. Sări jos din șea, își legă calul de stâlpul pridvorului casei și veni spre mine. E lesne să vă închipuiți cum îmi eră sufletul. Eu îngăimai, cum putui, o «bună dimineață», dar el fără să-mi răspundă, zise cu glasul răgușit și neprietinos: «dă-mi cheia bisericii, părinte!» Eu m'am înfiorat. Cu toate că puțintica avere a bisericii și sfântul pahar de aur erau bine ascunse, totuș mai aveam în biserică multe lucruri de preț. Începui să-l rog,

că e creștin și Român, după vorbă, și că e păcat să jăfuiască sfântul locaș. El însă nu voiă să știe de nimic și se uită așa nu-știu-cum la mine, și-și strângea mănunchiul săbii în pumn, în cât eu de silă ca de bunăvoie, ca să nu-mi crape capul, îi deschisei biserica.

Husarul intră repede, se duse de-adreptul la altar și sărută ușa împărătească, apoi îmi făcu semn să m'așez în strană și-mi ceru să-i cânt «Doamne strigat-am». Eu făcui cum îmi spuse; el stă în genunchi, cu ochii spre altar și ascultă cântecul. În urmă ceru să i-l cânt a doua oară și de rândul acesta cântă și el, cu glasul său de bas «strigat-am către tine, auzi-mă!» Mi s'a părut că el cântă cu atâta cucernicie, cum n'am văzut pe nimeni până atunci, și prinsei atâta curaj că îndrăznii să i mă uit în față. Când am isprăvit, el îmi strânse mâna, apoi mi-o sărută și-mi mulțumî. «Să te ție, Dumnezeu, părinte. Unde e cutia milelor?»

Toată bănuiala mea, că el a venit pentru jaf îmi trecuse acum. Îi adusei cutia săracilor și el puse într'ânsa doi taleri austriaci. «Iar asta e pentru truda sfinției Tale» și-mi întinse și mie doi taleri. Eu n'am primit, dar el eră așa de stăruitor, că fui silit să-i iau». Ia-i, părinte, ia-i, că sunt bani curați nu e sânge pe ei!» Apoi părăsirăm biserica. Eram așa de mișcat de întâmplarea asta, încât abia puteam vorbi. Dar n'am putut

răbdă să nu-l întreb pe acest ciudat oaspe, ce gând a avut să vie să se închine până în zorii zilei.

«Să-ți spui, Părinte. Eu sunt soldat vechiu, îmbătrânit în oaste, și am trei flăcăi, toți trei cu mine alături în tabără. Eri seară eră nevoie de-o sentinelă într'un punct pe care-l pierdurăm, în mijlocul patrulelor dușmane. Toți știam 'ce însemnează să stai de pază într'un loc așa de primejdut. Căpitanul a întrebat dacă vrea să meargă cineva de bunăvoie. Nimeni nu s'a găsit. În sfârșit ieșii eu din rând, că merg. Flăcăii mei, băieții, nu puteau, firește, să lase singur pe bătrânul lor tată. Nu e nevoie să știi, părinte, cum am scos-o la capăt. Ne-am târît pe brânci și-am stat noaptea întreagă pe-o înălțime cu tufișuri, ca să vedem ce se petrece la dușmani. Pe lângă noi treceau mereu și încolo și încoace patrulare inimice. Nu știi, părinte, cu ce inimă stam eu acolo! Nu pentru mine — căci eu ce mai am de trăit? — dar pentru fiii mei suspinam dintru adâncul inimii și strigam spre cer să mă audă și să ne fie zilele: Doamne! Imi adusei aminte de copilăria mea și de cântecele bisericesti și mi-am întors inima spre Dumnezeu deodată. De când nu m'am gândit la el! Și mi-am făcut socoteală de câți ani n'am mai fost la biserică și de toate câte le-am făcut din copilărie până acum — și nu toate au fost totdeauna bune! — și am făcut în suflet

jurământ că, de mă va scăpa Dumnezeu din primejdia asta, am s'alerg la cea dintâiu biserică și să mă închin Domnului și să-i mulțumesc. Și spre ziuă am luat drumul îndărăt, tot târîndu-ne, și ne-a scăpat Dumnezeu. Nu-mi aduceam aminte de nici o altă rugăciune decât de asta cu «Doamne strigat-am cătră tine, auzi-mă!» Și cu adevărat m'a auzit Dumnezeu în ziua necazului, și am alergat aici să-i mulțămesc».

Cu vorbele acestea sări pe cal și dispărû pe câmp.

(După o poveste veche).

G. Coșbuc.

Să mergem la biserică!

A ne duce la biserică, Dumineca și sărbătorile, înseamnă a spune tuturor că suntem adevărați creștini. Așa fiind, iubiți săteni, trebuie să mergem la biserică în toate sărbătorile, ca să ascultăm sfânta slujbă cu cea mai mare sfințenie și să arătăm tuturor că suntem adevărați creștini.

Dar la biserică nu trebuie să meargă numai oamenii bătrâni, ci și cei tineri, cum și copiii.

Dumnezeu a lăsat Dumineca pentruca omul să se odihnească fiind obosit de munca pe care a făcut-o într-o săptămână, și să meargă la biserică pentru a mulțami că i-a ajutat să fie sănătos cât a muncit, cum și că el are grije de noi, iar

nu pentru că să lucreze și atunci când trebuie să ne odihnim și să mergem la biserică. Dacă Dumnezeu, și tot a obosit într-o săptămână atunci când a făcut lumea, dar noi, cari suntem oameni? Cu atât mai mult trebuie să ne odihnim. Deci, Dumineca și sărbătorile, în loc să lucrăm, trebuie să ne ducem la biserică și, după slujbă, să venim acasă și să ne sfătuim. Pe copii să nu-i oprim să meargă la biserică, zicând că trebuie să se ducă și atunci cu vitele la pășune. Dar poate că o să ziceți: dar ele să moară de foame? Nu. Trebuie să mănânce și ele ca și orice ființă, dar să facem în felul următor: Să zicem că într-o casă e numai tatăl, mama și un copil. Atunci într-o Duminică trebuie să se ducă la biserică tatăl, iar mama va face mâncare și copilul va merge cu vitele. În cealaltă Duminică, sau sărbătoare, se va duce la biserică mama și în cealaltă copilul, așa că fiecare se va duce la biserică. Dar unde sunt mai mulți? Nici nu mai este de vorbit că acolo trebuie să se ducă mai mulți și mai des la biserică. Să nu facem ca unii, cari se duc la biserică numai când sunt bolnavi, ca să cadă la Sfintele Daruri și să le cetească preotul ca să se facă sănătoși, căci vai de aceia! Fiindcă Dumnezeu nu-i va ierta că au greșit și nu-i va în-sănătoși în scurt timp, căci aceia nu se gândesc la El, decât atunci când sunt în primejdie și nu s'au dus la biserică să se roage și când erau

sănătoși. Iar, când ne ducem, să nu ne apucăm să vorbim întrebând pe Ioana sau pe Gheorghe dacă au isprăvit de muncit porumbul, ori de secerat, căci biserica nu este han (făgădău); unde să ne apucăm de sfătuit, ci e Casa lui Dumnezeu, în care trebuie să intrăm cu sfințenie și să ascultăm cu luare aminte sfânta slujbă. Dacă vorbim în biserică, facem un păcat de neiertat, și nici n'am înțeles ce s'a spus acolo, — așa că mai bine nu ne mai duceam. Ducându-ne la biserică, vom afla multe lucruri folositoare, și anume: cum a suferit Isus Christos, când a fost pe lume numai ca să ne scape de păcatul strămoșesc, apoi ce ne învață El și care sunt foloasele ducerii noastre la biserică. Mai auzim, când se cetește cazania, care e învățătura pe care o tragem din cetirea Evangheliei din acea zi, cum și ce a pățit Sfântul din acea zi numai pentrucă a ținut la legea lui, spunând păgânilor că e creștin.

Pe lângă acestea vom auzi că nu trebuie să urim pe nimeni, că nu trebuie să furăm, ci să iubim pe cel ce ne urăște, să facem bine celui ce ne face rele; ni se spune să nu vorbim pe nimeni de rău, și să mergem la biserică în fiecare Duminică și sărbătoare, nu cum fac unii, cari se duc numai de trei ori în viață la biserică, și anume: la naștere, nuntă și moarte, căci vai de aceia, că nu vor avea iertare de păcate niciodată și sufletul lor va fi chinuit foarte rău

pe lumea cealaltă. Tot la biserică vom auzi pe preot arătându-ne în care zile să lucrăm; nu, cum fac unii, cari lucrează, de pildă, în ziua de Sf. Constantin, iar nu în Joia Verde, care nu e nici o sărbătoare, crezând că orbesc; ori lucrează în ziua de Sân-Petru și a doua zi nu. Aceia fac mare păcat și munca lor în acele zile le va aduce pagubă.

Deci, iubiți săteni, să ținem sărbătorile și să ne ducem la biserică totdeauna, pentru că numai așa vom putea fi iertați de păcate și vom merge în Împărăția Cerului. Strămoșii noștri, numai ținând sărbătorile și mergând la biserică au putut să stea împotriva păgânilor, cari voiau să ne copleșească, și au ajuns să scape de ei.

V. Georgescu.

Pilduri din Sfânta Scriptură.

Cu fapta și cu cuvântul cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți vină ție binecuvântare dela dâșii.

Că binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor; iar blăstemul mamei desrădăcinează temeliile.

Nu te mări întru necinstea tătâne-tău, că necinstea tătâne-tău nu-ți este ție mărire.

Că mărirea omului este din cinstea tatâne-său și rușinea fiilor este mama necinstită.

Fiule! Sprijinește pe tatăl tău la bătrânețe și nu-l mârni pe el în viața lui.

Ascultă, fiule, învățătura tătâne-tău și nu lăpădă legile maicei tale. Că cununa darurilor vei lua pe creștetul tău și lanț de aur împrejurul grumazului tău.

Fiul înțelept veselește pe tatăl său, iară fiul nebun întristează pe mamă-sa.

*

Părinții să nu țină parte, ci să fie drești cu toți copiii lor deopotrivă, căci altcum îi învrăjbesc de mici.

Ospățul Domnului.

Dumnezeu dete odată o mare serbare în palatul său azuriu.

Fură poftite toate virtuțile, — dar numai cele femeiești. Nici un bărbat.... numai femei...

Și veniră la ospăț multe virtuți: și de celea mari și de celea mici. Cele mici erau mai plăcute și mai vrednice de iubit decât cele mari. Cu toate astea păreau mulțumite toate și vorbeau între ele foarte prietenește, cum se cuvine numai unor rude sau unor vechi prieteni.

Dumnezeu însă zărește două femei frumoase, cari păreau că nu se cunosc de loc.

Și atunci luă de mână pe una din ele și se apropie de cealaltă.

— Binefacerea, — zice el, arătând-o.

— Recunoștința, — adaugă după aceea, arătând pe cea de-a doua.

Amândouă virtuțile rămaseră foarte uimite: dela facerea lumii — și doar trecuse destulă vreme de atunci! — acum se întâlneau pentru întâia oară.

I. Turgheniev.

Pentru dragostea aproapelui.¹

Fericit este omul în inima căruia s'a înrădăcina odată facere de bine. Pentrucă rodul ce va naște va fi dragostea și iubirea către aproapele.

Dintr'acest izvor vor curge râuri de bunătate, care se vor răvârșa spre folosul oamenilor.

El ajută pe cel nevoiaș la trebuințele sale, și ar fi foarte mulțumit dacă ar putea ajuta la fericirea a toată lumea.

El nu judecă pe aproapele său; nu crede nici odată vorbele și clevetirile ce se vorbesc asupra lui, nici nu le pomenește vreodată.

Arată îndată greșelile oamenilor, și numai decât le șterge din mintea sa: izbândirea și răutatea sunt izgonite din inima lui.

Nu răsplătește rău pentru rău, și nu-l pofteste nici măcar pentru vrăjmașii săi; el nu mustră greșelile lor decât numai cu cuvinte dulci și pline de prietșug.

Durerea și ticăloșia oamenilor îmboldește cinstita lui compătimire; se silește a ușura sarcina nenorocirii lor, și mulțămirea ce capătă dintr'aceasta răsplătește în destul osteneala sa.

El le alinează scârba și mânia; curmă pricinile dintre oameni, prevede relele ce se nasc din certuri: ține pacea în vecinătate, și numele său se cinstește cu laude și binecuvântări.

Omul înțelept învață minte din pășaniile altora; cel fără judecată nu se învață nici din cele pășite de el însuși.

¹ Din «Filosoful (învățatul) indian sau chipul de a trăi cineva fericit în lume», de la 1834.

Rostul vieții.

Pentru a putea deslegă mai cu ușurință întrebarea grea despre rostul vieții, să spunem mai întâi o poveste.

Ci că, într'o liniștită după-amiază de vară, codrul, cu întreg poporul lui de cântăreți, săturându-se, pe semne, de cântec și de voie bună, s'a cufundat într'o tăcere adâncă, sărbătorească.

Dar se știe că liniștea și pacea adâncă trezesc gândurile cele mari.

Așa și codrul nostru, având toată liniștea și pacea, a prins a se frământa de-un gând adânc și chinuitor, și anume: *care-i rostul vieții?*

Gândul acesta mare trecu, ca o înfiorare prelungă, prin întreg cuprinsul codrului: prin gingașa floriceică, ca și prin bătrânul stejar; prin firicelele de iarbă, ca și prin brazii cei înalți...

Nu peste mult *ciocârlia* răspunse cu o pornire firească, că *vieța-i cântec și voie bună...*

Intr'aceea, însă, iată, că se ridică în dreptul unei tufe o grămăjoară de pământ, ca și cum ar fi desgropată de un plugușor nevăzut, și un amărit de *sobol* ar voi să-i răspundă, par'că, ciocârliei: «Nici vorbă, vieța nu-i cântec și voie bună, ci *luptă necurmată cu puterile întunecului și ale adâncurilor*»...

«Nu-i adevărat — părea a zice un *vultur* falnic, care se ridică în rotiri mărețe către înăl-

țimile nesfârșite ale văzduhului — *vieața-i slobozenie, stăpânire și avânt*...

Dar nici nu sfârși bine vorba vulturul, când, iată, că un *fluturel* ușurel, sburând, desmerdă floare după floare, sărutându-le dulce și dând a înțelege astfel că *vieața-i bucurie și desfătare*...

«Ba n'o fi chiar așa — se gândeă în apropierea fluturașului harnica *albină* care culegeă mierea florilor — *vieața-i muncă și desfătare*...

«Desfătare și plăcere puțină-i hărăzită pe lumea asta — suspină cu durere jos în țărână neobosita *furnică*, căsnindu-se să ducă un fir de paiu de trei ori mai lung decât ea — *vieața-i mai mult o muncă și osteneală neîncetată*»...

Indemnându-se astfel de pilda animalelor, au prins a se întrebă și lămurî asupra rostului vieții și lumea plantelor, precum și cealaltă lume a celor neînsuflețite, arătându-se și aici cele mai felurite păreri. Brazii cei înalți spuneau că *vieața-i nizuință* către cele înalte, pe când smeritele ierburi de jos ziceau că *vieața-i închinare* înaintea unei puteri mai mari; plantele mlaștinilor și ale deșerturilor credeau că *vieața-i stingere și pierire* înceată; și așa mai departe... Ba nu au putut rămâneă fără de graiu nici nourii și apele curgătoare: Nourii, plângându-și jos pe pământ picurii de ploaie, ziceau că plâns este *vieața* în această vale a lacrimilor; râurile spuneau că *vieața-i trecere și scurgere*, de aceea mai bine-i

dacă se îngroapă în mare, în marea veșniciei; iar marea la rândul ei, cu undulările ei nesfârșite, pareă a zice că viața-i o neîncetată creștere și scădere, o veșnică luptă după libertate...

Aceasta este povestea despre rostul vieții.

În acest fel au cugetat asupra rostului vieții în lumea animalelor, plantelor și a celor neînsuflețite; adecă, în acest fel cugetă povestașul și cu el dimpreună, poate, mulți alții...

Numai cât rostul vieții nu este nici unul din câte s'au spus și s'ar mai putea spune în povestea aceea; ba ce e mai mult: rostul vieții nu-l fac nici chiar toate fărâmele de adevăruri câte s'au spus la olaltă; toate cuprind câte ceva, dar nu cuprind tot ce trebuie cuprins.

Să mai ascultăm în privința aceasta și pe înțeleptul împărat al Israilului, care încă a chibzuit mult asupra rostului vieții, căutând să afle și el adevărul.

El cuvântează astfel:

«Eu Ecclesiastul am fost împărat preste Israil în Ierusalim; și am pus în inima mea a cercă și a socoti cu înțelepciune despre toate câte se fac sub soare... Văzut-am toate lucrurile care se fac sub soare, și iată toate sunt deșertăciune și înșelarea sufletului... Gândit-am eu întru inima mea, ca să zic: iată m'am mărit și am întrecut cu înțelepciunea pre toți, cari au fost mai înainte de mine în Ierusalim, și inima

mea a văzut multă înțelepciune și știință. Și au pus inima mea, să cunoască înțelepciunea și cunoștința, pilde și știință; și am cunoscut eu, că și aceasta este înșelarea sufletului. Căci întru mulțimea înțelepciunii mulțimea cunoștinții este, și cel ce adaugă știință, adaugă și durere. Zis-am eu întru inima mea: vino acum să te ispitesc întru veselie, și vezi binele: și iată și aceasta este deșertăciune. Râsului am zis: prostie; iar bucuriei: ce mă cuprinzi de geaba?... Și inima mea m'a povățuit întru înțelepciune, ca să stăpânesc preste desfătare până voi vedea: care este binele fiilor oamenilor, care să-l facă sub soare în numărul zilelor vieții lor. Mărit-am lucrurile mele, ziditu-mi-am case, săditu-mi-am vii, făcutu-mi-am grădini și livezi, și am sădit într'ânsele tot felul de pomi roditori; făcutu-mi-am lacuri de ape, ca să ud dintr'ânsele dumbrava de lemne odrăslitoare. Avut-am slugi și slujnice și familie numeroasă, și cirezi, și turme multe am avut, mai mult decât toți cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint și aur, și avuțiile împăraților, și ale țărilor. Făcutu-mi-am cântăreți și cântărețe și desfătărilor fiilor omenesți, mestecători și mestecătoare de vin.... Și tot ce au poftit ochii mei nu am depărtat dela dânsii, și nu am oprit inima mea dela nici o desfătare.... Și am căutat eu spre toate lucrurile mele, care le-au făcut mâinile mele,

și spre truda, care m'am ostenit a o face, și iată toate sunt deșertăciune, și înșelarea sufletului, și nimica nu este statornic sub soare. Și am căutat să văd înțelepciunea, și rătăcirea și nebunia.... Și am văzut eu că covârșește înțelepciunea pre nebunie, precum covârșește lumina preste întunecare»...

Iar când stai să culegi această înțelepciune «covârșitoare» a Ecclesiastului, iată ce afli în încheierea acestei cărți, drept cunună, par'că, a toată înțelepciunea pe care o cuprinde: *«Sfârșitul cuvântului tot, auzi-l: Teme-te de Dumnezeu, și poruncile lui le păzește, că aceasta este tot omul: Că toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată, cu tot lucrul trecut cu vederea, ori bun ori rău fie!»*

Dar, în sfârșit, ce mai atâta căutare în dreapta și stânga, când Cel ce a putut zice despre Sine că El este «lumina lumii», că El este «calea, adevărul și viața» și că «ceriul și pământul vor trece, dar cuvintele Sale nu vor trece»; când Acela, zicem, ne-a luminat pe deplin anevoioasa întrebare a rostului și a scopului nostru pe acest pământ prin cuvintele: *«Ce-i va folosi omului, de va dobândi lumea întreagă, și-și va pierde sufletul său, sau ce va dà omul în schimb pentru sufletul său?!»*

Acestea sunt cuvintele credinții: cuvintele veșnicului adevăr dumnezeesc!

Ioan Georgescu.

Pilduiri din Viețile sfinților.

— Din viața sfântului Vasilie care se prăznuiește la
1 Ianuarie. —

Odinioară, nelegiuitul împărat Valent fiind în orașul Nicheia, s'au apropiat către dânsul începătorii eresului arienesc¹, rugându-l să izgonească din soborniceasca biserică ce eră în orașul acela, pe cei drept credincioși, iar Biserica să o dea adunării lor cei arienești.

Împăratul, fiind singur eretic, așa a și făcut: cu de-a sila a luat biserica de la cei drept credincioși, și o a dat Arieniilor, iar singur s'a dus la Țarigrad. Drept aceea când eră toată mulțimea pravoslavnicilor în așa mare mahnire, în Nicheia a sosit părtinitorul și apărătorul cel de obște al bisericilor, Sfântul Vasile-cel-Mare. Atunci a venit la el toată mulțimea celor drept credincioși; cu plângere și cu tânguire, i-a spus pentru strâmbătatea ce li s'a făcut lor de Împăratul. Iar Sfântul, mângâindu-i pe ei cu cuvintele sale, îndată s'a dus la Împăratul în Țarigrad și, înaintea lui stând, a zis:

«Cinstea Împăratului judecată iubește. Deci pentruce, Împărate, judecată nedreaptă ai judecat, izgonind pe pravoslavnici din sfânta Biserică, și dându-o pe ea răucredincioșilor?»

Spus-a lui Împăratul:

«Tu iarăși spre dosădire te-ai întors, Vasile! Nu ți se cuvine ție să fi așa».

Răspuns-a Vasile:

«Pentru dreptate, bine este mie și a murii».

Totdeauna fapta bună
Este tuturor cunună.

¹ Cei cari nu credeau în Sfânta Treime.

Sudalmele.

Vezi pe un drum glodos un om cu un car cu lemne și deodată boii din jug, copleșiți de greaua sarcină, ori de drumul greu și anevoios, nu mai pot trage și se opresc.

Ce se întâmplă atunci?

Creștinul, în loc să lase boii să se mai odihnească, să puie și el umărul, să mai cheme pe alții să-l ajute, începe a bate boii, a bate tovarășii lui pentru câștigarea pâinei de toate zilele ca un smintit, înjurând spurcat din gura lui cea păcătoasă de ceea ce are mai sfânt. Și, nici vorbă că crucea nici aici nu-i lăsată la o parte! Ei, ce credeți că a făcut? Pe deoparte un păcat de moarte și, pe de alta, o faptă de salvătate și de cruzime. Și la ce sfârșit a ajuns? Boii i-au căzut în bot, și e nevoit a aduce alții, ori să descarce carul și să iasă dela greu. Deci la ce a ieșit, ce a căpătat? Iată ce... Și-a mai îngreuiat sufletul cu un păcat, și-a bătut fără milă vitele nevinovate, pe când, dacă eră cu chibzuință, dacă făcea dela început ceeace a fost silit să facă după ce a înjurat și și-a bătut vitele, făcea mult mai înțelept și făcea ceeace eră bine.

Să vă feriți oameni buni, de a înjură de cele sfinte! Unii nenorociți cred că-și fac o fală înjurând cât mai spurcat și mai urit. Incercați voi, cari pricepeți și știți ce și cât păcătuiesc,

a-i opri; dacă nu izbutiți, lăsați-i, feriți-vă voi măcar să nu vi se mânjească sufletul cu această deprindere.

Căci aceia își vor primi răsplata acum ori mai târziu căci, știți: Dumnezeu nu bate cu ciomagul.

Petru Gh. Savin.

Din povestea vorbii.

Omul îndărătnic toate de-andăratele le face.
 Tu umbli să-l împlânzești
 Și mai rău îl îndrăcești.
 Omul îndărătnic ce apucă, se usucă.
 El nu știe că graba strică treaba,
 Și că cine se grăbește curând ostenește,
 Că lucrul bun anevoie se dobândește.
 Cu răbdare și tăcere
 Se face agurida miere.
 Cine se iuțește la mânia
 Face o dobitocie. — Deaceea
 Nu umblă cu țafna 'n nas;
 Nu fii ca văcarul care s'a mâniat
 Pe nevastă și nasul și-a tăiat.

*

Unii de necaz când dau
 Pierd și mintea ce o au.

Anton Pann.

Poveste veche

despre aşezarea Românilor pe aceste pământuri.

Am să vă spun o istorie de demult tare, de pe când pe locurile unde sunt clădite astăzi sate şi târguri, erau numai păduri şi bălţi, — de pe când trăiau pe aici, în sălbătăcie şi'n ticăloşie, neamuri spurcate şi rele, căzute în neglegiuri şi supt stăpânirea Celui Rău. Trăiau Dumnezeu ştie cum, sălbatici şi urîţi, care cu capul cât o stamboală, care cu colţi ca de lup, trăiau prigonindu-se, bătându-se şi ucigându-se între ei.

Pe acele vremuri zice că a răsbătut pe aici Dumnezeu, întovărăşit de sfântul Petrea.

Eră așa, seara. Şi mergând ei ca nişte oameni bătrâni, dau de un sat, printre nişte bălţi, prin nişte păduri. Şi fiind trudiţi tare de drum lung, se abat spre o casă din marginea unui sat.

Când să intre, sar peste gard nişte zăvozi cât lupii, şi nici nu hămăiesc măcar, ci cască gurile, îşi împlântă colţii şi încep a trage ş'a întinde. Pân' să deie bătrânii cu toiegele, zăvozii făcuseră ferfeniţă poalele antereelor.

Şi strigă ei la poartă:

«Om bun, om bun! fi, te rog, primitor pentru nişte călători bătrâni»!

Şi scoate pela ţaţâna porţii capul spre ei o dihanie sbârilită, cu nişte ochi crunţi. Şi se răsteşte răguşit.

— Ha? Ce-i?

— Uite, suntem niște bieți creștini trudiți; cerem găzduire pe noapte,...

— Ce găzduire? mormăește dihania sbâr-cită. Eu n'am casă de dat, nici mâncare de po-mană». Și sar iar zăvozii, ca niște lupi flămânzi. Și când se uită Dumnezeu în gospodăria celuia, vede numai dihânii spurcate care foiau prin nămol și murdărie, și o femeie urită — ciuma găinilor! — și niște ploduri care țipau că li-i foame și cereau în gura mare carne crudă!

Așa eră pe-atunci pe pământul acesta.

Și merge sfântul Dumnezeu la altă casă și-l înconjură ș'acolo câinii, și sare stăpânul locului cu ciomagul, să le spargă capetele, nu alta! I-a alungat ca pe niște hoți. Și merge Dumnezeu și mai departe și vede pe unul care-și pusese femeia în cărlige, o aninase de grindă, ș'o bătea cu harapnic plumbuit; și când a venit la poartă, duhneă dela zece pași a rachiu...

— Uite, zice Dumnezeu, vezi cum stă Dracu într'ânsul? Li ard ochii, i grea limba și cleioasă, a intrat băutura Diavolului în el; își omoară femeia, are să ne omoare și pe noi; să-l lăsăm, Petre, și să ne căutăm de drum... Sălbatici oameni ca aceștia n'am mai văzut în împărățiile mele!...

Și grăește așa Dumnezeu, și pornesc ei mai departe. Se făcuse întuneric, câinii hămăiau

la porți, și un miros greu de sălbătăciune plutea peste sat. Și printre garduri îi pândeau numai ochi crunți. La o cofitură, izbucniră răcnete, — și dădură peste un om ucis din care cursese sângele în pulberea drumului. Trecură pe dinaintea unei crâșme în care urlau păgâni deaceia, cu ochii tulburi. Și când zăriră așa oameni bătrâni și străini, la vreme de noapte, traseră cuțitele și se năpustiră... Parcă eră la sfârșitul lumii, așa oameni!

Și după ce-au ieșit din sat, grăește Dumnezeu sfântul :

— Știi una, Petre?

— Oiu ști, Doamne, dacă mi-i spunel

Uite, Petre, noi om dormi cum om putea, aici, pe pământul umed, cu capul pe pietre; și ne-om învăli în anteriile rupte. Deaici poate n'om mai auzi urletele păgânilor acelora, și om putea să ne odihnim în tihnă... Și peste noapte m'oiu gândi ce-i de făcut...

Și se culcară acolo. Din bălți și din păduri veneau strigăte și urlete, dela sat venea un miros greu ș'un vânt ca de pe putreziciuni, — și eră așa, o durere, o ticăloșie în toate părțile, că lui Dumnezeu îi dădură lacrimile și se gândi cu amărăciune că mândră ca o fată mare a făcut el lumea asta, mândră și luminoasă ca pentru sărbătoare, — ș'acum rău a ajuns, sălbatică ca un cuib de fiare, din pricina răutății oamenilor!

Și grăi într'un târziu, după ce se gândi mult în sine, cu amărăciune mare:

— Știi ce-i de făcut, Petre?

— Oiu ști, stăpâne, dacă mi-i spune...

— Uite, Petre, este în munte, sus, un Creștin, un Român cu frica lui Dumnezeu. E baci, și stăpânește șapte munți și șapte văi și are feciori și nepoți și strănepoți, de-ar umplea cu ei o țară. Îți aduci aminte cum ne-au găzduit când ne-am coborât la ei? Da-i mult de atunci... Baciul cela-i om cum-se-cade. Eu zic să mergem la el, și să-l slobozim cu toată pojiția lui asupra ținuturilor acestora... Și toți din neamul lui când s'or așeză aici, or potopi pe varvari, ș'or face iar grădini din împărăția mea. Și când om strigă la poarta Creștinului, ne-a eși înainte cu pâne și sare și ne-a găzdui în patul cel mai moale, și ne-a spune vorba cea mai bună!... Așa să facem, Petre!

— Sfântă-i vorba ta stăpâne!... Așa vom face!

Și cu greu adormiră. — Iar când se treziră, își luară togele și porniră. Urcară muntele și se suiră spre creștete, unde cresc brazii. Ș'acolo dădură de-un neam care umblă în strae albe și purtă în inimă, ca un soare, bunătatea Domnului. Acolo au fost ospătați cu fruntea laptelui și și-au odihnit ciolanele.

Și s'a sculat Dumnezeu ș'a binecuvântat tot neamul, toată seminția baciului celui bătrân.

Și eră într'o primăvară atunci, — ș'au pornit, la cuvântul Sfântului Dumnezeu, să coboare turmele mărunte la vale pe coastă, cu ciobani sprinteni în frunte, cu ciobani sprinteni la urmă, cu dulăi pe de lături, cu urechiații împărați ai oilor în mijloc, — ș'au mers, ș'au coborât coasta, și sunau dulce tălăngile în văzduhul primăvăratic, și miroseau florile deabiă născute din mustul omătului.

Și Dumnezeu și sfântul Petru i-au învățat ce să facă.

Au dat foc pădurilor și stufăriilor din bălți, și ardeau satele păgânilor cu fiarele la un loc. Iar codrii cei străvechi dela începutul lumii îi apăra Domnul cu toiagul său, de pârjol. Și șapte zile și șapte nopți au ars neamurile sălbatice. Și cum așteptă neamul baciului, — a dat Dumnezeu după aceia o ploaie, care a răcorit văzduhul și a umezit pământul. Și a zis Domnul: Uite, aici loc de pășune; uite aici loc de arat, uite aici faceți-vă sate!

Ș'au făcut nepoții baciului sate, ș'au învățat dela Dumnezeu cum să tragă brazdă. Ș'a înflorit, oameni buni, o țară cum nu știți voi... Au apucat-o strămoșii noștri în vremuri vechi... O țară ca o grădină... Când i se ură Domnului în cer, venea aici, la noi, să se hodinească... Așa oameni au fost Românii noștri odată!...

Dar acum iar încep a veni vremuri de ticăloșie. Se înmulțesc crâșmele; bisericile rămân

în părăsire; și pentru bani a ajuns de se omoară frate pe frate.

Oamenii cei vechi și buni au putrezit, și acum, pe mormintele lor, se urăsc nepoții și prind a trăi în ticăloșie.

Iar dacă răutățile se întind, dacă băutura Diavolului va stăpâni, dacă va fugi cinstea și hărnicia din ținuturile noastre, se va întâmpla să vie iar la noi doi călători bătrâni și trudiți. Și nu vor găsi bunătate, nu vor găsi găzduire, — ș'atuncea se vor întoarce amărăciunea, grozăvia și sfârșitul neamurilor celor vechi și sălbatice!

(Istorie spusă de un schivnic bătrân).

Mihail Sadoveanu.

Ce e un neam de oameni?

Luăm de pildă o biserică zidită din multe mii de cărămizi. Ce frumoasă este așa o zidărie dacă e alcătuită cu pricepere și cu iscusință! Fiecare cărămidă stă la locul ei și-și împlinește datoria și menirea ei și toate cărămizile sunt împreunate și întărite prin var și năsip, așa că zidirea întreagă are o trăinicie minunată.

Cam tot așa stă treaba și cu un popor — ca și cu biserica aceasta. Cărămizile sunt oamenii sau inșii cari alcătuiesc poporul. Dacă fiecare din ei stă la locul său și-și îndeplinește datoria și menirea lui, poporul e tare, ca și orice zidire

trainică. Și să nu uităm că și măiestrul care a alcătuit popoarele este însuși Dumnezeu. Atâta numai că Dumnezeu a dat omului voie slobodă și nu-l silește să rămâie numai decât pe același loc, cum silește zidarul cărămida din perețele bisericii.

Și tocmai aici e pricina de ce unele popoare sunt mai înaintate, iar altele mai înapoiate. Dumnezeu a dat oamenilor minte și fiecare ajunge la judecată cumpănită poate înțelege că numai acelui ce se silește îi ajută și Dumnezeu, iar «celce așteaptă mură 'n gură, n'ajunge o zi bună». De aceea, acele popoare vor ajunge mai departe, ai căror oameni, cari le alcătuiesc, vor fi mai muncitori, mai iscușiți și mai cruțători, iar acele popoare care vor fi mai leneșe, mai ticăite și mai risipitoare, acelea pururea vor rămâne înapoi și vor fi de râsul și batjocura celorlalte neamuri.

Atanasie Gherman.

Din Popor.

Străinu-s, străin mi-i locu,
Arde-mi inima ca focu;
Străinu-s, străină-i țara
Arde-mi inima ca para.

Iubește-ți nația și legea.

Un împărat bătrân din vremile de demult chemă la sine pe un episcop evlavios din împărăția sa, și-i ceru să-și lase legea și să se închine la Dumnezeii, pe cari îi cinstește dânsul.

«Domnul și împăratul meu», răspunse episcopul, «puternic și mare ești, și datat ești să asculte toți supușii de Tine. Eu încă vreau să Te ascult în toate, cererea asta însă n'o pot, nu-mi este iertat să Ți-o împlinesc».

Auzind împăratul aceasta, foarte s'a supărat și a zis:

«Nu știi tu că viața ta este în mâinile mele și că te pot nimici? Un semn am să fac și ești pierdut pentru veci!»

«Asta o știu prea bine», răspunse episcopul, «dar îngăduie, Te rog, să-Ți spun mai întâi o asemănare și apoi să-mi răspunzi la o întrebare. Să ne închipuim, că se naște un războiu și că dușmanii prind pe cel mai credincios din supușii Tăi, și-i făgăduiesc comori de bani și mare cinste, numai să se facă trădător și să descopere secretele Tale. Dar văzând dușmanii, că nu-și pot ajunge scopul și că supusul Tău rămâne neclintit în credința lui, îl desbracă, îl batjocoresc și-i dau drumul acasă. Dupăce acum supusul acesta se va întoarce la Tine, spune-mi o înălțate împărate, nu i-ai dà din hainele Tale cele mai frumoase, și nu l-ai pune într'o deregătorie aleasă?»

«De bună seamă, așa ași face», răspunse împăratul, «dar ce legătură are istoria asta cu întâmplarea ta?»

«Vezi, Înălțate Împărate», răspunse evlaviosul episcop, «cu trupul meu poți face ce vrei sufletul mi-l poți desbrăca de astă haină pământească. Una însă să știi: eu am un Domn mai mare și mai puternic și decât Tine, colo sus în Cer. Și deși mă batjocorești și mă ucizi, sufletul meu, scânteia dumnezească, nu mi-o poți lua. Cu aceasta ducemă-voiu la Domnul meu cel mai mare, acolo sus. Acela, știu că mă va îmbrăca cu nouă haină. De ce să mai pun preț pe astă vieață trecătoare și de ce să-mi lapăd legea?»

Auzind împăratul acestea, îngândurat și-a plecat capul zicând: «dute, îți dăruiesc vieața». Apoi, întorcându-se către cei din jurul său, zise: «Ce bine ar fi, să aibă toți împărații așa supuși credincioși».

* * *

Români! iubiți-vă Legea și Nația cu credință nestrămutată! Pentru că atunci, chiar dacă s'ar încercă vreodată neamuri dușmane să vă desbrace de Legea și Limba voastră, văzând alipirea voastră către ele, pierde-vor toată nădejdea de a izbuti în vrerea lor, iar voi, cu atât mai vârtos, vă veți întări, și toate ale voastre bine vor merge».

Din cartea *Povestiri alese*, de

N. Petra-Petrescu.

Un falnic glas răsună....

— Cântec nou. —

Un falnic glas răsună
Din vârfuri de Carpați;
E glasul țării voastre,
Români, îl ascultați:
«De veacuri fără număr
La sânu-mi vă hrănesc;
Nici-când nu dați uitării
Pământul strămoșesc!»

Un glas din depărtare
Străbate-acuma lin;
E-al Romei glas de mamă
Din zări cu cer senin:
«Un graiu vorbit de îngeri
Ca zestre eu v'am dat;
Vorbiți-l deci cu fală,
Păstrați-l neschimbat!»

Ca tunetul de vară
Un tulnic din păduri
Trezește văi și dealuri,
Străbate munții suri:
«De câteori sunat-am
În vreme de nevoi,
Venit-au moșii voștri,
Tot cete de eroi!»

Și noaptea din morminte
 S'aude-adesiori,
 O tainică șoptire
 Ce'n suflet dă fiori:
 «Prin mii de suferințe
 Un nume v'am lăsat;
 Blăstăm, blăstăm pe-acela
 Ce neamul și-a uitat!»

Răsune acest cântec
 Prin munți și prin câmpii;
 Trezească inimi moarte,
 Aprindă inimi vii.
 Iar cine neam și țară
 Nemernic va trădă,
 Disprețul și blăstămul
 Să fie plata sa!

Andrei Bârseanu.

Lumină, fraților, lumină!

Cine bâjbăe prin întuneric, în întuneric se va pierde, înghițit de prăpăstiile lui.

Cine se slujește de întuneric, de întuneric să piară și să nu se învrednicească de mila lui Dumnezeu.

Prin lumină s'a făcut cerul și pământul: prin lumină trăesc popoarele.

De aceea, văzând întunecimile, care încunjură neamul nostru de pretutindeni, să zicem până la ultima suflare:

Lumină, fraților, lumină!

Și lumina, prin școală și prin carte vine, fraților Români din sate!

A. C. Cuza.

La școală.

Vremea se schimbă și cu ea se înmulțesc și cerințele vieții.

Alte gânduri și alte păsurile frământă mintea și inima oamenilor din zilele noastre. Lupta pentru traiu, pentru pâinea de toate zilele e mai înverșunată, mai grea. — Cei flămânzi, cei cu-tropiți de nedreptățile stăpânilor neomenoși strigă tot mai tare... Glasul lor de nemulțumiți s'a-mestecă tot mai des în cântecul vremurilor nouă.

Țările multor neamuri sunt în floare, sunt puternice, iar oamenii din ele trăesc mai feriți de nedreptăți, sunt mai la adăpost de grijile zilei de mâne și de greul zilei de astăzi.

Fiind cu toții făpturile lui Dumnezeu, cerându-i cu toți deopotrivă mila și ocrotirea părintească — ar fi să fim la fel împărțășiți de bunăătățile și bucuriile acestei vieți.

Și dacă totuși nu suntem, pricina nu e a se căută în împărăția cerurilor ci în vrednicia sau nevrednicia noastră.

Norocul, bunăstarea și bucuriile și le face omul singur prin muncă și prin știință. Cine știe să muncească cu hărnicie și cu pricepere acela va avea și roade îmbelșugate și mulțumire pe urma trudei sale.

Dar astăzi numai acela știe și poate lucra cu spor, care e stăpân pe învățătură, care e împrietinit cu povețele cuprinse în cărți, căci cartea

cu înțelepciunea ei primenește mintea și arată omului calea spre bunăstare. Neștiutorul de carte e ca un drumeț, care dibue prin întunec.

Dacă neamul nostru nu vrea să fie ca acest călător, împrejmuit de întuneric și purtat în toate părțile de noaptea neștiinții, trebuie să învețe carte.

De aceea fieștecare om să-și trimită copiii la școală, căci acolo se vor împărtăși de binefacerile învățaturii. Iar oamenii cei mari, părinții, cari au rămas neștiutori de carte să roage pe învățători și pe preoți ca în Dumineci și sărbători să-i dedee cu cetitul și cu scrisul, căci a învăța nu-i rușine nici la bătrânețe. Doară omul cât trăiește tot învață.

Iar când se va înmulți numărul știutorilor de carte în sânul neamului nostru, atunci vom începe o nouă viață cu mai mulți sorți de izbândă în vârtejul luptelor omenеști.

Români, învățați carte, căci cine are carte are parte!

Oct. C. Tăslăuanu.

Pentru ce e școala?

Școala fraților, nu ne este un dușman, după cum cred mulți din noi, ci un prieten bun, care prin învățătorii ei nu vrea decât binele și fericirea noastră.

Sântem foarte greșiți, când zicem că numai cei ce vor să se facă preoți ori cine știe ce slujbași, trebuie să învețe carte. Nu. Carte

trebuie să învețe tot omul, de orice meserie ar fi el, căci fiecare vrea să trăiască, și școala ne învață cum să trăim.

Multora cari învață carte li-e rușine să mai stea la coarnele plugului și aleargă după slujbe în orașe, crezând că în felul ăsta se vor pricopsi.

Numai fiind slujbaș nu poți ajunge să fii fericit niciodată, căci cu leafa mică cu care sânt plătiți slujbașii, de abia pot să-și ție zilele de azi pe mâne. Un plugar o duce mult mai bine decât cel mai de frunte slujbaș. Lui nu-i pasă de nimeni, pe când slujbașul azi e, mâne nu e, și în totdeauna stă cu frica în sân.

Și din plugari o duc bine numai aceia cari știu carte și se țin de ea.

În alte țeri, unde nu se găsește om care să nu fi învățat la școală, lucrurile stau cu totul altfel. Dacă te-ai duce la casa unui plugar din Germania (Țara Nemțescă) bunăoară, apoi te minunezi de cele ce vei vedea la el. Casa e încăpătoare, cu ferestrele mari, și înlăuntru e o curățenie de ți-e milă să calci pe jos. El ține la curățenie mai mult decât la ochii din cap, fiindcă a învățat din carte că: *«Curățenia e mama sănătății»*. Prin curte toate sânt așezate cu rânduială și nu vezi un fir de gunoiu. Tot din carte a învățat plugarul din Germania că din gunoiu se nasc o mulțime de boale, și de aceea mătură curtea mai în totdeauna. Rar om s'ar găsi care să n'aibă pe lângă casa lui și o grădină cu

tot felul de pomi roditori, de pe urma căreia are un venit bunicele. La vite ți-e mai mare dragul să privești, așa de frumoase sânt!

La masă mai niciodată n'ai să-l vezi mâncând mămligă goală ori numai terciu. El știe că din astea nu va putea căpăta nici o putere să muncească.

Iată dar ce bine a adus școala, acolo unde oamenii i-au înțeles rostul.

Și în țara noastră, pe ici pe colo, se găsește câte un plugar cărturar care o duce tot așa de bine ca și cel din Germania. Nu toți însă câți știu carte și la noi o duc bine, și pricina e că, după ce ies din școală, numai pun mâna pe carte cu anii.

Cartea e ca și fierul dela plug: dacă nu mai ari cu el, îl mânâncă rugina. Dacă nu mai cetești din când în când, nu numai că stai pe loc, dar uiți și ce știai mai înainte. Așa că după câțiva ani de zile, ajungi să nu mai cunoști nici o slovă. Și asta e păcatul cel mare al nostru. În timpul iernii, când n'avem de lucru la câmp, să mai cetim prin cărți și prin foi și să nu ne pierdem vremea de pomană.

Cum vedeți, iubiți săteni, rostul școlii e bun și frumos și numai cine-l pricepe poate să-i folosească. Nu la slujbe să ne fie gândul, când ne trimetem copiii la școală, ci la plugărie și alte meserii, care sânt adevărate izvoare de fericire.

Spre altă școală.

Mai de mult pe vremea strămoșilor noștri, nu știă nimeni nici de școale nici de gazete, ca astăzi. Pe vremea aceea cine știă să deslege marea taină a slovelor și mai aveă și darul de a cântă, eră cel mai de frunte în sat, eră popă și nimeni nu puteă să treacă peste voia lui. Pe atunci și trăiau oamenii mai fără griji ca astăzi, cu toate că în cele mai multe părți ale țării ei erau slugile altora, — iobagi, cari n'aveau decât sufletul în oase. Oamenii trăiau pe atunci în vârsta copilăriei. Căci întocmai precum copiii, până sunt sub porunca părinților n'au griji multe, dar nici știință și putere, tot astfel înaintașii noștri nu-și băteau capul cu lucruri mari, ei erau, buni bucuroși dacă-și puteau împacă năcazurile de Joi până mai apoi.

Multe lucruri bune aveau bătrânii noștri, dar și de multe lucruri bune ei n'aveau parte. Trupul și-l grijeau, dar mintea le eră ca o țarină nelucrată, în care n'a pătruns nicicând ferul ascuțit al plugului și în care cresc numai burueni de tot felul. Și acesta eră un lucru de tot slab, căci omul nu lucră cu talantul pe care i l-a dat Dumnezeu, ci îl îngropă în pământ, unde prindea rugină. Acesta eră chiar și un păcat dintre cele mai mari pe cari le puteă săvârși cineva. Căci nu numai trupul e lăsat de Dumnezeu, ca omul să-l hrănească și să-l îmbrace, ci și lumina

minții, care trebuie cultivată pentru-ca cu ajutorul ei să-i înțeleagă menirea pe acest pământ și să înlăture din calea spre desăvârșire piedecile.

Dela o vreme a trecut însă această vârstă a copilăriei și în locul vieții fără noimă a venit o vreme, în care oamenii au simțit că sunt datori a căuta să lucreze nu numai cu mâinile ci și cu capul. Atunci s'au deschis pentru doritorii de a se lumina școale, unde să învețe nu numai din graiu viu ci și din cărți pe lângă frica lui Dumnezeu și lucruri cari să-i ușureze omului năcazurile și să-l înalțe peste ele, până la cele mai înalte și frumoase gândiri, la cari de capul lui numai cu anevoie ar ajunge. Atunci s'a născut vorba înțeleaptă a Românului că omul învățat nu vede lumea asta numai ca un singur om, ci ca doi, — el are patru ochi.

Multe și minunate lucruri au învățat și oamenii noștri prin școale, mai ales aceia cari n'au căutat în ele numai înțelepciune omenească ci și de cea dumnezeiască. Aceștia, având carte, au avut și parte de lucrurile cele mai frumoase pe cari le-a lăsat Dumnezeu în lume pe seama omului, ca să se desfăteze într'ânsele.

Dacă oamenii sunt astăzi așa de buni și de înțelepți precum îi vedem, asta e a se mulțumi școlii, și dacă ei sunt și așa de răi, pe de altă parte, pricina e că școala încă n'a ajuns așa

departe ca să facă din om adevărat fiu al lui Dumnezeu. Dar dacă vom voi, vom putea face ca ceea-ce nu suntem noi, să fie strănepoții noștri; dacă ne vom trage bine seama în fața noastră și a Celui ce ne-a făcut, vom putea croi pentru urmașii noștri o lume mai fericită.

Ceeace mai de mult se întâlneă rar, azi se găsește pretutindeni; odinioară eră numai cine știe unde câte o școală — azi nu este sat care să nu-și aibă școala sa. Dar acesta nu e lucru care să ne pricinuiască neapărat o bucurie, căci în foarte multe locuri școala nu e a poporului, ci e a altora; în foarte multe sate școala nu e un lăcaș de înțeleptire ci un lăcaș de caznă trupească și sufletească.

Poporul nostru n'a avut norocul să aibă în tot locul, unde i-ar fi trebuit, școale de ale sale, ci prea adeseori el a fost silit a umblă la școale unde nu-i place. Știm cu toții că de o vreme încoace stăpânirile lumești, cari azi sunt și mâne numai sunt, au adus legi strâmtorătoare de tot, cari ne opresc a ne lumina așa cum ar fi firesc. Prin atâtea sate astăzi școalele numai sunt în stare de loc să înzestreze mințile micilor copilași, cari mâne vor fi bărbați în putere, cu cele trebuincioase spre înaintare.

Dar acestea-s lucruri de mâni omenești... și mâne poimâne va veni un vânt puternic care le va curăți de pe fața pământului de nici po-

menire nu le va rămâne. Căci Dumnezeu l-a făcut pe Român să învețe numai românește. El a dat fiecărui popor o limbă și a statorit legea ca fiecare popor să trăiască în limba aceea.

Un Ungur care nu și-ar ști și nu și-ar iubi limba lui, ar fi un om ticălos și n'ar fi vrednic nici de iertarea lui Dumnezeu, căci asta ar însemna că și-a bătut joc de legile Lui cele sfinte.

Tot așa și cu alte popoare: fiecare trebuie să-și cinstească cu cucernicie legea sa și limba sa. Nici un popor nu-i slobod să asuprească pe altul, precum nimeni nu poate fi împiedecat de a iubi ce e al său și ce a moștenit prin limbă de moarte dela strămoșii săi. Asta-i lege lăsată de Dumnezeu: ce ție nu-ți place altuia nu face.

Noi avem încrederea că se apropie vremea în care nu vom mai avea motiv de a ne plânge că nu ni se dă slobozenia de a trăi așa cum ne-a lăsat Tatăl cel ceresc. Dar când va bate ceasul acela? aceasta nu-i dat minții omenești să știe. Sufletul nostru simte numai că Dumnezeul dreptății nu-și poate uita de robii săi, ci precum odinioară a scăpat pe Israilteni din robia egipteană, așa va face să răsară și în viitor soarele dreptății sale peste toți deopotrivă. Și până atunci avem datoria a nu ne clătina în credință, ci de a lupta, cu vreme și fără vreme, împotriva întunecului și a ispitelor.

Sfânta noastră biserică ne va lumina gândurile și ne va da tăria de a înfruntă toate în-

cercările câte ne vor fi scrise, făcându-ne, prin suferințele noastre, vrednici de a ne numi fiii luminei.

Astăzi stăm în cele mai multe părți rău cu școalele noastre, în cari poruncesc alții. Copiii noștri sunt chinuiți cu învățături de prisos, învățătorii se plâng că numai știu de capul lor de atâtea greutăți, părinții privesc cu durere cum le tânjesc pruncii, și pe toți ne-au apucat îngrijorări mari. — Aici se poate ajuta numai într'un chip: pretutindeni să aducem jertfele cele mai mari pe cari le putem aduce; să jertfim cu drag banul nostru pentru mântuirea ființei noastre, să cerem dela cei ce ne stau în frunte priveghere neadormită, ca în vremea celei mai cumplite vijelii, și să ne întărim credința în dreptatea lui Dumnezeu, care e în veacul veacului.

Să nu dăm banul nostru numai pe lucruri de prisos, ci să-l dăm pe cărți de rugăciuni și de povești din care să ne întărim; să cetim gazetele românești cari ne luminează și ne dau nădejde și viață — și astfel întăriți în dragostea noastră de limbă și cinstind pe cei cu cari trăim laolaltă așa cum ne cinstesc și ei pe noi, să așteptăm ceasul care, pentru cei vrednici, va bate mai curând decum s'ar crede, — ceasul care ne va aduce, în toată deplinătatea ei, o altă școală, adăpostul cel mai sfânt al sufletului nostru românesc.

Dr. Onisifor Ghibu.

Țiganul fudul.

— Anecdota. —

Fusese Cula țiganul honved. Prinsese și el câteva cuvinte ungurești și se credea învățat, minune mare. Se socotea el, că cum se mai stee de vorbă cu ai lui de-acasă, cari nu știu nici o boabă ungurește. Apoi nici nu va stă de vorbă cu ei, își zise țiganul în fudulia lui. Și cum a zis așa a și făcut. Când a mers odată acasă, intrând în casă le și zice la ai lui: «io nopot». Ai lui nu pricep nimic și încep cu vorbă bună, bucuroși că-l văd acasă. Dar țiganul nu vrea să știe nimic. Din «nem tud» nu-l pot scoate. Se miră ei ce să fie și să tem, că odorul și-a pierdut mințile, dar odorul se plimbă tanțoș prin cocioabă, dându-le să înțeleagă că nu-i place și nu se simte bine.

Cum pășește însă îndesat, cătănește, calcă pe o cociorbă, iar coada luându-și vânt îl plesnește pe țigan drept în față că nu vede decât scânteii verzi.

«Ai, trăznite-ar cociorbă» sbieră țiganul pe nerăsuflăte, uitând, că el nu știe numai ungurește. Și au binecuvântat bieții țigani cociorba, care i-au adus mintea la loc odorului lor.

Așa sunt și între Românii noștri o seamă, cari dupăce apucă a învăța ceva limbă străină, în prostia lor cred, că acea limbă e mai cu coarne decât limba lor și li-i rușine să-și mai vorbească limba maicii lor, ba se prefac că nici nu o cunosc. Astfel de oameni au fost totdeauna niște ticăloși, cari s'au făcut și se fac de răs ca și țiganul Cula din poveste.

Fântâna vrăjită.

Baladă.

Jos la fântâna dintre plop
 Descânt-o vrăjitoare.
 Se umflă apa, joacă stropi
 În asfințit de soare.
 Se umflă apa, scade iar
 Și parcă vrea să fiarbă,
 Se 'ndoaie plopul și tresar
 Vrajiți de hâda oarbă.

Și tot șoptind și tot vrăjind
 Aruncă bobî'n sită,
 Se 'ndoaie plopul vâjăind
 Și noaptea e sosită.
 Și tot vrăjind și tot șoptind
 Ea face-un semn cu mâna,
 Din plop foi moarte se desprind
 Și clocote fântâna.

Legate-s apele de-acum
 Ea în umbră stă și-așteaptă.
 Un călăreț trudit de drum
 Spre cei doi plop se 'ndreaptă.
 Spre gura însetată el
 Găleata o apleacă,
 Bea apa descântată el,
 S'aruncă 'n șea și pleacă.

Dar nici doi pași nu face'n drum,
 Stă roibul sforăște,
 Și două brațe-l prind acum
 Pe călăreț în clește.
 Se apără cu suflet stâns
 Și luptă și se sbate,
 Dar vrăjitoarea-l ține strâns
 Și-i călărește'n spate.

Cu pintenii el bate 'n cal
 Stă zările să soarbă,
 Pădure, holde, vale, deal
 Se pierd în noaptea oarbă.
 Și'n zori de zi au fost găsiți
 Acolo, la fântână,
 Și cal și călăreț sdrobiți
 De goana cea păgână.

Voi fetelor, și voi, feciori,
 La apă când v'ați duce
 Suflați asupra-i de trei ori
 Și faceți sfânta cruce,
 Căci la fântâna dintre plopi
 Stă baba blestemată, —
 Și nu desleagă zece popi
 Ce leagă ea odată.

Șt. O. Iosiț.

Un pas greșit.

În dimineața aceea de Octomvrie în satul Luncușoara eră plânset și jelanie multă. Noaptea căzuse brumă groasă, și răsuflul iernii care se apropiă, se simțea tot mai aspru. Cirezile de vite ieșiră târziu la pășune. În porțițe stăteau privind după boii albi și vacile roșcate mulți bărbați, îmbrăcați gata de drum îndelungat. Ei erau triști și plini de gânduri. Priveau pentru cea din urmă oară poate, după vitele lor, cări se apropiau tot mai mult de capătul satelor, de locurile de pășune. Părea că se despart acei bărbați tăcuți de o mare bucurie a vieții lor.

Cirezile nu se mai vedeau, și ei stăteau încă în porțițe.

Dar plânsetul de prin case, îi deslipi în urmă din porțițe. Femeile cu ochii storși de lacrimi mai adunau cele din urmă lucruri în lada mare, pe care bărbații o vor duce departe peste mare. Copiii mai mărișori cercau să-și înăbușe plânsul, iar cei mai mici priveau plini de mirare la învâlmășala din casă.

Peste șaptezeci de bărbați aveau să plece în dimineața aceea pe drumuri neumblate și amețitor de îndelungate, spre pământul Americii, care atrage ca o vrăjitoare rea, tot mai mulți oameni spre sânul său.

Culeseră cucuruzele, își făcură rost de banii călătoriei, și tot amânaseră ziua plecării, deși erau hotărâți din primăvară, să plece cât ce-și vor adună roadele hotarelor.

Vre-o zece capi de familie erau de trei ani în lumea cea nouă, și în iarna trecută scriseră de multeori acasă să meargă și alții, oricât de mulți, că se câștigă acolo bani frumoși.

Sătenii se vorbiră, se chibzuiră și în primăvară peste șaptezeci se hotărîră să-și cerce norocul.

Și acum plecau. Oricât le părù de ușoară mai înainte depărtarea aceasta din satul lor, acum își simțeau inima grea și ochii umeziți. Simțeau marea taină care-i leagă de satul, de ca-

sele, de sărăcia lor. Să pornești deodată așa într'o lume necunoscută, să-ți lași în părăsire nevasta și copiii, să nu mai treci pe cutare hudiță din sat, să nu mai ascuți sfânta slujbă în bisericuța dela voi, să nu mai stai de sfat cu prietini vechi, nu e ușor pentru nici un om în lumea asta. Zădarnic își ziceau că vor munci mult, vor trimite bani acasă, că 'n sfârșit iar se vor întoarce, inima lor rămâneă tot grea și fața lor tot plină de gânduri. Și cu cât se apropiău mai tare de gara unde aveau să se urce în tren, tristeța rece le apăsă tot mai tare sufletele.

Nevestele ofilite veniau tăcute pe lângă ei, cu copiii de mână. Dacă ar fi fost după voința lor i-ar fi întors acasă de-aici dela gară, pe bărbații cari acum începură să închine din ploștele cu vin. Însă, acum, eră zadarnică orice încercare de a-i abate din hotărîrea lor.

De-aici și din satele vecine nu se mai miră nimeni că pleacă atâția oameni la America. Erau sate sărace, cu pământ puțin, și cei ce se duseseră mai înainte, trimiseră acasă bani frumoși.

Dar se miră toată lumea că se duce și Dinu Albu din Luncușoara. El eră între fruntașii satului, om de patruzeci de ani, bine legat, om cu vorba și cu gândul așezat. Avea numai doi copii, și pentru acești doi avea avere destulă. În vecini cu el eră o curte și-o grădină părăsită de vânzare, averea unor orfani trecuți

prin România. Nevasta Dinului, lelea Anuța, de cum înțelese că pleacă din sat mulți bărbați la America, a început să-l îndemne și pe Albu. Întâi așa cu vorbe depărtate, spunându-i despre banii frumoși ce se pot câștiga în lumea nouă, apoi văzând că Dinu tace, prinse curaj și-i spuse limpede gândul ce-o muncește.

«Acuș ni-s copiii de 'nsurat, Dinule. Casa noastră-i bună; e de piatră, dar nu vom putea așeza aici pe amândoi ficiorii. Și vom mai avea poate și noi zile multe. Curtea din vecini și grădina ne-ar prinde foarte bine. O casă nouă de piatră aici lângă noi, ar stă frumos».

— O să vedem. Dacă ne-ajută Dumnezeu din banii adunați și din cari îi vom mai aduna putem cumpără și curtea, putem zidi și casă», zise bărbatul.

Dar femeea nu voiă s'audă că se vor atinge de banii strânși cu multă trudă în douăzeci și doi de ani de când sunt cununați. Banii aceia vor trebui să rămână -- zicea -- pentru zile negre, pentru anii bătrânețelor.

«Apoi atunci cum vrei tu să cumpărăm curtea și să zidim casă?»

— Să-ți spun. Te duci și tu cu ceilalți oameni în America. Eu, cu ficiorii, lucrăm moșia ca și când tu ai fi acasă. În câțiva ani câștigi cât să putem să ne împlinim gândul, și te întorci acasă».

Dinu atunci i-a ars o palmă, întâiaoară în viața lui. «N'am eu și n'avem noi cu ce trăi aici? Să mă fac de batjocura lumii și să-mi părăsesc satul și moșia pentru câteva sute mai mult? Tu, să vede, ți-ai pierdut mintea. Și apoi în ficiori nu mă prea razim încă. Sunt băieți».

Lelea Anuța din seara aceea, va fi fost pe la Bobotează, n'a scăpat o singură zi să nu-i facă traiul amar în casă lui nenea Dinu Albu. Nu-i mai pomenea de America, dar în toată ziua află o sută de pricini de ceartă. Răutatea și ciuda o fierbea ziua și noaptea și-o făcuse slabă și urâtă. Nimic nu era bine ce făcea Dinu, ce spuneă era rău spus, și era destul ca să-și arete o dorință, ca nevasta să iese deodată cu zece, toate potrivnice.

Lelea Anuța nu-și pierduse mintea, dimpotrivă și-a adunat-o toată cât-o avea, și-atâta l-a fiert pe bărbat, până ce acesta începui să-și urască casa. Știa el unde-i buba cea rea, din care vin toate răutățile, și așa pe la Sânziene îi zise:

«Am să-ți fac pe voie nevestă. Numai pe urmă să nu fiu eu judecat».

Și așa plecase pe drumuri depărtate și nenea Dinu cu ceilalți săteni. Nu înzădar se zice din bătrâni, că gura muierii e armă neîmpăcată,

În iarnă prin dulcele Crăciunului începură să sosească cele dintâi scrisori din America. Unii nimeriră bine, din săptămânile dintâi aflară de lucru, alții nici până la scrisul acelor epistole. Dinu Albu, ca om cu carte, lucră din săptămâna întâi, și scrisese acasă toate ciudățeniile lumii noae. Scria că în doi-trei ani are să adune frumoasă avere. Dar cei de-acasă să fie cuminte, și mai ales nevasta să țină bine în frâu pe cei doi ficioni, în cari Dinu nu putea să aibă o mare încredere, cunoscându-le slăbiciunile încă de când eră acasă. Însă îndemnul acesta din urmă eră cu totul degeaba. Lelea Anuța de când se începură șezătorile în serile de iarnă, n'a mai avut o singură zi bună cu ficionii. Începură să bată crâșmele, șezătorile, ba, ce-i mai rău, diavolul îi îndemnă să se încurce cu unele femei fără de Dumnezeu, a căror bărbați erau duși în lumea cea nouă. Și nopți de nopți pieriau saci de grâu și de cucuruz, chiar și paserile din curte. Și, cei doi, ne mai voind să știe nimic de poruncile mamei lor, trăiră ca niște blăstămați până în primăvară.

Lelea Anuța nu-i scrisese nimic lui Dinu de purtarea ficionilor. Credea că îndată ce va da cap de primăvară și se va începe munca pe câmp, ficionii ei se vor da la brazdă.

Nădejde zădarnică. Se vede că bietul Dinu își cunoștea oamenii și avea de ce să se teamă.

Ficiorii ajunseră în certe mari cu maică-sa, ba la sf. George venind beți acasă, îi traseră și o sfântă de bătaie.

Aratul a mai mers cumva, dar, celelalte lucrări au rămas baltă. La sapă, la secere, la fân, lelea Anuța lucra cu oameni pe plată, iar voi-nicii ei zăcăreau pe la umbră.

Roadă în anul acela fusese slabă, iar pe moșia Dinului aproape nimic. Din banii agonisiți se cheltuiră mulți cu lucrătorii, iar cei doi ficiori stăteau zile întregi la pândă să vadă unde ascunde mamă-sa banii.

Și, în anul al doilea, într-o bună dimineață lelea Anuța, îngrozită de moarte, se trezi într-o bună dimineață și fără bani. Vre-o patru săptămâni ficiorii n'au mai dat pe acasă.

Acum lelea Anuța se hotărî, în culmea des-nădejzii, să-și cheme bărbatul acasă. Să nu-i spună nimic din cele întâmplăte, ci să-i scrie că-l dorește și că-l așteaptă.

Însă în sat au fost destui oameni cari să-l încunoștiințeze pe Dinu-Albu despre prăpădul dela el de-acasă. Și astfel lelea Anuța a avut ce se bocî, când primi scrisoarea aceasta:

«De ce m'am temut, nu am scăpat. Eu cunoșteam pornirile băieților, cari amândoi samănă cu tine ca două picături de apă. Adu-ți aminte cum ai fost și tu, până când te-am putut pune în frâu. Pe cât ești acuma de scumpă, pe atât

ai fost de mână spartă odată. Dar eu voi avea acum odată minte. Am aici plată bună, am pus bani de-oparte, dar nu mă întorc până nu-ți vei face ficiorii oameni de omenie, și nu veți aduna averea prădată. Eu, de rămâneam acasă, știam să-i stăpânesc. Dar tu ai vrut tot mai mult. Vom vedea acum cine se va sătura?»

* * *

De-atunci au trecut zece ani. Dinu Albu nu s'a mai întors acasă. Spun oamenii cari vin că-i sănătos și cu voie bună. Dar în casa lui din Luncușoară șade azi alt român, lelea Anuța căruntă și îmbătrânită trăiește pe la neamuri, iar cei doi ficiori slujesc cu luna la oraș, la un magazin de bucate.

I. Agârbiceanu.

Vulpea șireată.

Odată lupul, ursul și vulpea se întovărașiseră și plecaseră după câștig. Ei se legaseră că ce va căpăta fiecare, să-l împartă câteș-trei.

Ursul și cu lupul furaseră un stup cu miere, iar vulpea șterpelise, cine știe de unde, niște pește proaspăt. Acum rămânea ca să facă împărțania de frăție.

Toate ca toate, dar vulpii nu-i fugia de loc gândul dela miera din stup și își făcea tot mereu planul, cum ar putea s'o mănânce ea toată.

În fine, se pune vulpea și face din pește fel de fel de mâncări și poștește și pe cei doi prieteni ai ei. Se duce să-i cheme.

«Hai, cumetre, zice vulpea, hai să mâncăm astăzi la mine, căci am gătit niște mâncări bune, cât se poate de bune, și mâine om mânca și mierea voastră.»

Vulpea șireată, cu lingușeli, făcù pe urs și pe lup să urmeze după zisele ei.

«De, cumătră, răspunse lupul, să mergem, dar mai întâiu să ascundem stupul cu miere undeva.

— A, veniți după mine, cumetre, și unde v'oiu învăța eu să-l ascundeți, nici muștele n'au să-l găsească, zise vulpea».

Ursul luă stupul în brațe și o urmară. Ea îi duse în niște tufișuri și le arătă o scorbură într'o salcie bătrână, unde eră viziuna ei. Acolo ascunseră stupul, fără bănuială și plecară tustrei să prânzească la jupâneasa vulpe. Ea nu mai putea de bucurie, c'a putut să unească pe cei doi tovarăși după gândul ei.

Mai la o parte, vulpea aveà masa gătită cu fel de fel de mâncări, al căror miros făcură pe cei doi mosafiri să se bucure tare.

Se așezară la masă și începură să mânânce cu lăcomie, mai ales lupul, iar jupănesei vulpi, nu-i venea să șadă la un loc, cu gândul la stupul cu miere. Se tot învărtia și nu știa cum să facă

să se vadă la stupul cu miere. Tot învărtindu-se și tot plănuiind cum ar putea să se furișeze de cei doi prieteni, numai, iacă-tă vine o coțofană într'un plop acolo la ei și începe să cânte: «Cațac, cațac, cațac...

— Mai stai puțin, zise vulpea, că merg; tocmai am niște musafiri la masă.

— Da unde, te cheamă, cumătră? întrebă lupul și ursul mirați.

— Unde! ci-că să mă duc să botez un fi-nișor, răspunse vulpea.

— Atunci, du-te cumătră, că stăm noi până vii și d-ta, urmă lupul și ursul».

Vulpii atâta îi trebuî și se făcù nevăzută prin tufișuri, oprindu-se tocmai la stupul cu miere. Mâncă ce mâncă din miere și se întoarse înapoi. Când venî, cei doi prietini o întrebă:

— «Cum ai pus, cumătră, numele finului?

— Iacătă cum să-i pun! *Inceput*, răspunse ea.

Mai trece, ce mai trece și ar vine o coțofană, și iar începe; «Cațac, cațac, etc.

— Ia mai stați, cumetre, aci, că mă mai duc să mai botez un fin, că nu-mi dau pace». Și cât ai clipi odată se făcù iarăș nevăzută. Mâncă ea ce mai mâncă și se înapoiè iară.

«Ăstuia cum îi puseși numele cumătră? o întrebă ursul.

— «*Injumătățit*», răspunse șireata vulpe.

Dar nu trec câteva clipe și iară vine o coțofană și începe: «Cațac, cațac, cațac...

— Mai aşteptaţi, cumetre, că mă duc să mai botez un fin, că altfel nu-mi mai dă pace» şi vulpea iară se făcù nevăzută, oprindu-se la stupul cu miere. Acum mânâncă ea mierea toată şi când se înapoiază şi o întrebare a cei doi prieteni cum i-a pus numele şi finului ăstuia, răspunde plină de mândrie:

— Lins-prelins

Cu fundu-n sus.

În fine sfârşesc ei cu ospăţul şi se despart, ca a doua zi să se ducă să mânânce şi mierea din stup.

A doua zi, când se duc la stup, stupul gol şi cu fundul în sus şi lupul şi cu ursul se luară la ceartă, bănuindu-se unul pe altul; vulpea nu o rabdă gura şi cum ăştia doi se certau, începe să zică:

— Lupul şi ursul las' să bată

Că Vulpea şireată, a mâncat mierea toată

— Ce-ai zis, cumătră? întrebare a cei doi prieteni. Vulpea şireată tăgădui, că n'a zis nimic. Ea însă nu-şi putea ţine de loc gura şi iar urmă:

— Lupul şi ursul las' să bată.

Că Vulpea şireată, a mâncat mierea toată.

Atunci înţelesesă bine lupul şi cu ursul ce a zis şi se luară după ea s'o prindă; dar vulpea care era aproape de vizuină, numai decât să făcù nevăzută. Lupul şi cu ursul se încercară să intre după ea în vizuină, dar nu putură.

Atunci făcură ei un cârlig şi-l băgară pe gura vizuinii să o apuce, dar când o apucară

de picior cu cârligul, ea începù să zică din vizuină:

«Trage-ți, trage-ți să-mi scoateți rădăcinile copacului din casă».

Ei când auziră așa îi deteră drumul și băgară cârligul a doua oară; atunci nimeriră și apucară de o rădăcină și începură să tragă. Și-reața vulpe, cum văzù asta, începù să se vaite:

— Aoleo, piciorușul meu! aoleo, piciorușul meu!

Lupul și ursul cum auziră așa, începură să tragă cât putură, crezând că au să o tragă afară. Traseră ei, se opintiră, până când se rupse cârligul și când scăpară se loviră așa de tare cu capetele de un copac, că pe dată muriră.

În urmă, vulpea ieși din vizuină, mai trase un joc peste ei, le zise veșnica pomenire și plecă după alt chilipir!... iar eu:

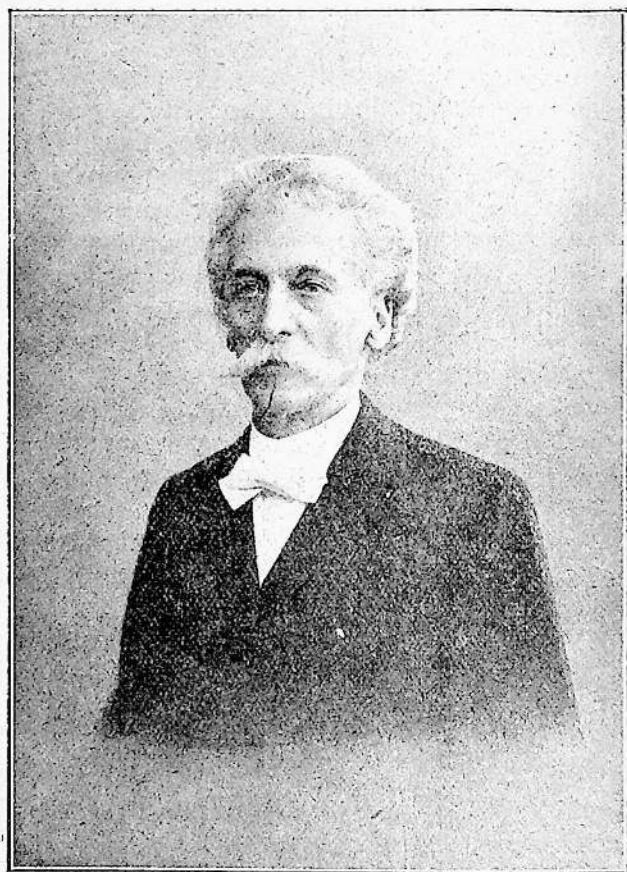
Invălii tăciunii pe foc.

Și spusei ce știui tot.

Marin I. Popescu.

Poezie poporală.

Potec verde din pădure,
Tivit cu boabe de mure
Și cu tufe de alune,
Mergi pe el și nu te spune.
Dar cărarea de pe plai
Te-arată ce gânduri ai.

Iosif Sterca-Șuluțu.

† Iosif Sterca Șuluțu.

În primăvara anului 1911, la 31 Martie nou, a închis ochii, spre vecinică odihnă, vrednicul președinte al «Asociațiunii», Iosif Sterca Șuluțu, care a fost un sprijinitor al așezământului nostru chiar dela întemeierea lui, iar în cei zece ani din urmă l-a cărmuit cu înțelepciune și dragoste părintească, mai întâi ca vice-președinte, apoi ca președinte.

Iosif Sterca Șuluțu a fost vlăstarul unei familii fruntașe din Munții Apuseni, din care a ieșit și mitropolitul Blajului Alexandru Sterca-Șuluțu. S'a născut în Câmpeni, la 10 Septembrie 1827, și a trăit până la adânci bătrânețe — 84 de ani — iubindu-și neamul și legea strămoșească. Mai întâi a fost slujbaş al stăpânirii, ajungând să fie într'un rând chiar și vicișpan al comitatului Cetatea-de-baltă; mai pe urmă a fost judecător la tribunal. În aceste slujbe și-a împlinit datoria cu acurateță, și cinstea pe țărani români, cari veneau la el, ca la orice slujbaş mai înalt cu jalbe și cu năcazuri. Din pricina simțemintelor lui românești, mai marii lui nu-l vedeau cu ochi buni, și, la 1881, a și fost silit să iasă din slujba statului. După ce a ieșit din slujba stăpânirii, vreme de 30 de ani, a lucrat numai pentru poporul său mult iubit, îndemnându-l, cu fapta și cu scrisul, spre cele bune, sfătuindu-l, ajutându-l și când era de lipsă chiar și muștrându-l pentru greșeli. N'a fost vre-o pornire frumoasă româ-

nească la care el să nu fi dat mână de ajutor, fie cu sfatul, fie cu obolul său.

Fie iertatul președinte n'a fost numai om iubitor de fapte bune, el a știut să învârtă și peana cu multă pricepere. A scris mai ales despre viforul întâmplărilor din 48, la cari a luat parte ca flăcău de 21 de ani. În amintirile lui, pe cari le numește «*Memorii*», ne povestește luptele Românilor din Munții Apuseni cu Ungurii, apoi pustiirea Abrudului și alte lucruri de pe acele vremuri. A mai scris o carte întreagă despre Craiul munților, Avram Iancu, care la 48 a fost căpitanul oștirii române, ce a săvârșit atâtea fapte de vitejie, apărând drepturile neamului nostru.

Ce român bun a fost Iosif Sterca Șuluțu toată viața lui, se poate vedeă și din vorbele ce le-a rostit în Sibiiu la o adunare mare românească, pe care o conducea ca președinte al «Asociațiunii». La această adunare a zis: «*Noi nici că intrăm în raiu, dacă nu putem intra ca Români, cu limba și legea noastră strămoșească*».

«Asociațiunea» l-a înmormântat cu multă jale pe acest vrednic bărbat al neamului nostru, așezându-i trupul spre vecinică odihnă în țintirimul bisericii unite din Sibiiu. Prohodul l-a slujit chiar Înalt Preasfințitul mitropolit Dr. Victor Mihalyi din Blaj, împreună cu opt preoți.

O. C. T.

Andreiu Bârseanu.

Andrei Bârseanu.

Adunarea generală a «Asociațiunii», care s'a ținut în vara anului trecut (1911) la Blaj, a ales, în locul mult jălitului Iosif Sterca Șuluțu, ca președinte pe d-l Andrei Bârseanu, profesor în Brașov. D-l Andrei Bârseanu până acum a fost vicepreședinte al «Asociațiunii» și, în cei din urmă 5 ani, dânsul a condus cu multă înțelepciune adunările ei generale, ce se țin în fiește care an în câte un oraș mai mare locuit de Români. Cuvântările ce le-a rostit la aceste adunări generale au fost așa de frumoase, că lumea-l ascultă cu sfîntenie, ca pe un al doilea Ion Gură de aur. Vorba d-lui Bârseanu e dulce ca un fagure de miere, iar gândirea d-sale e aleasă ca grâul curat. Ori în ce parte a fost, pretutindeni a trezit însuflețire și dragoste de neam.

D-l Andrei Bârseanu s'a născut în Dârstele-Brașovului, la 17 Octomvrie v. 1858. Tatăl d-sale a fost un preot cinstit nu numai de satul pe care l-a păstorit, ci de toți Românii, cari l-au cunoscut. Pe singurul fecior ce l-a avut, l-a purtat mai întâiu la școalele din Brașov, apoi l-a trimis la Viena și în München, în Țara Nemțescă, de unde s'a întors cu multe învățături frumoase și cu deprinderi bune. Cum s'a întors din străinătate a și fost ales profesor la școalele din Brașov, unde treizeci de ani împliniți a propovăduit dragostea de carte, a crescut

rânduri-rânduri de băieți, învățându-i cum să-și iubească limba, legea și moșia strămoșească.

În vremea cât a fost dascăl a scris mai multe cărți și a adunat din gura poporului doine, strigături, colinde și glume, cari sunt cele mai frumoase dintre toate câte s'au adunat la noi. În «Biblioteca poporală a Asociațiunii» din anii viitori vom și tipări câteva dintre ele. Afară de acestea a mai scris multe povești folositoare pentru popor, pe care-l iubește ca un adevărat părinte.

Înainte de a fi ales președinte al «Asociațiunii», cel mai înalt așezământ de învățătură din București (Țara Românească), care se chiamă «Academia Română», l-a ales între membrii ei. De această cinste se bucură foarte puțini dintre cărturarii noștri.

Acum, după ce adunarea generală din Blaj, l-a ales președinte al «Asociațiunii», a părăsit Brașovul, și s'a mutat la Sibiiu, ca să poată cârmui mai bine treburile acestui așezământ, care lucră numai pentru luminarea și înaintarea neamului nostru.

Dumnezeu a vrut ca în fruntea «Asociațiunii» să ne trimită un bărbat așa de înțelept și de aceea Lui trebuie să-i mulțumim că ne ocrotește în zile grele, cum sunt cele de astăzi, când numai prin învățătură mai putem trăi ca Români pe fața pământului.

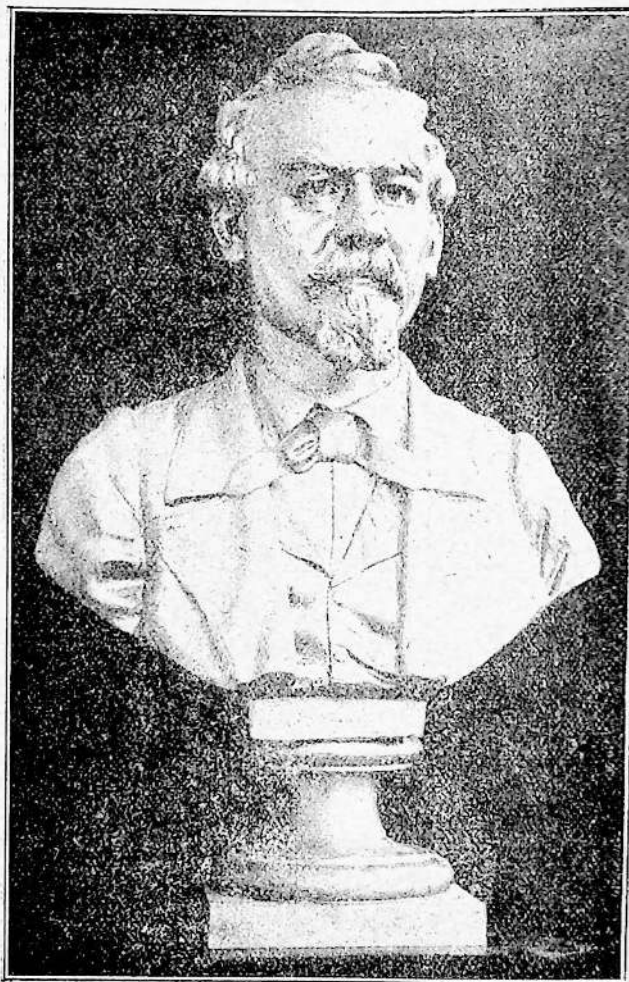
Dr. Vasile Suciu.

Dr. Vasile Suciu.

Prin alegerea d-lui Andreiu Bârseanu de președinte al «Asociațiunii», scaunul de vice-președinte a rămas gol. Adunarea generală din Blaj, după ce s'a sfătuit că oare cine dintre cărturarii noștri ar fi mai vrednic să ocupe acest scaun, s'a oprit cu gândul la un fecior de țăran din Țara Făgărașului, care a învățat întâiu școalele din Blaj, apoi sfânta teologie în Roma, marea cetate a strămoșilor noștri Romani, unde să trimit numai băieții deschiși la minte. Acest fecior de țăran, astăzi e canonic în Blaj și se cheamă Dr. Vasile Suciu. E om încă tânăr, abia de 39 de ani, dar e un om de ispravă și învățat, mai cu seamă în știința bisericească. A scris vre-o șase cărți despre învățăturile bisericesti și e cunoscut ca unul dintre cei mai harnici și mai credincioși slujitori ai altarului.

Poezie populară.

Vai, badeo, frumos mai ești	De ți-e gura ca fraga,
Și nu te știu al cui ești.	Când începi a sărută
Nu știu ce maic-ai avut	Nu mă mai pot sătură
De așa frumos te-a făcut	Ca de vin dulce toamna
Și te-o știut legănă	Și de somn primăvara,

Ion Maiorescu,

Ioan Maiorescu.

Când și-a serbat în vara anului 1911 Asociațiunea noastră iubileul de 50 ani, s'au rostit frumoase cuvinte de aducere aminte despre Ioan Maiorescu, dela nașterea căruia se împliniseră tocmai o sută de ani.

Ioan Maiorescu s'a născut în Bucerdea, lângă Blaj, la anul 1811, din familia Trif, care eră înrudită cu familia vestitului protopop Petru Maior din Reghin. Mai târziu tânărul Ioan Trif își luă numele de Ioan Maiorescu. El a învățat la școalele cele înalte din Blaj, Cluj, Pesta și Viena. La vârsta de 25 ani a trecut în Țara Românească și s'a făcut profesor de istorie la Craiova. Aci s'a căsătorit cu Maria, sora protopopului Ioan Popasu din Brașov.

În anul 1848, când au început a se mișca popoarele, pe Ioan Maiorescu l-a trimis guvernul Țării Românești în străinătate, pe la Viena și prin Țara Nemțească, să câștige prietini și sprijinitori pentru neamul românesc.

Erau timpuri foarte primejdioase pe atunci. Când a trecut Maiorescu prin Pesta, Ungurii l-au prins și l-au ținut închis câțeva vreme. După ce a scăpat din închisoare, s'a dus să se înțeleagă cu miniștrii din Viena, ce e de făcut. Aceștia însă nu i-au putut da nici un sfat, căci nu știau nici ei, unde le este capul. Eră însă pe vremea

aceea în Țara Nemțească un ministru înțelept și îndrăzneț cu numele Schmerling. Acesta a ajutat, cât a putut, pe Ioan Maiorescu și pe Români.

Cât a stat Ioan Maiorescu prin Viena, și-a dat silința să ajungă la o înțelegere cu toți deputații Românilor din Ardeal, Banat și Bucovina. Aceștia au făcut, toți împreună, la 1849 o rugare frumoasă către împăratul, să-i îngăduie pe Românii ardeleni, bănățeni și bucovineni a fi toți laolaltă sub o singură căpetenie aleasă din sânul lor, dar sub ascultarea domnitorilor Habsburgi. Dorința aceasta a Românilor nu s'a putut împlini, fiindcă erau mulți pismătăreți, cari spuneau, că Românii, dacă se vor aduna toți laolaltă sub o căpetenie din neamul lor, vor fi prea tari și vor primejdui împărăția. Cu toate că acestea erau numai niște vorbe scornite, se vede, că la locurile prea înalte li s'a dat crezământ.

După potolirea răsmiriții a umblat Ioan Maiorescu prin Munții-Apuseni, să cerceteze locurile, pe unde s'au luptat cu vitejie Românii, și să afle întâmplările mai însemnate din anii 1848—9. Toate întâmplările acestea le-a scris apoi în limba germană și le-a publicat în niște cărți, ca să știe lumea, câte jertfe au adus Românii ardeleni, sub conducerea lui Avram Iancu, pentru apărarea tronului împărătesc.

Apoi s'a întors iar la Viena, unde i s'a dat slujba de tălmăcitor al legilor împărătești de pe nemție pe limba românească. În slujba aceasta a rămas până la 1857, când în urma unor pâri fără temei ce din Viena i-au dat drumul, plă-tindu-i leafa pe doi ani înainte.

Cu sufletul plin de mâhnire și de amără-ciune pentru nedreptatea, ce i s'a făcut, a plecat în călătorie pe la Românii din Istria. Călătoria sa întreagă o descrie apoi într'o carte. La urmă s'a așezat iarăș în Țara Românească, munciud cu râvnă pentru înălțarea școalelor de acolo la o stare mai bună și mai înfloritoare.

La vârsta de 53 de ani (în 24 August 1864), s'a stins vieța lui sbuciumată și plină de fapte mari și îndrăznețe. Se vorbește, că Românii din Craiova, în semn de amintire recunoscătoare, îi vor ridica un monument în orașul lor. Ioan Maiorescu a avut un fecior: *Titu Maiorescu*, om foarte învățat, fost profesor la universitatea din București, iar astăzi ministru al Țării Românești.

—.—

Poezie poporală.

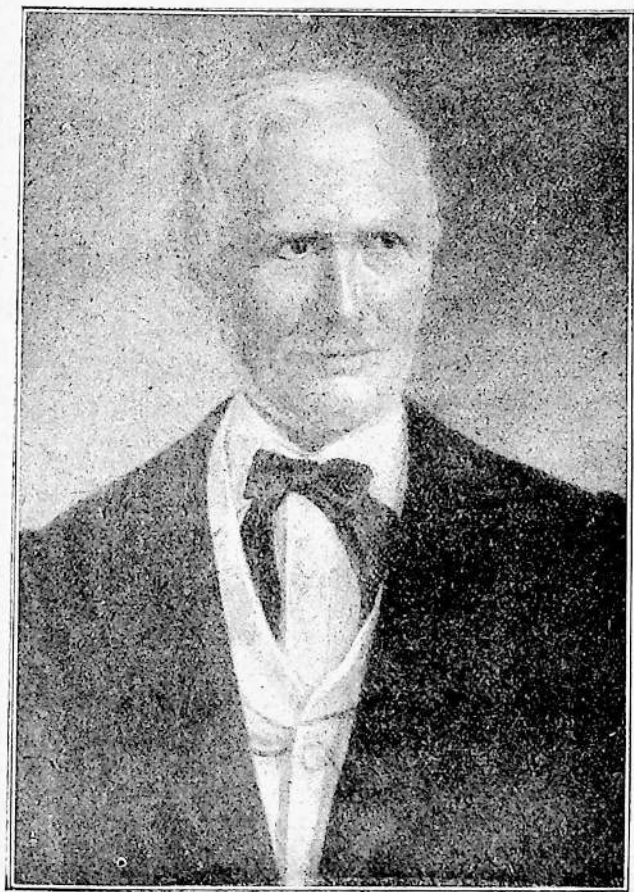
Dorul meu mândro și-al tău
 Impreune-l Dumnezeu;
 Dorul meu și-al dumnitale
 Facă-l Dumnezeu o floare.

Gheorghe Barițiu.

A fost unul dintre cei mai învățați și mai harnici oameni pe cari i-am avut în veacul trecut. S'a născut în Jucul-de-jos (ținutul Clujului) la anul 1812. Așadară în anul acesta se împlinesc tocmai o sută de ani dela nașterea lui. El a făcut mult bine pentru Asociațiune. La întemeierea ei, el a lucrat statutele, el s'a îngrijit de soartea ei, lucrând din răspuțeri pentru înflorirea ei până la sfârșitul vieții sale. Timp de 28 de ani a fost secretarul Asociațiunii, iar 5 ani a condus-o ca președinte. De aceea Asociațiunea a și hotărât ca în luna Maiu din anul acesta să-i ridice în Sibiiu un bust (chip de piatră), care să spună tuturor urmașilor vrednicia acestui bărbat și să arete recunoștința ce i-o poartă neamul întreg.

Ca cetitorii acestui călindar să știe cine a fost Gheorghe Barițiu, vom povesti câte ceva din viața lui bogată în fapte.

Școala sâtească a învățat-o în Trăscău, iar școale mai înalte în Blaj și în Cluj. În Blaj a învățat și teologia, pe care a isprăvit-o cu multă laudă și cu multă învățătură. Eră așa de luminat acest om și în tinereță, încât îndată după ce a ieșit din seminariul teologic a fost pus dascăl la școalele mai înalte (gimnaziu) din Blaj. Dar aici nu stătù mult, căci Românii din Brașov îl chieamară la școala românească de acolo, de care

Gheorghe Barițiu.

s'a îngrijit ca un adevărat părinte, iar pe școlari i-a crescut în frica lui Dumnezeu și în dragoste de neam.

Ce a fost el pentru Brașov și prin Brașov pentru cultura tuturor Românilor, ni-o spune comitetul parohial român greco-oriental de acolo. Terenul cultivei eră numai o țelină, când s'a dus Barițiu la Brașov, și astăzi vedem un pământ roditor. Sămânțele aruncate în pământul lucrat de dânsul le vedem dând roade îmbelșugate.

Dar George Barițiu nu a fost numai dascălul Brașovului. Dragostea lui a îmbrățișat viața noastră întreagă, pe toate terenele ei, precum soarele îmbrățișează cu razele lui pământul întreg, încălzindu-l și dându-i putere de viață. La anul 1845 sfaturile medicilor și interesele mari ale neamului românesc îl silesc să se despartă de cariera profesorală. Se prevesteau zilele de neuitată pomenire și în istoria neamului nostru, când toate popoarele din această patrie se ridicaseră la glasul libertății pentru drepturile lor. Pe la 1830 eram numai un popor ținut de veacuri în iobăgie și neștiință, legat de glia domnilor. Școale de seamă numai în Blaj aveam. Poporul și preoții ne erau batjocoriți și necinștiți chiar și în casa lor proprie.

Intre astfel de împrejurări grele Barițiu înalță steagul libertății naționale, scoțând la anul 1838 «Gazeta de Transilvania». Glasul lui stră-

bate ca un tunet puternic în toate unghiurile locuite de Români, cari se trezesc din somnul cel de moarte, se adună în jurul lui, fac planul de luptă, sfătuindu-se în coloanele «Gazetei». Foaia trece peste munți, în Țara românească și și acolo răspândește învățăturile lui Barițiu, lup-tând în contra asupririi și a tirăniei străinilor. Astfel foaia lui, pe care el o numește «lumină-rică», s'a făcut făclia unui popor întreg, a tuturor Românilor și în acele zile de grea cumpănă ea a fost stâlpul de foc, care a condus neamul nostru pe cărările politice.

Dar furtuna anilor 1848 și amorțeala anilor 1850—1860 a trecut. Popoarele acestei țări au văzut limpede, că nu mulțimea numărului și puterea brațului, nu pustiirile războiului, fără luminarea minții, cultivarea și nobleța inimii, roadele binecuvântate ale păcii, acestea fac mărirea adevărată a neamurilor, acestea le arată calea, ba ele sunt izvoarele adevărate ale fericirii. Se întemeiază școale noue, se alcătuiesc o mulțime de societăți, toate menite să răspândească lumina și cultura. Și în această murcă de întărire națională neamul nostru încă trebuiă să țină rând cu ceilalți fii ai patriei. Atunci se pune temeiul celui mai însemnat așezământ cultural al nostru: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român». Și instituțiunea aceasta, dupăcum am spus, în mare parte este rodul muncii lui Barițiu.

Dar ce mișcare culturală s'a pornit în vremea lui, la care sa nu vedem pe Barițiu lucrând cu toată râvna, de care este capabilă o inimă românească? Dacă astăzi privim cu mândrie la școala superioară de fete, care este o podoabă a Sibiului și a neamului nostru, dacă astăzi femeia română a început să numere în viața noastră culturală și națională, un simțământ de adâncă mulțămă se stârnește în sufletele noastre față de George Barițiu, care la adâncile sale bătrânețe se jertfeă pentru creșterea viitoarelor mame române luminându-le, învățându-le, îndemnându-le la virtute și aprinzând în sufletul lor focul sfânt al dragostii de neam.

Dacă trecem munții și ne oprim în capitala României, care este centrul culturii românești și acolo întâlnim pe învățatul scriitor. Academia română, acest așezământ înalt al științei românești, această întruchipare a unității noastre culturale, și-a început viața la anul 1866 cu conlucrarea neprețuită a lui Barițiu. În sânul ei a muncit până la ceasul morții sale, încât ea s'a simțit fericită a-l alege mai pe urmă pe dânsul prezident.

Marele fiu al neamului credea, că nu și-a dat națiunei sale toată comoara sufletului său nobil, dacă nu va munci din greu și pentru înaintarea limbii și a literaturii românești, ca și prin acestea să înalțe neamul, să-l aducă cu un pas mai aproape de țânta luptelor sale, de fe-

ricire. De aceea încă la 1838 dă la lumină «Foaia pentru minte, inimă și literatură», în care s'a nizuț să îmbogățească mintea și inima Românilor. Străduințele lui au adaus folos mare și prin aceea că au cultivat mult limba românească. Limba aceasta dulce, pe care strămoșii noștri ne-au lăsat-o moștenire, ca pe o comoară prețioasă, ce trebuie să treacă din neam în neam până la sfârșitul veacurilor; limba aceasta, în care a trăit națiunea română și este apărarea ei cea mai puternică, a înfrumșet-o G. Barițiu, a ridicat vaza ei și a făcut-o iubită înaintea tuturor Românilor într'o vreme, când străinii o desprețuiau, ca pe o limbă a iobagilor, iar bărbatii noștri mai cu carte, cari învățaseră prin școale străine abia o puteau vorbi.

A mai scris Barițiu o mulțime de cărți dintre cari una strălucește mai mult, care i-a încununat toată munca lui. Cartea aceasta poartă numele: «Părți alese din Istoria Transilvaniei pe 200 ani în urmă». O comoară de simțiri și virtuți mari și nobile sunt ascunse în cartea aceasta, iubire învăpăiată de neamul românesc asuprit și nedreptățit, cu un cuvânt în cartea aceasta se află tot ce a făcut să bată inima lui Barițiu în scurgerea alor 81 de ani. Barițiu a murit la anul 1893.

Iată vieța și munca lui G. Barițiu în câteva vorbe.

Drumul către bogăție.

Odată mă oprii cu calul într'un loc, unde se adunase o mulțime de norod la un mezat. Eră încă de vreme. Oamenii vorbeau de timpurile rele, pe când unul din ei zise către un bătrân cu părul cărunt, care după înfățișare, părea, că stă bine: «Da, dumneata, tată Avram, ce zici de vremurile de azi? Dumneata nu crezi că dă-rile grele o să sleiască țara?»

Tata Avram se sculă și răspunse: «Gata sunt să vă dau cu plăcere și eu un sfat; fiindcă un cuvânt și e destul pentru omul înțelept și cuminte».

Toată gloata se îndeasă, să-l asculte. Și atuncia moșneagul începù așa :

«Iubiți prietini și vecini!

«Dărilor, ce-i drept, sunt cam grele; dar, dacă noi n'am avea de plătit și altele decât acelea către stăpânire, ce ni-ar fi? Dar noi mai avem încă multe altele, și mai grele. Lenea, de pildă, ne ia de două ori cât stăpânirea, deșertăciunea de trei ori și prostia de patru ori mai mult.

«De aceste biruri nu ne poate scăpa nici un deputat. Dar tot n'ar fi să ne pierdem nădejdea dacă am ascultă măcar de un sfat bun; fiindcă Dumnezeu ajută celor cari se ajută singuri. Socotiți numai timpul pe care-l petreceți într'o lenevie desăvârșită, adevă în nelucrare ori

în petreceri, și veți vedeà că eu am dreptate. Lenea este începutul tuturor răutăților. Ea aduce boli, și prin urmare ne scurtează vieța. Cât de mult nu pierdem noi durmind mai mult decât trebuie, fără să ne gândim că vulpea care doarme nu prinde găini și că în mormânt vom avea destulă vreme de durmit! Timpul pierdut nu se mai întoarce; și ceea ce numim noi timp destul, la urmă tot nu ne ajunge.

«Și degeaba dăm atunci din mâni cât mai avem putere! Pentru leneș toate-s grele, pentru cel harnic însă toate-s ușoare. Cine se scoală târziu, niciodată nu-i gata; nici nu pune bine mâna pe treabă, și se și 'noptează. Lenea merge așa de încet, că sărăcia o ajunge 'n curând».

Învățăături.

Dumnezeu a zis omului celui dintâi: «Întru sudoarea feței tale vei agonisi pâinea ta». De atunci așa a rămas la toți oamenii — ce vei sămăna, aceea vei seceră. — Sămănatul la vreme e arvuna unei recolte bune. — Pământul nu este nemulțămitor ca oamenii; cu cât îl lucrezi mai bine, cu atât te răsplătește mai mult. — Un car de gunoiu aruncat pe locul de arătură, îți dă cu o măsură de bucate mai mult. — Prisosul grâului și al porumbului de astăzi păstrează-l pentru mâne, că nu ști dacă și mâne îți va prisosi. — Vremea vinde paie și nevoia le cumpără. — Plugarul numai odată seceră pe an, și de mâncat trebuie să mânânce în toate zilele. — Dintr'o muncă de tot mică, dacă nu curge, tot pică. — Apucă-te de lucru bărbătește, dar să rămâi și statornic. — Cine vrea să se înavuțească din plug, trebuie să prindă însuș de coarnele lui. — Ochiul stăpânului îngrașă vitele. — Ajută-ți și ți-a ajutat și Dumnezeu.

(Din A. Pann și B. Franklin).

Muncă chibzuită și muncă proastă.

Unul dintre marii agricultori în Italia, pe timpul republicii romane, a fost dat în judecată de vecinii săi pentru vrăjitorie. «El face vrăji și descântece pe câmpiile lui, și aruncă faptul și răul pe câmpiile noastre. Ne ia mana semănturilor și a viilor, ne fură cu farmece laptele vacilor și ne slăbește cu ape descântate vitele și copiii. Acelaș pământ îl avem noi ca și el, aceleaș ape ni-l udă, acelaș vânt ni-l răcorește și acelaș soare ni-l luminează. De ce grăul nostru e așa de slab și cu puțin spic, iar al lui e frumos și dă de zece ori mai mult rod decât al nostru? Și de ce vacile noastre n'au lapte, iar din ugerul vacilor lui curge părău? Îl fură dela ale noastre! Și ce boi frumoși are, și ai noștri cad de prăpădiți! Și copiii noștri mor, piperniciți ca vai de ei, iar ai lui cresc frumoși și voinici. Și ce are pe lângă casă! Pomii lui plini de poame, și ai noștri uscați în mijlocul verii. A găsit o comoară, tâlharul de el, că de unde are atâta avere, când el n'a moștenit nimic dela tată-său? L-am văzut noi noaptea căutând locuri unde necuratul are comori ascunse. Și are legături cu dracul, căci nu doarme noaptea și dă ocoale pela grajduri. Ce caută el noaptea? Și e suflet îndrăcit că e aspru cu slugile și le ține de scurt pentru tot nimicul.»

Pârâtul a venit la judecată, în fața poporului. Și a adus însă cu el și vitele de muncă, și toate uneltele gospodăriei, pluguri și grape și târnăcoape și câte altele. Acestea le-a lăsat afară, și a intrat la judecători având într'o mână un lucru oarecare învălit. Pedepsa pentru vrăjitori eră aspră, căci Romanii erau superstițioși, ca și azi țărani noștri, și credeau într'adevăr că se pot face farmece. De aceea așteptau toți să vadă cum se va apăra pârâtul.

El a început să vorbească liniștit, ridicând în sus acel lucru acoperit.

«Toată vrăjitoria mea, judecătorilor, stă în lucrul acesta, pe care vi-l arăt și pe care cei ce mă părăsc nu-l întrebuințează de loc și nu-l cunosc poate nici din nume! Iată-l:» Și desfăcù încet cârpa. Toți se uitară mirați să vadă ce-i. Eră o țesală. «E numai o țesală, judecătorilor. Boii mei de muncă o văd în toate zilele, boii vecinilor mei n'au văzut-o niciodată. Să spue vecinii mei, cărora le fur mana holdelor și-a laptelui, cu ce gândesc ei să-și alunge sărăcia dacă nu cu vitele? Și cum și le îngrijesc? Le adapă la vreme, ca mine, umblă noaptea prin grajduri să vadă dacă vitele au ieslea plină de nutreț și dacă sunt legate bine și dacă au așternut trebuincios și aer destul? Da, eu sunt vrăjitor că le fac acestea, iar ei cari nu le fac și așteaptă dela Zei să le facă vitele grase și

voinice. Toată grija mea, ca a oricărui lucrător de pământ, trebuie să fie vitele de muncă.» A vecinilor mei însă, toată grija e numai să mă pândească pe mine cu ochi răi, în vreme ce vitelor le dau rogoz și le culcă în coșare ticăloase, fără aer, fără așternut și necurățite cu lunile. Le adapă numai când își aduc aminte de ele, încarcă pe urma lor carul de nu-l pot urni și apoi le bat fără milă că sunt năvălaşe și că nu vreau să tragă. Și în loc să le mângăie, le biciuesc mereu și, parcă le-ar fi dușmani, le poreclesc cu nume urite și le blastămă cu mâncatul lupilor. Iar asta, țesala asta, la care mă întorc iarăși, n'o știu vecinii mei câtă putere are! Da, vrăjesc cu ea, și apăr de atâtea boale de piele vitele ce le am; dar ei pe ale lor cu ce le apără? Nu, ei sunt vrăjitorii, că ei umblă cu descântece băbești ca să-și vindece boalele vitelor; eu n'am nevoie de descântece, că eu alung boalele până a nu veni, cu țesala asta! Vacile mele nu le pun la plug și la car și le îngrijesc tot așa de bine ca și boii de muncă, și de ce vi-e de mirare că laptele lor curge ca pârâul?

La semnul lui, slugile aduseră în fața judecătorilor unelte de muncă.

«Iată taina frumuseții holdelor mele! Vecinii mei scurmă numai pământul, ca să nu se zică de ei că n'au arat, nu fac ogoare, nu sparg bulgării cu grapa de fier ca mine, ci cu una de

nuele, nu plivesc grâul decât numai cu numele de plivit. Iar pământul a fost odată, dar acum numai e pământul meu de un fel cu al lor, căci eu l-am îngrăsat în tot anul cu gunoiu și-am schimbat an cu an felul săminței. O, și iată sămânța mea! Imi aleg singur, cu mâna mea, boabele de sămânță în tot anul și le stropesc cu saramură. Dar a lor e cum dă Dumnezeu! Da, cum dă Dumnezeu, căci ei cred că e de ajuns să scurmi pământul și s'arunci orice în el, ca să ai holde frumoase. Când vrea Dumnezeu, crește grâul și pe piatră, zic ei. O zic și eu, dar Dumnezeu e cu mult mai înțelept decât să facă minuni de dragul leneșilor și a nepricepuților! Eu ar cu unelte mai bune, cu vite mai bune, în pământ mai bun și samăn mai bună sămânță și plivesc bine și la vreme. Iar pomii mei! Să-mi spue, culeg vr'odată vecinii mei omizile de pe pomi? Li curăță de uscături? Li apără de furnici? Da, asvârl cu pietre și cu lemne în ei și pentru-o singură poamă rup -o creangă întreagă. Ce le pasă lor de asta? dacă va vrea Dumnezeu se vor face poame! Și pe lângă casa lor bălării, în curte neorânduială și murdărie în casă toate de avalma, purceii cu copiii, iar găinile ouă pe făina din sac! Și le mor bieții copii de boale, fiindcă boalele — zic ei — sunt trimise de mine

«Și pe lângă toate acestea, unde puneți

judecătorilor grija și bătaia mea de cap? Da, sunt aspru cu slugile și le urmăresc deaproape, ca să-și facă fiecare datoria, și să știe anumit ce lucru are să facă. Țin orânduială în gospodărie, ca să meargă toate strună. Singur cercetez dacă toate porțile au încuitori bune, dacă fânul e de ajuns și pe câtă vreme, dacă focurile sunt stinse seara, dacă servitorii și-au isprăvit lucrurile de peste zi, iar vinul nu-l golesc cu oalele zi cu zi, ci numai când am zile de oște cu prietenii mei. Eu știu fiecare lucru în casa și în curtea mea unde stă și de ce stă acolo și nu aiurea, și de cu iarnă le-am toate pregătite pentru primăvară. N'am moștenit dela părinți nimic, e adevărat, iar comoara pe care cred dușmanii mei c'am găsit-o e aici într'aceste două palme bătute de muncă, și aici în inimă și aici în cap: Muncă făcută cu inimă și cu minte! Cu inima întreagă, și nu numai de mântuială, și cu minte chibzuită, nu numai cum o da Dumnezeu!»

Plugare al meu Român! Ai prins tu vr'o învățătură din vorbele acestui om?

G. Coșbuc.

Sfaturi pentru gospodari.

Mijlocul de a ferii copacii de furnici.

Presură împrejurul copacului cenușă și o înoiește după fiecare ploaie, și în felul acesta vor părăsi furnicile copacul, pe care-l pot strică.

Grija de vite.

Și dobitoacele simt durere și pe dânsele le chinuește foamea și setea. Omul bun la inimă nu se îndură să vadă vitele sale suferind. Ba chiar pe o fiară sau un dobitoc sălbatic, când le ucide, tot caută să nu le mărească chinul morții. Dar mai ales dacă e vorba de acele domestice, de cele care ne sunt ca mâna dreaptă, fără de care n'am putea scoate la capăt munca plugăriei, cărăușiei și altele? Tot așa e cu dobitoacele pe cari le ținem pentru lână, piele, carne.

O vită rău hrănită, rău adăpostită la vreme rea, necurat ținută, nu ne aduce folosul și câștigul pe care ni-l poate da. Iată de ce omul cu scaun la cap știe că face cea mai rea socoteală când nu are nici o grije și nici o milă de dobitoacele casnice.

Dar e mai mult decât atâta. Vitele rău îngrijite se îmbolnăvesc ca și oamenii, nu pot munci, dacă sunt de muncă; nu ne dau lapte, dacă e vorba de vaci sau de oi mulgătoare; blana, pielea sau carnea lor nu mai sunt bune, și, dacă le vindem, nu ne dă nimeni preț pe ele.

Pedeapsa însă pentru că nu suntem stăpâni cu milă și grije pentru dobitoacele noastre e mai mare și groaznică. Boalele vitelor pot trece și la oameni. Ne putem molipsi și noi sau ai noștri dela ele. Iată atunci cum neîngrijirea

și nepaza vitelor ne aduce boala și moartea chiar în casă; ori cade gospodarul ori gospodina, ori flăcăul, nădejdea părinților, ori fata, podoaba și albina harnică, ori pruncii meniți a ne fi desfătarea tinerețelor și sprijinul bătrânețelor.

Când vezi c'a dat o boală rea între ai tăi, te uiți la cer, te uiți la pământ, te întrebi și întrebi pe Dumnezeu și pe toți sfinții, de unde-ți vine această bătaie dumnezeiască peste tine. Prea adeseori, dacă ai căută bine, dacă te-ar lămurii un om care pricepe legătura faptelor, ai vedea că singur ești vinovat, că ai păcătuit împotriva dobitoacelor, sau chiar împotriva ta.

De câteori nu se îmbolnăvesc ai casei de o boală zisă *cărbune*, dela vite bolnave, pe care le taie și le mănâncă! Au vuit doar gazetele de oameni sănătoși tun, cari au murit în douăzeci și patru de ceasuri, fiindcă au mâncat carne de oaie sau de vacă bolnavă de *cărbune* sau de *dalac*!

Câți nu vin la spital, sau mor fără să vie, din pricina *bubei negre*, ce o iau dela oi sau dela alte vite bolnave? De boala de gură sau de unghii a vitelor nu știe oricine că se molipsesc și oamenii?

Dar chiar boala cea rea, oftica, și ea se poate lua dela vite, îndeosebi dela vacile cari

dau lapte molipsit ori din carnea dela vite ofticoase.

În alte țări au grije mare de cercetează ca nu cumva să fie cineva vaci ofticoase, căci laptele dela ele, brânza și untul dau boală; de asemenea doctorii de vite nu îngăduie să taie cineva dobitoacele bolnave și să vândă carnea sau să mânânce din ea, căci dă boală.

Jalba pasărilor cântărețe.

Noi subscrisele pasări cântărețe, cari credem, că aducem oarecare folos și plăcere oamenilor, avem a suferi foarte mult din partea unor copii fără frica lui Dumnezeu, cari ne chinuesc în chipul cel mai cumplit. Ne strică cuiburile, ne prăpădesc puii și ouăle fără nici o milă. Ba ce e mai mult, ne chinuesc pușorii, și-și fac o plăcere din moartea lor. Dacă nu vor încetă aceste prigoniri, suntem silite să părăsim aceste ținuturi și să ne așezăm în alte părți, unde suntem lăsate în pace. Atuncia însă nu va fi vina noastră, dacă omidele și tot felul de gânganii stricătioase vor despoia cu totul pomii roditori de frunze și de flori.

Rugăm deci pe toți oamenii de omenie, pe părinți, pe învățători, precum și pe diregătorii satelor și orașelor, să pedepsească după cuviință pe toți aceia, cari ne strică și ne prădează cuiburile. În schimb ne obligăm, că vom apăra totdeauna pomii grădinilor voastre și vă vom înveseli cu cântecile noastre.

Încă odată ne rugăm, ca cererea noastră să nu fie trecută cu vederea.

Subscrise:

Priveghitoarea, Cîntețul Ciocârlia.

Îngrijirea pomilor roditori.

Dacă voim să avem adevărat folos din cultura (prăsirea) pomilor și dacă vrem ca pomii să rodească regulat în fiecare an, atunci trebuie să-i îngrijim atât vara până la culesul poamelor cât și toamna ori iarna după cules.

Lucrările cari se fac toamna, începând de după cules și până la sfârșitul lui Februarie și cari la tot cazul trebuie făcute înainte de a porni suc, sunt următoarele: curățitul coroanei de crengile ce prisosesc, adunarea cuiburilor de omide, curățitul trunchiului și a crengilor de coaje și mușchi, spoirea pomilor cu lapte de var, săpatul în jurul lor și gunoirea.

Curățitul sau *răritul coroanei* are drept țintă, ca pomul să rămână sănătos și roditor. Prin aceea că având crengi mai puține de nutrit, pomul rămâne mai trainic, poamele se fac mai mari și mai frumoase, după aceea aerul, căldura și lumina pot străbate cu ușurință prin crengile și frunzișul mai rar și acestea ajută mult la creșterea pomului și rodirea lui. Curățitul coroanei se face îndată după culesul poamelor, când crengile sunt încă cu frunze, când se pot deosebi cele verzi de cele uscate. La curățit trebuie tăiate toate crengile uscate și bolnave, puii din jurul trunchiului și mlădițele cari se ivesc de-alungul trunchiului și a crengilor, după aceea crengile cari sunt prea

dese și se împiedecă între ele în creșterea lor, cari au crescut până în coroana pomului vecin și se freacă, apoi toate crengile cari se încrucișează și se freacă una de alta. Dintre crengile cari sunt prea dese, se taie totdeauna aceea, care a crescut spre mijlocul coroanei. În fine trebuie tăiate crengile cari atârnă în jos și împiedecă umblatul pe sub pomi.

La tăiatul crengilor ne folosim de ferăstrău și cuțit de grădină (cosor), cari trebuie să fie bine ascuțite. Tăietura să se facă totdeauna la baza crengilor, așa dupăcum o arată inelul care e la locul de unde pornesc crengile, deoarece atunci se vindecă rana mai ușor. Ciot (ciump) nu e iertat să rămâie, acela se usucă și putrezește, iar putrezeala aceasta se întinde apoi și la mijlocul trunchiului și pomul se face scorburos. Dacă de altă parte iară se taie și inelul dela baza crengilor, vătămătura e mai mare și se vindecă mai anevoie. Tăietura făcută să fie piezișă de jos în sus, adică de-asupra să fie de tot aproape de locul de pornire a crengilor tăiate și dacă am tăiat cu ferăstrăul, suprafața ei să se netezească bine cu cuțitul de grădină.

Trebuie să avem grije, când tăiem crengi mai groase cu ferăstrăul, ca acelea în căderea lor să nu despice creanga sau trunchiul pe care au stat. Aceasta o putem încunjură, tăind mai întâi creanga la o depărtare de 50—60 cm. de

bază, și numai atunci o tăiem de tot, tăind mai întâiu puțin de jos în sus și apoi de sus în jos.

Rănile mai mici nu le ungem cu nimica, acelea și așa se vindecă ușor. Rănile mai mari le ungem cu ceară de altoit, păcură caldă sau și numai cu un amestec de două părți baligă de vite și o parte lut (pământ galben). Aceasta de pe urmă o punem în grosime de 1—2 cm. și legăm o cârpă peste ea. altfel nu se ține. Ungerea rănilor n'are alt scop decât să le fe-rească de umezeală adecă să le scutească în contra putrezirii.

Odată cu răritul coroanei *se adună și cui-burile de omide*, pe cari apoi le ardem. Adu-natul omidelor o prescrie chiar și *legea*.

După răirea coroanei urmează *curățirea pomului de coaja uscată și moartă* și — unde este — *de mușchi*. Curățirea coajei e de lipsă fiindcă coaja cea moartă și crăpată servește de adăpost la cele mai felurite insecte stricătioase, cari se adăpostesc peste iarnă în crepăturile coajei și cari, prin felul lor de traiu — ne fac pagube în primăvara următoare.

Mușchiul aflător pe trunchiu și crengi, împiedcă pătrunderea aerului (respirarea și trans-pirarea) la țăsăturile pomului, prin urmare poate da loc la felurite boale.

Pentru curățirea coajei ne putem folosi de dunga cuțitului sau de un curățitor de coaje

făcut anume pentru acest scop, cu care radem bine coaja uscată. După ploaie când coaja e umedă, se curăță mai ușor. După curățirea coajei se perie trunchiul și crengile cu o perie de pomi făcută din sârmă (drot), ori și numai cu o perie de rădăcini cum se folosesc la frecat, pentru a se curăți mușchiul și resturile de coaje ce ar mai fi rămas. Coaja și mușchiul ras și căzut jos trebuesc adunate și arse, fiind în acestea o mulțime de insecte stricăcioase și ouăle lor.

Dupăce am terminat curățirea trunchiului și a coroanei, *spoim pomul cu lapte de var*. *Spoirea pomului* are drept țintă să nimicească mușchiul și să omoare insectele cari ar mai fi rămas. Prin spoire scutim pomii și împotriva degeratului. Aceștia fiind înălbiți de var, trunchiul nu se încălzește așa ușor de razele soarelui, sucul nu se pornește și înghețul n'are înrăurirea stricăcioasă. Dacă e cu puțință să se spoiască nu numai trunchiul și crengile mai groase, ci și ramurile mai subțiri.

Contra iepurilor spoiala nu ajută, ori și ce materii ar fi amestecate în var. Putem însă apăra pomii în contra lor, încunjurându-i cu spini, ori legând în jurul trunchiului trestie de baltă.

Săpatul împrejurul pomilor. Pentru a înlesni pătrunderea aerului, umezelii (apei) și a căldurii în pământ și prin urmare, la rădăcinile pomilor, e de lipsă ca să săpăm pământul în jurul lor.

Săpătura trebuie să fie așa de mare cât ține coroana, adică marginea săpăturii să fie acolo unde cade marginea coroanei, deoarece acolo sunt și rădăcinile cele subțiri, cari iau materiile hrănitoare din pământ. Toamna începem săpatul — cu hârlețul (cazmaua) — lângă trunchiu și întoarcem pământul spre el; prin aceasta pământul va fi pieziș și apa se scurge spre marginea săpăturii unde intră în pământ și la rădăcinile cele subțiri.

Prin săpatul de toamnă în jurul pomilor, mai stârpim și foarte multe insecte (goange) stricătioase. O parte din ele — pe cari gerul de iarnă le omoară — se trag mai adânc în pământ spre iernare, pe acestea la săpat le scoatem la suprafață, unde le expunem gerului de iarnă și le stârpim. Altele iară rămân numai de-asupra și băgate adânc în pământ nu pot ieși; pe acestea le întoarcem în jos și acoperindu-le cu pământ mult vor pieri, căci primăvara nu pot străbate în sus prin pătura groasă de pământ. Dacă e cu puțință să se sape pometul întreg.

De mare însemnătate e și *gunoirea*. Cum nici plantele agricole nu se fac fără gunoie, așa nici pomilor nu le merge bine, ci numai tânjesc și produc rău.

Pentru gunoirea pomilor mai bine se poate folosi *gunoiul de grajd* și *zeama sau udul gunoiului*. Gunoirea se face în chipul următor:

Săpăm în jurul pomului — *unde cade marginea coroanei*, deoarece acolo sunt în pământ rădăcinile cele subțiri, cari iau hrana de lipsă pentru pom — un șanț lat de 1—2 hârlețe și adânc de 30—40 cm. (un hârleț adâncime). De altfel adâncimea șanțului atârnă de adâncimea rădăcinilor, peste cari trebuie să rămâie pământ de 5—6 cm. grosime, căci dacă am pune gunoiu pe rădăcinile goale, pomul s'ar bolnăvi. În șanțul astfel săpat punem gunoiu putred (copt) și peste gunoiu puțin pământ fără a-l îndesă și fără a umplea șanțul de tot; peste iarnă rămâne așa. Lăsând o parte a șanțului gol, se adună aici apa de ploaie și de zăpadă și spală materiile din gunoiu în jos la rădăcinile pomilor. Primăvara se astupă șanțul de tot.

Dacă gunoim pomii cu zeama sau udul gunoiului, atunci unde cade marginea coroanei se fac de jur împrejur găuri, de un metru de parte una de alta și dela rândul acesta la 30—35 cm. înlăuntru spre trunchiu facem un al doilea rând de găuri. În găurile acestea turnăm o cană de udat de zeamă de gunoiu și după aceea 2—3 căni de apă ca zeama de gunoiu să se spele în jos și să se împrăstie prin pământ. Găurile le astupăm ușor cu pământ.

În loc de găuri putem face și un șanț, și în acesta să se toarne zeama de gunoiu și apoi apa.

Gunoirea cu zeama de gunoiu e folositoare mai cu seamă vara în Iulie—August.

Urmând în forma aceasta și îngrijind pomii vom avea și roduri bogate și poame frumoase și folos din prăsirea pomilor.

Aurel Cosciuc.

Sfaturi pentru gospodari.

Când să se taie copacii ca să fie lemnul trainic.

Pentruca lemnul să nu-l strice carii, trebuie să se taie în sfertul cel dintâiu sau al patrulea al lunii, și mai vârtos iarna decât vara.

Un alt mijloc bun este de a muiă lemnul de brad tăiat, zece până la cincisprezece zile în apă de var nestins. După cercările făcute, peste patruzeci de ani, lemnul s'a găsit întocmai precum fusese când s'a întrebuințat întâi.

Folosul urzicilor.

Cei mai mulți oameni privesc urzicile ca o buruiană netrebnică; cu toate acestea din paiele lor topite ies niște fire suptiri, cari lucrate dau o materie bună. Din frunzele lor, când sunt tinere, se gătește o mâncare, care, nu numai că este plăcută, ci și foarte ușoară și sănătoasă. Sămânța amestecată cu nutrețul cailor îi face iuți și părul lor luciu. Iar rădăcina lor fiartă cu puțină piatră acră dă o frumoasă vâpsea galbenă.

Ingrijirea fânațelor.

Eră o vreme, când toți țineau sus și tare, că vitele sunt numai o belea pe capul plugarului, de care însă nu se poate lipsi. Un rău, fără de care nu poate fi. In astfel de vreme țineau vitele, numai ca să le muncească și să le deă gunoiul de lipsă la arături.

Venite aveau numai din bucatele prășite și fiindcă cu atât se prălesc mai multe bucate, cu cât și locurile-s mai bune, n'aveau încătrău, trebuiau să-și ție vite, ca cu gunoiul lor să-și îngrașe pământul! Azi, însă, s'au schimbat lucrurile, căci în ziua de azi nu e numai pământul izvor de venit pentru plugar, ci și vitele, ba de multeori mai mult venit îi aduc plugarului vitele decât bucatele prășite!

Din vite numai atunci va avea însă plugarul venit mare, dacă va țineă vite de soiul bun și mai ales *dacă le va și țineă bine*. Ca să le poată țineă însă bine trebuie să aibă și nutreț mult și bun.

Cel mai bun și mai scump nutreț ni-l dau *livezile* sau *fânațele*, mai ales, dacă au fost bine îngrijite, dacă s'a cosit iarba la vreme și dacă s'a uscat fânul bine.

La noi însă fânațele nu prea sunt îngrijite; după ce se face fânul și otava, nu-și mai bate capul nimenea cu ele. Cu toate că el, sunt cele mai scumpe dintre toate pământurile

căci aduc folosul cel mai mare pe lângă munca cea mai puțină. Cu puțină îngrijire, însă, se poate câștiga de pe ele venit îndoit și întreit.

Cel dintâi lucru, ce se cere la fânațe, este, ca ele să fie oable și netede, ca coasa să nu se oprească în mușunoaie și pietri și să fie iarba deasă peste tot. Mușunoaiele trebuesc deci curățite de pe fânațe. Cele mai proaspete să se împrăstie cu sapa, și cu grapa. Cele vechi și înțelenite, însă, să nu se împrăstie cu sapa, căci pe urma lor rămâne pământul gol, de nu mai crește pe el ani de-a rândul fir de iarbă! Acelea le creștam cu sapa în patru, ridicăm gliile, ca să putem scoate țărâna de sub ele și să o împrăștiem, în urmă apăsăm gliile cu piciorul la pământ. Unele fânațe prin pășunatul vitelor mari primăvara sau pe ploaie — fiind moale pământul — și-au pierdut fața oablă, făcându-se ridicături și vetre goale, în cari nu crește nimic și chiar dacă crește ceva, nu se poate lua cu coasa. Astfel de fânațe trebuesc oblite, tăindu-se ridicăturile cu sapa, iar fânațul îl grăpăm bine peste tot. Vetrele goale — ce au mai rămas, le sămânăm cu sămânță de iarbă și după aceea tăvălugim părțile sămânate cu tăvălugul. Toate acestea să se facă primăvara.

Pe fânațele rogozoase, cu trestie, papură, cucută de apă, fiind pământul apăsător, trebuie făcute șanțuri sau canale, pe unde e mai jos pă-

mântul, ca să se scurgă apa și să rămână fânațele svântate! Imdată ce se svântă, cosim rogozul mai de multe ori pe an și după puțină vreme, încep să crească ierburi bune în locul rogozului.

Pe lângă acestea însă fânațul are lipsă în fiecare an de îngrijire anumită. Primăvara după ce s'a svântat pământul, de se poate umblă pe el, trebuie grăpat bine cu o grapă de fier ascuțită, care să rupă mușchiul și să lase loc pentru firele de iarbă. După ce am grăpat bine fânațul, dacă vedem că iarba nu e destul de deasă, mai sămănăm sămânță de iarbă amestecată cu luțernă sau trifoiu. Pe acelaș fânaț însă între sămânța de iarbă să se amestece trifoiu cel mult la câte 4—6 ani odată, iar luțernă la câte 6—8 ani.

Pe fânațele mai joase și mai apătoase, cari rabdă bine seceta, sămănăm sămânță de ierburi, căroră le plac locurile mai joase, umbroase și umede. Pe fânațele mai ridicate și svântate, cu pământ mai uscăcios și care nu rabdă bine seceta, sămănăm anume sămânță de ierburi, căroră le place locul mai svântat. Sămânța de ierburi e bine să o comandăm sau cumpărăm dela o firmă mare și cunoscută de cinstită, întovărășindu-ne mai mulți economilaolaltă. Trebuie spus, că pentru ce fel de fânaț întrebuințăm sămânța de ierburi, pentru fânaț umed sau svântat. Cu cât e iarba mai rară, cu atâta ne trebuie mai

multă sămânță. Iarba de pe fânațe să fie însă totdeauna destul de deasă și îndată ce băgăm de seamă că a început a se rări, sămânăm altă printre ea! După ce s'a aruncat sămânța de ierburi, grăpăm fânațul cu grapa de mărăcini și o tăvălugim.

Dacă, însă, vedem, că iarba s'a prea rărit, fiind pe ici pe colea, câte un fir, și dacă în locul ei au crescut tot soiul de burueni și cotoare rele, atunci fiind puțină nădejde să se mai facă fânațul bun, spargem țelina. Țelina o arăm încă de toamna și primăvara o sămânăm cu o plantă de sapă, ca să se peardă buruenile. Încă vre-o 2—3 ani mai sămânăm alte plante și apoi iarăși o sămânăm cu sămânță de ierburi și o lăsăm să se înțelinească de fânaț.

Fânațul încă trebuie gunoit, ca și celelalte locuri de arătură. Foarte bun e pentru fânaț mustul sau zeama de gunoiu subțiată cu apă. Umplem o bute mare pe $\frac{1}{2}$ cu must din grajd peste el apă până se umple și îl ducem pe fânaț. Acolo scoatem cepul dela bute și lăsăm să meargă în pasul vitelor. În dreptul cepului punem de-a curmezișul un lemn de care lovindu-se mustul se împrăștie. Mustul îl cărăm pe fânaț iarna sau primăvara de vreme. Alt gunoiu bun pentru fânațe este așa numitul compost. Acesta se pregătește din tot felul de rămășițe din casă, curte, grădină, cu gozuri și gunoaie, praf de pe drum,

nămol de prin șanțuri pe cari nu le aruncăm pe gunoiul de vite, ci le adunăm într'o groapă anume făcută și cărăm peste ele must de gunoiu și se face un gunoiu foarte bun pentru fânaț.

Vărsarea fânațelor cu apa aceasta se face ca să le deă umezeală în vreme de secetă! Vărsarea fânațelor pe secetă cu apă este foarte greu de făcut, cerând multă grije și băgare de seamă, căci altfel le poate mai mult strică de cât ajuta. Dacă udăm cu apă prea rece și pe vreme mai rece, prin aceasta răcim și mai tare pământul și pier multe ierburi.

Vărsarea apei pe fânațe mai bine e să se facă toamna și primăvara. Cea mai cu folos este cea de toamnă, căci prin vărsarea de apă pe deoparte dăm pământului apă, pe de altă parte dacă apa e tulbure și gunoiește, face iarba să incolțiască și să înfrățească pentru anul următor. Vărsarea (să mai zice irigațiune) să începe prin Septemvrie sau începutul lui Octomvrie după căratul otăvii și când nu mai sunt călduri mari. Zilele sunt pe-atunci mai scurte, nopțile mai lungi și răcoroase, rouă și brumă cade multă, așa că din apa vărsată puțină să duce în aer. De altfel prin Octomvrie și Noemvrie de obicei sunt ploile lungi și dese de toamnă, când toate pâraiele și vâlcelele au apă destulă pentru revărsat. Ba ele mai aduc de pe arăturile de pe

dealuri, din sate, orașe, gunoiu și nămol gras, așa că apa lor pe-atunci e totdeauna tulbure și conține multe materii hrănitoare pentru ierburi.

Vărsarea cea dintâiu trebuie să ție într'una ziua-noaptea cam vre-o 2 săptămâni. După aceea trebuie lăsat fânațul să se svânte bine. Dupăce vedem, că e bine svântat, începem a doua vărsătură, care ține o săptămână și iarăși lăsăm fânațul să se svânte bine. Dupăce s'a svîntat bine și a douaoră, dacă se mai poate, mai facem o vărsătură, dar numai de 3—4 zile.

După vărsarea apei fânațul trebuie să aibă culoarea neagră dela nămolul subțire ce s'a așezat pe iarbă, așa că iarba să nu se mai vadă sub el, căci numai atunci nu-i face gerul de iarnă stricăciune. Dacă însă vedem că în urma vărsăturilor, fiind aierul cald, pajiștea a înverzit cu totul, încetăm îndată cu vărsarea mai departe, lăsăm să se svinte fânațul și apă nu-i mai dăm până în primăvara viitoare.

Când vărsăm să avem grije, să nu vină apă preă multă deodată și preă repede, căci aceea spală țărâna, face văgașe și iarba poate pieri pe-acolo cu totul. După fiecare vărsare de apă trebuie lăsat fânațul să se usuce bine, ca să nu se răciască prea tare. Unde pământul e lutos facem vărsările mai scurte și lăsăm să se svinte mai multă vreme, iar unde pământul fânațului e nisipos, poate țineă vărsatul mai mult și svântatul mai puțin.

Vărsarea de toamnă ține până la sfârșitul lui Noemvrie sau dacă se poate și până pela mijlocul lui Decemvrie. Mai greu de făcut e vărsarea de primăvară, la care trebuie cu mult mai mare băgare de seamă. Se începe prin Februarie sau începutul lui Martie, îndată ce s'a topit zăpada și gheața și pământul a început a se desgheța. Întâia oară dăm apă vre-o 4—5 zile într'una ziua și noaptea. După aceea lăsăm 3—4 zile să se svinte. Revărsatul al doilea, treilea se lasă tot mai scurt și între ele tot mai multe zile pentru svântat. Apa să nu fie însă de tot rece și să nu aducă cu ea năsip sau prund; deaceea e bine să așteptăm să treacă prima undă de zăpadă și să se limpezească puțin apa. Pela începutul sau mijlocul lui Aprilie începem vărsarea a două, punând tot fânațul sub apă ca să ferim colții erburilor de vreun înghieț, care de obicei cam vine pe-atunci.

Unde nu putem face vărsături, ne având apă destulă și unde nu putem gunoi nici cu must, fiind fânațul prea departe, acolo trebuie gunoit cel puțin cu oile cu bățătura.

Fânațul trebuie să dea pe an cel puțin 30 de măji de nutreț de pe un jugăr; care nu dă nici atâta, nu e vrednic a-l mai ține de fânaț. Sunt unele fânațe pe coaste, dâlme sau coline, cari totdeauna sufăr de secetă, pe cari de abia crește atâta iarbă, ca să o prindă coasa. Acestea mai bine e să le spargem și le ținem de arătură sau le plantăm cu arbori.

Aurel Nistor,
preot.

Apărarea în contra tăciunelui la spicoase.

Cine nu cunoaște tăciunele? Aceasta boală a spicoaselor care de multe-ori strică a treia parte, ba până și jumătate din rod. Dacă întreb pe cineva că de ce e grâul, cucuruzul sau altă spicoasă plină de tăciune, de regulă va răspunde: că a fost negură, sau ploaie mărunță, ori că cucuruzul a fost lovit cu sapa, ori de grindină (piatră, ghiață) sau știe Dumnezeu ce. Acestea nu sunt altceva decât credințe deșarte (superstiții) și apoi mai băgăm vină la altele ca să nu zicem că ne-a fost prea mult să ne curățim sămânța.

Tăciunele, ca ori și care plantă, se înmulțește din sămânță și praful acela negru la care îi zicem «tăciune», nu e altceva decât sămânța lui. Tăciunele e un mucegaiu (burete) care trăiește înlăuntru plantelor, firele lui cresc printre țesăturile plantelor și din acelea se nutresc.

Când sămânăm grâu, orz, ovăs, cucuruz, cu acestea sămânăm și tăciunele. Până se încolțească și să resară holda, încolțește și tăciunele, acesta apoi sparge coaja (pelița de din afară) a holdelor de abia răsărite și se trage în fir înlăuntru. Cum crește holda apoi, tot așa crește și tăciunele și pe când dă spicul e și tăciunele acolo, care acuma începe să-și strângă firele lui mai laolaltă și să producă sămânță,

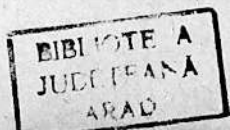
adecă praful cela negru. Tăciunele își face sămânța în locul grăunțelor, și de multe-ori nu rămâne decât fusul spicului gol.

Tăciunele este de două feluri, tăciunele propriu zis sau *tăciunele sburător*, acesta după ce a făcut praful se desface și împrăștie sămânța lui (praful) în toate părțile. După aceea este așa numitul *tăciune puturos*, unsuros, sau mălura cum îi zice în unele părți. Acesta își face sămânța în bobul grâului, care rămâne mai mic. Boabele cu sămânța tăciunelui rămân întregi și numai la îmblătit (treerat) se desfac o parte din ele. Altele rămân și după îmblătit întregi. Dacă strivim așa un bob de grâu între degete, se desface și e plin de praf negru, la pipăit cam unsuros și cu miros greu ca de pește stricat.

Paguba suferită de tăciune e de tot mare. Pe de o parte ne strică foarte mult din rod, apoi se scade prețul bucatelor, negustorii nici când nu ne plătesc bucatele cu tăciune așa de bine ca pe cele curate, și asta cu tot dreptul. Din grâu cu tăciune făină albă, frumoasă nu se poate face, și făina e de miros greu și neplăcut. Și în fine tăciunele e stricăcios atât sănătății oamenilor, cât și animalelor.

Impotriva tăciunelui ne putem apăra foarte ușor și anume prin aceea că facem sămânța cu piatră vânăta în felul următor:

Grâul. Pe acesta îl putem curăți în două feluri și anume:

1. luăm 100 litri de apă curată, în aceasta topim o jumătate ($\frac{1}{2}$) klgr. de piatră vânăta. După ce s'a topit piatra vânăta băgăm grâul în ea așa ca să fie acoperit ca de o palmă. Il lăsăm să stea 14 ceasuri, în care timp îl amestecăm de mai multe-ori și grăunțele cari se adună la suprafață le luăm jos. După 14 ceasuri scoatem grâul din apă și îl întindem ca să se usuce. În felul acesta grâul se umflă tare.

2. În 100 litri apă topim două (2) klgr. piatră vânăta. Luăm apoi o corfă (cheltea), în acesta punem la fund o cârpă și pe cârpă grâul. (Cârpa se pune ca să nu cadă grâul prin fundul corfei). Corfa cu grâul o afundăm apoi în apa de piatră vânăta și spălăm bine grâul frecându-l cu mâinile. Grăunțele ridicate la suprafață le luăm jos. În felul acesta grâul nu se umflă și lucrul merge mult mai iute. După ce am scos grâul din apa cu piatră vânăta e bine să-l punem în lapte de var, care se face astfel, că în 100—110 litri apă se topește 6 klgr. var. Grâul se mai poate spăla încă și în apa cu piatra vânăta și var cum se folosește la *stropitul viiei*.

Orzul și *ovăsul* nu e iertat să le înmuiem 14 ciasuri în apă de piatră vânăta, fiind mai gingașe. Acestea se spală numai bine.

Cucuruzul. Sămânța se poate spăla în apă de piatră vânăta, dar e mai bine dacă vara adunăm umflăturile de tăciune — cari de multe-ori

sunt mari cât capul unui copil — încă înainte de a se desface și *le ardem*. Dacă nu le adunăm și nu le ardem, cocenii mâncați de vite, le pot bolnăvi. Sămânța tăciunelui mâncat de vite ajunge în gunoiu și cu acesta pe câmp unde se lățește tot mai tare.

Cu piatră vânăta să facem numai atâta sămânță, câtă ne trebuie pentru sămănat. La caz că ne rămâne sămânță, o ardem sau o băgăm bine în gunoiu ca să nu ajungă animalele la ea. Nu e iertat a folosi grăunțe făcute cu piatră vânăta pentru a face făină din ele, ori a le da animalelor ca nutreț, fiind otrăvicioase.

A. Cosciuc.

Pentru cei hrăpăreți și lacomi.

Un om bogat luase pe nedrept unei femei care, pe lângă că era văduvă, era și săracă ca vai de ea, singura bucățică de pământ care o avea și care-i mai îndulciă suferința. După vre-o câteva zile dela aceasta, sârmana femeie se duse la omul bogat cu un sac și-i zise să-i dea voie să ia un sac cu pământ din pământul care fusese odinioară al ei și pe care și-l însușise.

Acesta o lăsă. Femeia își umplu sacul și, când vru să-l ridice în spate zise bogatului:

— Te rog, ajută-mi să ridic sacul ăsta 'n spate.

Iar bogatul se căzni mult, dar nu-i putu da nici un ajutor, și-i zise femeii în cele din urmă:

— Nu pot să ți-l ridic. Este prea greu.

— Așa, zise atunci femeia, dacă sacul ăsta îți este așa de greu, cât de greu îți va fi pe lumea cealaltă întreg pământul pe care mi l-ai luat pe nedrept?

Bogatul, înspăimântat, a dat înapoi pământul văduvei pe care-l luase pe nedrept.

42. Broasca și boul.

(Fabulă).

Broasca mică cât un ou
 A văzut păscând un bou,
 Și mirându-se prea tare
 De-o făptură așa mare,
 Cugetă c'ar fi noroc
 Pentru tot broștetul, dacă
 Ar putea să se prefacă
 Din mic, mare dobitoc

Deci sumeția o prinde;
 Ea se umflă și se 'ntinde,
 S'apoi zice: «Sorioară,
 Nu-s ca boul bună-oară?»
 Dar acesta-i zise: «Ba».
 Ea urmează a se umfla,
 Zicând iar': «Ian vezi, lelică!»
 — «Soro, încă ești tot mică.»
 «Dar acum nu l-am ajuns?»
 — «Încă nu!» i s'a răspuns.
 Broasca atunci s'a mai umflat,
 Astfel încât a crăpat.

*

Așa'n lume o pățesc
 Acei, ce se nizuiesc
 Pe cei mari ca să ajungă,
 Fără să-și iudece-a lor pungă!

G. Asachi.

O poveste sau istorioară, cum e și aceasta despre broască și bou se numește *fabulă*. Fabula deci e o istorioară, în care vorbesc animalele, ori lucrurile neînsușite. Fabula cuprinde învățături de folos.

Vinul de mere.

Acest fel de vin se poate pregăti culegând merele atunci când sunt bine coapte, și anume: atunci când le putem lesne culege fără să se rupă crenguțele. E bine ca merele să nu fie bătute, căci, după ce le-am cules, trebuie să lăsăm aproape trei săptămâni într'un loc uscat, pe un strat de paie, așa încât, dacă au fost vătămate, ar putrezi.

După trei săptămâni, merele vor fi zdrobite, fie în piuă, fie cu anume ciocane de lemn, deasupra unui vas, dar, și mai bine încă, printr'o morișcă de mână (râșniță). Cu cât merele vor fi mai bine zdrobite, cu atât vom avea și must mai mult. Totuși e bine să luăm seama că morișca strivește sămburii, și vinul va fi amar.

După ce am strivit merele, adăogăm peste ele apă proaspătă în măsură de 15 litri la 100 chilgr. de mere. Amestecăm bine și punem totul la teasc. Mustul de mere se scurge foarte încet, de aceea tescuitul va ținea mai multe zile. E bine să lăsăm teascul mai slab și să strângem numai câte puțin. Mustul adunat din această scurgere se va pune în zăcători, care se vor umplea și vor sta destupate. Mustul începe să fiarbă, aruncând afară o parte din ce iese dela fierbere. Peste puțin, de-asupra mustului se alcătuieste un înveliș de must mai gros. Atunci mai punem must până ce umplem zăcătorile, și, după ce se va liniști cu totul din fierț, îl tragem în butoaie.

Tescovina se poate scoate din teasc, se pune în căzi, i se adaogă apă, în jumătate din câtimea de tescovina, se lasă 24 de ceasuri în liniște și se pune iarăși la teasc. Se capătă un must mai slab, dar încă destul de bun, și se urmează întocmai ca și mai sus.

Meșteșugul.

— Poveste. —

A fost odată, ca niciodată, un împărat mare și puternic. Acù, împăratul ăsta avea o fată frumoasă rar și care erà tocmai în vrâsta de măritat, când norodul se răsculă și-l alungă de pe tron și din țară.

Ce se facă împăratul? Nu știà nici un meșteșug; de săpat, nu erà în stare, de cerșit, și mai mult îi erà rușine, mai ales că l-ar fi văzut oricine cât erà de voinic la trup. Erà între străini și se tot bătea cu gândurile cum se facă să nu moară de foame. La vaci, erà greu să intre, căci vacile fug, și trebuie să fie cineva învâțat să alerge după ele; la oi asemenea, căci nu știà să le mulgă; hai să intre porcar! Oamenii îi împrejmuiră un loc noroios, îi făcură colibă, îi deteră mâncare: ceapă, mămligă, beurtică, și el trebuia să iee doar seama de porci. Fata ședeà pe lângă dânsul și, crescând, din zi în zi se făcea mai frumoasă.

Intr'o zi trecù pe acolo fiul unui împărat. Fata îi dete bună ziua, cum se cuvine față de un fiu de împărat. Băiatului îi plăcù fata, și gândi în sine că trebuie să fie de bună stare, deșteaptă, căci altfel n'ar fi știut se facă așa. Mai trecù el și a doua și a treia zi pe acolo, și fata, cum îl vedeà, i se închinà ca unui fecior de împărat ce erà.

Băiatului îi căzù așa de dragă fata, încât își puse în gând, că dacă n'o luà el fata asta, nu se mai însoară. Și într'una din zile spuse și fetei. Fata plecă ochii și spuse băiatului că nu se cuvine ca el, fiu de împărat, să-și bată joc de ea, o biată fată de porcar. Băiatul nici una, nici alta, merse la porcar și-i cerù fata. Porcarul se crezù și el luat în râs, dar, înțelegând apoi că băiatul vorbià cu dinadinsul, îl întrebă ce meșteșug are. — «Tata e împărat, și eu vin după el», răspunse dânsul mirat. — «Dacă d-ta nu glumești și nu vrei să-ți bați joc, apoi eu vreau ca acela care va luà pe fata mea să aibă un meșteșug».

Băiatul nu mai stătù pe gânduri și întrebă: «Cam ce meșteșug ai vreà să știu, că eu merg să-l învăț». Porcarul, văzând hotărîrea neclintită a feciorului de împărat, răspunse că e bine să știe împletitul coșurilor.

A doua zi băiatul întâlni pe un om care duceà la târg coșuri de vânzare și-i cerù ca pe plată să-l învețe și pe dânsul împletitul lor.

După puțin timp învățase meșteșugul; ba, ceva mai mult, merse cu țaranul cu o căruță cu coșuri de vânzare la târg. Se duse apoi de spuse porcarului că știe acum un meșteșug și că să-i dea fata. Porcarul se învoi. Băiatul plecă la tată-său cu fata, căci socrul nu voise să lase porcii fără un păzitor. Când omul tocmit pentru aceasta

veni, plecă și el la Curte. Dar cine l-ar fi lăsat să intre acolo îmbrăcat ca porcar? La Curte sunt ofițeri, boieri mari, până și cele mai de rând slugi sunt îmbrăcate în haine mai scumpe și nu lasă pe cei cu haine sărăcăcioase să șază în apropiere de Curte, dar mite să intre în ea. S'a îmbrăcat așa dar porcarul cu hainele lui de împărat. Când au văzut curtenii că intră un împărat pe poartă, au tăcut cu toții, și s'au dat în lături ca să-i facă loc. Iar, când, între nuntași, a ajuns acolo unde erau craii și împărații, a fost cunoscut, și dânsul a povestit și ginerelui povestea, și a isprăvit-o zicând: «Vezi, de aceea ți-am cerut să știi un meșteșug, fiindcă eu eră cât p'aci să mor de foamel»

Și s'a întins apoi un chef mare, benche-
tuind și veselindu-se cu toții.

C. N. Pârvulescu.

Îmbrățișați meseriile.

Aproape zilnic cetim prin gazete și auzim dela oamenii noștri cu carte zicătoarea: meșteșugul e plug de aur. Gândindu-ne mai adânc asupra adevărului acestei zicături, vom recunoaște că ea e scoasă din pățania de veacuri a neamurilor. Adevărată fiind aceasta zicătoare cuvine-să să nu o luăm în deșert și dacă într'adevăr meșteșugul e plug de aur să ne dăm

copiii la meserii. Poporul românesc din moș strămoș s'a pomenit cu lucrul pământului și îngrijirea vitelor. Mai de mult eră bine și așa. Oameni erau mai puțini — pământ eră din destul încât un părinte ușor își fericea copiii din moșia ce aveă. Trebuințele oamenilor încă erau mai puține. Din pământ și vite orice gazdă lucrător putea pe ușor să-și mulțamească casa și să-și acopere nevoile. Astăzi s'a schimbat lumea; pământul s'a împuținat, lipsurile și așteptările sunt din ce în ce tot mai multe și mai mari, încât nici cu 10—15 jugăre de pământ nu-ți prea poți îndestuli copii. Și cu toate acestea neamul nostru așa de cu greu se desface de glie, — așa cu anevoie se lasă a fi cumințit când vreun cărturar îl îndeamnă să-și deie vreun copil la meșteșug ori negoț. Mulți părinți, chiar și dintre cei cu carte — dacă îi îndemni să-și deie copiii la meserii — se supără și te crede dușman. Sunt atâtea pilde, cari ne arată folosul și bunătatea meseriilor și negoțului. Doar zilnic vedem, că bucatele și aceea ce ne dă pământul încă nu-s de ajuns pentru traiul vieții. Avem lipsă de îmbrăcăminte, de fel și fel de unelte, de câte mărunțișuri în casă și pentru traiu, cari toate trebuie să ni le câștigăm cu bani scumpi dela oraș. Și cine sunt aceia, cari ne vând cismele, hainele, mașinile de sămănat, sobele, pâanza, broboadele și alte câte, dacă

nu meșteșugarii și negustorii? Toată truda muncii noastre, tot belșugul roadei li-l dăm lor în schimbul marfei ce ni-o vând. Casele mari și frumoase din orașele, unde în fiecare săptămână ne ducem bucatele și banul muncit cu sudoare, sunt toate ale negustorilor și meșteșugarilor. Dânșii prin răbdare și iscusință au învățat să pregătească lemnul pe care îl tăiem din pădure, pieile vitelor, oasele, coarnele, fierul brut — cu un cuvânt tot ce dă pământul în casă, mobile, pluguri, pieptini, și alte lucruri de folos pentru oameni. Toți aceștia duc o viață mulțămită câștigând cu munca lor bani frumoși, cu cari își asigură viitorul familiei lor.

Durere, dacă ne uităm mai de aproape la meșteșugarii și negustorii orașelor noastre, ori la ceice vin cu șatre pela târgurile de țară — vom vedeà, că aproape toți sunt străini de neamul nostru. Pricina e că poporul nostru nu știe cum să-și crească copiii. Nu primește sfatul celor cumiți — ca să-și deie din copii și la meșteșug. Astăzi ca și mai de mult, când poporul nostru erà mai puțin luminat, la cap abia se găsește câte unul, care să-și trimită băiatul la negoț ori meserii. Alte neamuri mai înaintate, Sașii, de pildă deși au moșii și bogății mai mari ca Românii, aproape toți își dau câte un copil la meșteșug ori la negoț. Ba ce e mai mult, sunt și cari învață câte 6 clase gimnaziale

și pe urmă merg la meserii. În chipul acesta se aleg din dânșii meșteșugari de cei mari, cari își fac fabrici și adună toată bogăția țaranului nostru. Orașele cele frumoase din țara noastră, ca Brașovul, Sibiiul, Clujul, nu sunt ale domnilor, ci ale meșteșugarilor și neguțătorilor, și noi cu toate acestea suntem străini de meșteșuguri. Atât în vechime cât și acuma feciorii de împărați și crai, cari au să moștenească stăpânirea părinților lor, unul fiecare trebuie să învețe și câte un meșteșug. Nu aduce anul ce aduce ceasul. Nimic nu-i statornic în lume. Dacă se întâmplă, să-și piardă tronul să aibă cu ce trăi. Iată cum se gândesc până și capelele încoronate. Oare poporul nostru care e tot atât de cuminte ca și ori care neam din lume să nu vadă calea, care îl poate duce la bine? Oare nu s'ar fericî băieții mai ușor dându-i, după ce învață carte, la meșteșug, decât să-i deie slugi ori să-i trimită în America, care le stoarce toată puterea din oase.

Noi credem, că singurul mijloc de a ne ridică și a ne îmbogăți sunt meseriile și negoșul. Având negustori și meșteșugari din neamul nostru la orașe și sate, banul ce-l muncim va rămâne la noi și, în scurt, noi vom stăpâni orașele și bunătățile lor!

Avem reuniuni de meseriași românești la Brașov, Sibiiu, Blaj, Bistrița, Lugoj, Săliște. În

dreptați-vă la conducătorii acestor reuniuni, de unde veți primi îndrumări și vă vor înlesni așezarea băieților. Sub ocrotirea lor ucenicii noștri urmează la școala de ucenici, care le dă cunoștințele de lipsă în viață; iar dacă scapă, celor buni și destoinici le mijlocesc ajutoare, cu cari să poată vedea lumea și să se desăvârșească în meseria lor. Fie ca cuvântul nostru să găsească răsunet în inimile poporului nostru.

Gavriil Precup,
profesor în Blaj.

Funia spânzuratului.

— Poveste adevărată. —

Cică trăia odată un Jidan, pe care lumea îl poreclia Marcu Stingheru, din pricină că era fără părechie de viclean și lacom, — cum de altfel sunt toți fii neamului lui Israil. Și Jidanul, la început sărac, ajunsese mai târziu — cum? Dumnezeu știe! — bogătaș mare și ținea moșii multe în arândă. Odată, neputând înșelă pe niște creștini, cari lucrau pe moșia sa, îi veni să se spânzure de năcaz. Pe când își pusese juvățul de gât, iată că intră ciobanul lui dela stână. Omul, spăimântat de ce-i văzuseră ochii, scoase într-o clipă cuțitul din teacă, și se răpezi de tăie funia dela gâtul Jidanului. Drept mulțumită că a scăpat dela moarte, Marcu Stingheru puse funia în socoteala ciobanului prețuind-o patru coroane.

Iacă o probă de omenie jidovească!

Inginerul Aurel Vlaicu.

Aurel Vlaicu.

Dacă s'ar sculă 'moșii și strămoșii noștri din morminte și ar vedea câte minuni a iscodit mintea omenească în vremea din urmă, ar rămâne încremeșiți. Când ar băga de seamă că oamenii vorbesc unii cu alții la depărtări mari, prin telefon, fără să se întâlnească și fără să se miște din orașul sau satul în cari trăiesc, când ar auzi gramofioanele cum vorbesc și cântă întocmai ca oamenii, când ar vedea trenurile și căruțele (automobilele) umblând singure de capul lor, fără să fie trase de cai ori de boi, dar mai ales când ar vedea cum au început oamenii să sboare prin văzduh, cred că și-ar face de trei ori sfânta cruce, și-ar scuipă 'n sân, ar socoti că pe pământ s'a înstăpânit puterea diavolului și s'ar grăbi să se întoarcă în lăcașurile lor de vecinică odihnă.

Așa s'ar întâmplă, oameni buni, căci lumea s'a schimbat mult în yeacul din urmă. A înaintat și înaintează mereu așa de repede, încât chiar și oamenii învățați rămân duși pe gânduri, văzând cum se sbate mintea omenească de a se avânta tot mai sus și de a pătrunde în toate tainele naturii. Acești oameni învățați se întreabă: unde se vor oprî iscoadele minții omenești?

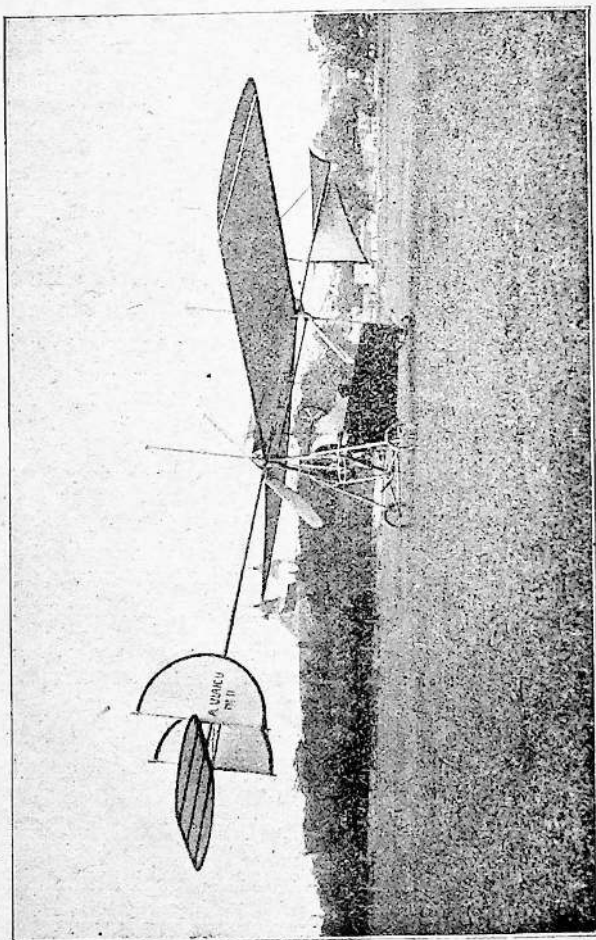
Și dacă se minunează cărturarii de multe, mașini ce se fac și de multe roade ale

științii și ale cercetării, se înțelege că țăranii, cari nu prea știu cu mult mai mult ca strămoșii lor de-acu o sută-două de ani, rămân cu gura căscată de câteori văd câte-un lucru nou. Și nu pricep cum s'a putut face și cred că nu-i lucru curat la mijloc, de câteori aud sau văd câte-o minune noauă. Dacă ar aveà, însă, învățătură mai multă, dacă și-ar da silința să înțeleagă toate lucrurile, cari li se par minuni făcute de duhul necuratului, atunci ar pricepe lesne că tot ce face omul nu face cu ajutorul dracului, ci cu ajutorul minții.

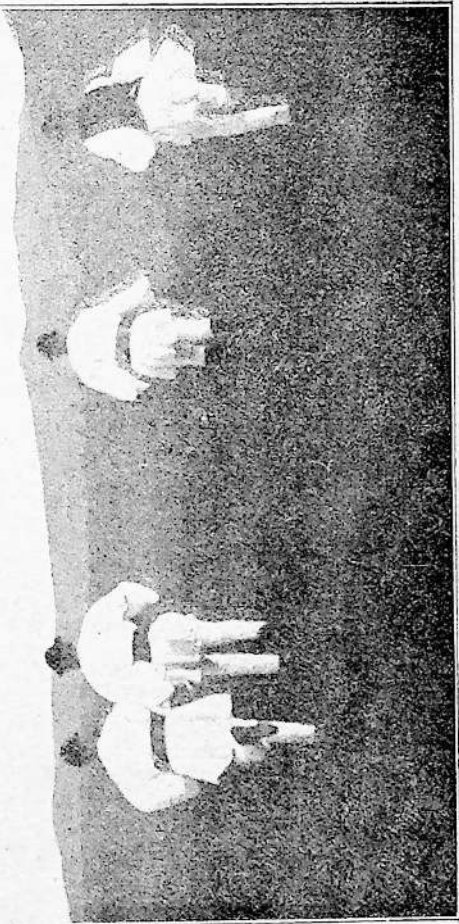
Să spunem o pildă.

Cea mai nouă minune a vremurilor noastre sunt fără îndoială mașinile de sburat, cari se mai numesc și *aeroplanes*. Când ar vedeà țăranii noștri o ceată de sburători, trecând pe deasupra satului lor, de bunăseamă ar crede că-s niște bălauri, ce-au venit să prevestească sfârșitul lumii. Deși sburătorii ăștia sunt și ei oameni, ca toți oamenii, cari au învățat meșteșugul mașinăriiilor și acum, în anii din urmă, au izbutit să-și facă și mașini de sburat.

Unul dintre acești sburători e și inginerul Aurel Vlaicu, născut în satul Bințiști de lângă Orăștie, din părinți plugari. A învățat meșteșugul mașinăriiilor în Budapesta și în orașul München din Țara Nemțescă. Mintea lui iscoditoare nu s'a astâmpărat până nu a reușit să facă o ma-

Aeroplanul sau mașina de sburat a lui Vlaicu stând pe loc.

Inginerul Vlaicu zboară pe de-asupra Câmpului libertății în Blaj.

șină de sburat, care e una dintre cele mai frumoase și mai bune mașini din câte sunt. Dupăce a făcut planurile pe hârtie și dupăce a făcut o mașină mică, de probă, s'a dus în Țara Românească, unde miniștrii i-au dat bani ca să-și facă o mașină mare. Și a făcut-o. Când l-au văzut frații din România înălțându-se cu ea în văzduh, s'au bucurat mult, căci a fost cel dintâi Român care aveă o mașină de sburat făcută de el.

Ceice au fost la sărbările «Asociațiunii», cari s'au ținut astăvară în Blaj, l-au putut vedea cât de minunat sboară.

Dacă a știut să facă un fecior de țăran de-al nostru o asemenea mașină de sburat, va crede oricine că nu-i în ea duhul diavolului, ci e mintea și învățătura.

Iată unde putem ajunge învățând meșteșuguri.

T.

Poezie populară.

Cine m'aude cântând
Zice că n'am nici un gînd.
Nice n'am eu multe tare,
Dar am unul și mă doare.
Și să nu dea Dumnezeu
Și la alții gîndul meu,
Că arde și pustiește
Și trupul și-l istovește.
Ardă-l focu dor vrăjit
Și pe cin' l-a născocit!

Tovărășiile sau însoțirile.

I. Rostul tovarășilor.

La alte neamuri, în țara noastră și în alte țări, tovarășiile sau însoțirile au ajuns pe o treaptă foarte înaintată. Intreagă viața satelor și orașelor este înțesată de fel și fel de tovarășii, cari răspândesc lumină și bunăstare până și în cea mai năcăjită colibă.

Noi, Românii, de aici și de pretutindeni nu ne-am prea bătut capul cu treaba aceasta mare, merită să schimbe starea noastră rea de astăzi cu alta mai bună. Abia în timpul din urmă, vorba și scrisul, mai ales, se însoțesc stăruind tot mai cu putere pentru împământinirea tovarășilor și la noi. Ici-colo au urmat și fapte, dar prea puține și prea slabe chiar și pentru un mic început.

Nu încapе îndoială că așa nu mai poate merge. De aceea vom stărui mereu pentru împrietinirea poporului cu tot felul de tovarășii și vom căuta să găsim căi și mijloace pentru a și ajuta aievea înființarea și, pe cât se poate, buna chivernisire a lor.

În șirele următoare vom da o icoană a deosebitelor feluri de tovarășii și vom stărui și asupra rostului lor.

Este știut că toate lucrurile mari s'au făcut și se fac prin însoțirea sau întovărășirea pute-

rilor. Aceasta se întâmplă nu numai în viața oamenilor, ci și în lumea plantelor și a animalelor.

Firele singuraticice de mușchiu sunt așa de slabe, că ele se încovoie la pământ chiar și sub greutatea unui gândăcel. Dar, cum ele cresc îndesite, unul lângă altul, adică în societate, și aceste fire slabe pot face ceva. Muschiul dă adăpost și căldură peste iarnă roadelor de arbori, ce au căzut în sânul lui, apoi multor gândăcei cari își fac culcuș și dorm în el până vine iară căldura. În el își așează multe animale puii lor.

Cât de mică și neputincioasă este o albină singură. Însoțite însă mai multe mii, într'o coșniță ele cresc, în timpul verii, zeci de mii de albine tinere, dau naștere unui sau mai multor roiuri umplu coșnița de faguri și adună în anii buni zeci de chilograme de miere pentru sine și pentru stăpânul lor.

Așa e și în viața oamenilor. Neputând trăi singuraticii răslățiți, despărțiți cu totul unii de alții, au simțit trebuința de a se însoți mai mulți oameni, mai multe familii împreună și au întemeiat sate și orașe.

Intr'un sat sau oraș viața e mai ușoară și mai plăcută. Oamenii se ajută unii pe alții și împreună fac lucruri cari singuraticii nu le-ar putea face.

Locuitorii unei comune, prin unirea puterilor au zidit biserică, școală și casă comună,

Împreună fac și țin în stare bună drumurile și podurile comunei. Numai toți împreună pot să țină: preot, învățător, primar, notar și alți diregători ai comunei, cura și ciurdar, stăvar, păcurar, porcar, jitari, pădurari ș. a. persoane trebuincioase în slujba obștească.

Trebuințele oamenilor însă cresc mereu; familia cere tot mai mult din zi în zi, asemenea se sporesc trebuințele obștești ale comunei, nu mai puțin se înmulțesc dările pentru susținerea miliției (cătanelor), pentru susținerea tuturor deregătorilor, începând dela pretor (solgăbirău,) până la căpeteniile țării, pentru ținerea în stare bună a drumurilor de comitat și ale țării, pentru poduri, spitale și alte multe, fără seamă multe.

Cum dările de tot felul s'au sporit mai mult decât orișicând, iar pământul nu se mai sporește, ci rămâne tot acelaș, îmbucătățindu-se prin înmulțirea treptată a oamenilor am ajuns ca întocmirile de până acum să nu mai fie îndestulătoare. Împrejurările nouă cer schimbări prin cari să dăm altă față vieții, care, par'că, începe a se ofili și tânji. Această schimbare în spre bine o vom putea face, însă, numai prin însoțirea pe o treaptă neasămănat mai mare și mai felurită, decât până acum a puterilor noastre.

Drept aceea să ne însoțim, cum am spus că fac albinele, ca în chipul acesta să avem putința de a ne lumina și de a înainta în bunăstare, bi-

ruind astfel mai ușor și dările și cheltuelile cele multe și grele.

II. *Felul tovărășilor.*

Pe cum am arătat, familia înșăș este o tovrășie, asemenea și fiecare sat și oraș.

Mai multe sate și orașe împreună fac o tovrășie mai mare, ce se numește cerc pretorial subprefectură sau solgăbirăiat.

Mai multe cercuri pretoriale fac un comitat, prefectură sau varmeghie.

Mai multe comitate fac țara.

Aceste și alte însoțiri, cum sunt de pildă cele făcute pe temeiul credinței sau al legii de care ne ținem: parohia, protopopiatul și dieceza sau arhidieceza ș. a. sunt însoțiri vechi și bune, cari totdeauna au avut rost și vor avea.

Însă, pe cum am spus, ele singure nu mai pot să acopere trebuințele multe și mari, cerute cu multă putere de duhul cel nou al vremii.

Astfel alte și iar alte feluri de tovrășii vin într'ajutor celor arătate mai sus pentru desăvârșirea vieții și pentru ca să facă înlesniri traiului prea meșteșugit și povarnic al zilelor noastre.

Cărturarii se însoțesc pentru ca să poată mai ușor înainta și să ocrotească trebuințele lor, mai adesea ca să adune mai cu înlesnire cunoștințe pentru înaintarea binelui obștesc. Astfel îi vedem pe preoți adunându-se în conferințe sau

tovărășii preotești, pe învățători în conferințe învățătorești; asemenea fac doctorii, inginerii ș. a.

Intocmai ca și cărturarii își au tovarășiiile lor: negustorii și meseriașii.

Chiar și femeile s'au intrunit în tovarășii pentruca în chipul acesta să se desăvârșască și să se facă cât mai folositoare obștei. Ici vedem o reuniune (tovărășie) de femei, cari adună bani pentru întemeierea și susținerea unei școale de fete, colo altă reuniune care stăruie mereu pentru înaintarea lucrurilor femeiești, ca țesutul și cusutul.

În urma tuturor stă plugarul, și mai ales plugarul român. El este aproape cu totul lipsit de tovarășii. Și aceasta este una din cele mai de căpetenii pricini, că el nu poate da înainte nici pe calea ce duce la luminarea minții și nici pe aceea care duce la bunăstare.

În cele următoare vom arăta pe scurt cele mai de căpetenie tovarășii, cari ar trebui să le vedem înființate în satele noastre.

Aceste sunt de două feluri.

În rândul celor dintâi numărăm pe cele așa numite culturale sau pentru luminarea minții și împodobirea sufletului, cum și cele ce au drept țintă binefacerile.

Acesta sunt:

1. Societățile (însotirile) de cetire, împreunate cu câte o bibliotecă alcătuită din cele mai alese cărți și gazete.

2. Societățile de cântări bisericești și lumești.

3. Societățile pentru înfrumusețarea bisericii și tinerii în bunăstare a cimiterului.

4. Societățile de pompieri (pentru stângerea focului).

În rândul al doilea numărăm tovărășiile economice, cari au ca țință înaintarea bunăstării plugarilor.

Aceste tovrășii sunt următoarele :

1. Tovărășii pentru cumpărarea de mașini, semințe pomi ș. a.

2. Tovărășii de asigurare a vitelor.

3. Tovărășii de lăptărit și gătirea untului.

4. Tovărășii de bucate sau așa numite grânare.

5. Tovărășii pentru arândări și cumpărări de moșii.

6. Tovărășii pentru valorizarea produselor economice (sau pentru a face un preț mai bun la tot ce iese din mâna plugarului):

a) a vinului; b) a bucatelor; c) a poamelor; (mierei și cerei); d) a stupilor (mierei și cerei); e) a galițelor; f) a ouălor ș. a.

7. Tovărășii de consum pentru a pune la îndemâna plugarilor mărfuri bune și ieftine.

8. *Bănci populare* sau însoțiri de împrumut și păstrare (cruțare), așa numite Raiffeisen.

9. Societățile de cumpărare sau înfrânare ș. a.
La aceste s'ar mai adăuga:

10. Societățile de asigurare în contra focului.

11. Societățile de asigurare contra grindinei (a gheții sau pietrii).

12. Societățile de asigurare a vieții.

13. Societățile de asigurare contra altor pagube (mărfuri ș. a.)

Inființarea acestor patru tovărășii din urmă cere bani mulți; ele nu se pot inființa pe sate. Le-am pomenit însă aici, împreună cu celelalte pentru-că e bine să se țină seamă de ele și plugarii să-și asigure zidirile, bucatele și fânul contra focului, sămănăturile din câmp în contra grindinii și cei cărora le dă mâna să-și asigure și vieța.

III. Unde, cum și când să se inființeze tovărășiile?

Dupăce am arătat care este rostul tovărășiilor și felul lor, în cele următoare vom arăta unde și ce fel de tovărăși să se inființeze, de asemenea, cum și când să se inființeze aceste tovărăși.

E lucru firesc că, precum nu orice pom și orice fel de sămănături pot să izbutească în orice fel de pământ, tot așa și tovărășiile. Grăul izbutește mai bine în un fel de pământ, săcara în altul, tot asemenea pomii, vița de vie ș. a. Unele plante însă izbutesc aproape pretutindeni. Așa și unele tovărăși.

Între acestea numărăm societățile de cetire împreunate cu câte o bibliotecă, societățile de

cântări, societățile pentru înfrumșetarea bisericii și a cimiterului, și societățile de pompieri.

Din cele economice s'ar putea împământeni în fiecare sat următoarele:

1. Tovărășiile pentru cumpărarea de mașini, semințe, pomi ș. a.

2. Tovărășiile de asigurare a vitelor.

3. Tovărășiile de valorizare a produselor economice.

4. Tovărășiile de consum.

5. *Băncile populare* sau însoțirile de împrumut și păstrare (cruțare) așa numite Raiffeisen.

6. Societățile de *cumpătare*.

Fiindcă numitele tovarăși sunt cele mai de căpetenie, am putea zice, singurele mijloace cari ne vor scoate din robia neștiinței și sărăciei, este de neapărată trebuință să le înființăm cât mai fără zăbavă în toate satele noastre. Trebuințele și năcazurile cele mai arzătoare din fiecare sat, vor arăta fruntașilor cu care tovarășie din cele înșirate mai înainte să facă începutul și cari au să urmeze, rând pe rând. Ca temelie al tuturor trebuie să se aleagă la început o tovarășie din cele culturale, pentru luminarea minții, și alta economică prin care să se dea îndemn și ajutor înaintării în avere a sătenilor. Din cele economice o însoțire de împrumut și credit Raiffeisen ar fi doar cea mai potrivită pentru-ca mai

târziu să se poată adăpostii în jurul ei alte to-
vărășii.

„Asociațiunea” a făgăduit și o spune și
acum, că ori unde împrejurările sânt priincioase
pentru înființarea de tovărășii, și s’ar ivi trebu-
ința de a merge la fața locului un om care se
pricepe la înființarea acestora, — va trimite un
astfel de om pentruca să dea sătenilor mână de
ajutor la alcătuirea tovărășiilor.

Numai cu ajutorul tovărășiilor vom porni
pe o cale de înaintare și spor în toate, pe calea
care duce popoarele la fericire. *R. Simu.*

Cum să se facă tovărășii pentru vânzarea de ouă
și găini.

O astfel de tovărășie s’ar face cam așa: Unu
mai iscusit adună în jurul lui douăzeci ori treizeci ori o
sută de familii, care se leagă să vândă laolaltă ouăle și
puii ce-i au ori pe cari îi pot cumpăra și ei dela alții,
Această tovărășie — ca tovărășie — cere un împrumut
dela banca românească ce o au mai aproape.

De câteori au nevoie de bani pentru cumpărări de
ouă și găini, scot dela bancă, și, de câteori vând ouă și
găini, duc banii la bancă.

La sfârșitul anului, împart câștigul în măsura vred-
niciei și a părții de muncă și de marfă a fiecăruia.

E adevărat că puteți vinde ouăle și găinile altfel:
la cârcima lui Ițic pe beutură, ori la precupețul Herșcu
pe hani puțini și minciuni multe!

Bucuriile economiei.

«Par'că niciodată nu te-ai întors din sat așa vesel ca azi, Ioane! Spune-mi ce ai?»

— Hei, dragă femeie, să mulțumim lui Dumnezeu, că începem și noi un an mai fericit. Uite, viu dela adunarea băncii din sat. Eră să ameteșc de bucurie, când a cetit cassierul, în auzul tuturor celor de față, că eu, adecă noi, avem strâns un capital de 300 cor.! Să fi văzut cum se uitau toți la mine cu mirare!

— Taci, bărbate, nu te crez! Avem noi în bancă 300 cor.? Dar când și cum s'au adunat!

— Minunile și puterea păstrării și a strânsurei, măre femeie! Picătură cu picătură face balta mare! Dar să vezi ceva și mai frumos! Banca noastră are o sută de mii cor.! Și când mă gândesc cât de îndărătnici eram, când ne îndemnă bietul învățător, să punem bani la bancă.

— Apoi atunci satul nostru a scăpat de sărăcie, Ioane!

— Nici mai încape vorbă. Nu vezi că au început oamenii să dea înainte!

— Să dea Dumnezeu ani mulți și fericiți celor ce ne-au îndemnat să facem bancă! Mă simt, Ioane, nu știu cum, par'că mai mare, mai mulțumită, când mă gândesc la cele 300 cor. ale noastre!

— Bunurile economiei femeie! Să muncim și să mai adunăm, ca la anul să fim și mai veseli».

P. R.

Patima proceselor.

Trăiau odată doi frați cari moșteniseră dela tata lor o turmă de oi. Dar în loc să trăiască în pace, ei se certau mereu, căci aveau o fire pornită spre veșnică gâlceavă. Nu se înțelegeau la nimic și de multeori se băteau pentru lucruri cari nu erau vrednice nici să fie spuse. Până la o vreme au dus-o cum au dus-o, dar în sfârșit nu s'au mai învoit de loc. Unul voiă să ducă turma la dreapta, altul la stânga. Au ajuns la împărțirea turmei. O oaie mie, una ție. Dar numărul oilor fiind fără soț, cearta s'a pornit din nou pentru oaia asta. Unul dintre ei cerea taie numai decât și să împartă ~~arag~~ stăruia să n'o taie până ce va fi lână pe ea buna de tuns și să împartă dintâi lâna.

— Bine, zise cel dintâi, să n'o tăiem. Dar eu vreau să tundem oaia chiar astăzi, căci vreau să-mi fac sfori pentru opinci.

— Ba să mă ierți, răspunse celălalt. Cine Dumnezeu tunde oile de pe-acum! S'așteptăm cu tunsul până la vremea lui.

— Ce-mi pasă mie când tund alții oile! Eu tund oaia mea când îmi place mie!

— Oaia ta! Par'că e și oaia mea, și oaia mea o tund când îmi place mie, nu când le place altora.

— Atunci eu tund partea mea! Iar tu tunde-ți partea ta când vrei!

Cel ce nu voia s'o tundă s'a împotrivit. Dar pe când lipseă dela stână, celălalt a tuns jumătate oaia. Când s'au întâlnit seara s'au luat din nou la ceartă pentru partea tunsă.

— De ce-ai tuns partea din dreapta? Eră a ta? M'am învoit eu să tunzi partea asta? Trebuie să ne înțelegem care parte o vreu eu și care tu!

Dar asta n'a fost nimic. A doua zi oaia, împinsă de vânt, a căzut într'o prăpastie. S'au scoborit după ea și au găsit-o moartă.

— Tu ești de vină, că ai tuns oaia. Uite-o a înghețat de frig, că ai tuns-o prea de vreme.

— Ba tu ești de vină, că n'ai tuns-o! I s'a ~~scoborit~~ vântul în lână și a luat-o cu el! Dacă ^{surei, mare} ~~tu~~ tunsă, nu o duceă vântul!

— Ba atunci ar fi dus-o mai lesne, c'ar fi fost mai ușoară! Dar tu ești de vină, că de-ar fi fost netunsă, ar fi stat mai cumpănită în fața vântului. Așa, a luat-o vântul, că eră mai ușoară pe partea ta cea netunsă. Nu vezi că partea asta a și căzut pe pământ.

Altă hătaie. În sfârșit au ajuns la judecată și s'au părît cu mare zgomot de guri. «O, o! strigară judecătorii, ce caz interesant!» Și începură judecătorii și advocații să răsfoiască prin cărțile lor și văzând ce soi de oameni sunt acești frați, au tot răsfoit și-au îndelungat procesul un an și doi până ce frații au rămas fără oi și fără lână!

G. Coșbuc.

Cum să ne ferim de procese pentru pământ.

Dacă avem întabulat un loc, pe care îl folosesc alții mai mult de 30 de ani, atunci n'avem ce întreba, că cu ce drept îl folosesc, căci au intrat în drept și dacă ne vor cere să le dăm contract, să le dăm, căci dacă ne vor pârî, pierdem procesul și trebuie să plătim și spesele contrarului. Celce folosește locul, mai bine face, dacă se împacă și-i dă ceva bani la acela, pe a cărui nume stă locul, și să facă contract. Tot așa trebuie să dăm contract când folosința e mai puțin de 30 de ani, dar cel ce folosește locul poate dovedi cu contract, ori cu mărturii, că l-a cumpărat dela aceia, dela cari noi l-am moștenit numai cu numele (în cartea funduară).

Când însă contrarul nu poate dovedi, că l-a cumpărat, atunci lucrul cel mai cuminte e, ca să ne împăcăm cu o anumită sumă de bani, ori altcum, căci ajungând lucrul la judecată ne-am încurcă într'un proces fără sfârșit, care ne-ar mânca toată agoniseala vieții. E cu mult mai bine chiar și dacă te lași de pagubă și nu începi proces.

Dacă cineva îți intră pe nedreptul în loc (conturbare de posesiune) trebuie să scoți comisiune la fața locului în vreme de un an. Dacă trece un an trebuie să pornești proces pentru dreptul de proprietate. Firește, că o pace cât de ieftină e totdeauna de o sută de ori mai bună decât un proces câștigat.

Dacă cineva ți-a trecut ani de arândul peste loc cu carul, și l-ai lăsat fără să zici nimic, cum

să și cade între vecinii de treabă, apoi să ști că cu vremea omul acela are și drept să treacă pe acolo și să nu te pună pozna, să-l oprești cine știe din ce mânia, căci te bagi în procese păgubitoare. De mânia să nu ascuți niciodată, că te bagă, de unde nu mai poți ieși cu fața curată.

Darea de pământ trebuie să o plătească cel ce folosește locul, chiar și dacă locul stă întabulat pe altul. După un loc, care îl ai întabulat, dar nu-l folosești, n'are nime drept să-ți ceară dare. Dacă însă dai locul numai în folosință, în arândă, atunci ești dator să plătești darea.

Pări pentru datorii, cameți, sâmbrii și alte lucruri, cari nu trec de 40 coroane, se pot face la primăria comunală, dacă pe cale pacinică nu te poți înțelege.

Dacă notarul cercual te nedreptățește, te jăluește cu gura la pretor (solgăbirău). Dacă nici acesta nu-ți face dreptate te jăluești la vicecomite (v.-șpan), până la comitele suprem (fișpan).

O glumă despre pâri.

Păra sau „procesul“ e ca vaca. Pârîtul o prinde de coarne, pârîtorul de coadă, până când advocații îi mulg laptele. Ei, dar nu se lasă de ea nici unul, cu una cu două, încât biata vacă, după atâta năcaz ce-a tras, moare.

După moartea ei, pârîtul rămâne cu coarnele, pârîtorul cu coada, iar advocații duc acasă oala cu lapte! Cine are minte să nu umble la judecăți.

Despre sănătate.

Sănătatea este darul cel mai prețios dat omului de Dumnezeu, odată cu viața, ca să-l păstreze și să-l înmulțească spre folosul lui și spre mărirea lui Dumnezeu; dupăcum stăpânul din evanghelie care a plecat pentru câțeva vreme de-acasă a dat slugilor lui unuia 5 talanți, altuia 2 și altuia 1 și la întoarcere să-i dea seamă de ei. Știți cum au dat ei seamă. Așa și noi vom da seamă înaintea lui Dumnezeu de acest dar — sănătatea.

Am pomenit de acest lucru cu talanții ca să arăt că în mare parte sănătatea e în mâna noastră și cum o vom păstra, așa o vom avea. E greșită credința acelora care cred că dacă pierd sănătatea apoi i-a luat-o Dumnezeu așa din senin, sau dacă e sănătos, apoi are trecere la Dumnezeu și i-o dă, măcar că el n'are nici o grije de dânsa.

Dumnezeu i-a mai dat omului minte ca să vadă singur ce-i de făcut și să păstreze și înmulțească darurile sale. E bună vorba: «dă-mi Doamne sănătate» și Dumnezeu ți-o dă, dar atunci când vede că nu ești în stare s'o păstrezi — ți-o ia. De aicea s'a născut o întreagă știință, a păstrării sănătății și tare e bine ca să pătrundă această știință și în poporul românesc căci cel fără sănătate e ca mortul între vii. El este o povară și lui singur și celor ce-l înconjoară. Toată

lumea zice că cea mai scumpă comoară este sănătatea, că dacă o ai toate le faci, toate le învingi; dar când nu-i sănătate, apoi le mântui toate.

Nu-i de-ajuns, însă, cum am zis, să dorești, să ceri sănătate, trebuie să știi cum s'o păstrezi. Și cât de puțină lume știe lucrul acesta! Numai după ce-ai pierdut-o, o știi prețui, dar ce folos că-i prea târziu! De aceea cred de mare interes pentru toți să vorbim de acest lucru.

☞ Să-mi dați voie să aseamăn sănătatea omului cu o rețuță din războiu, pe care unii o apără, iar alții caută s'o nimicească.

Fac această asemănare pentru că sănătatea are mulți vrăjmași, dupăcum are și mulți prietini. Omul așa va avea sănătate, dupăcum va da mâna ori cu prietini ori cu vrăjmașii ei.

Să luăm întâi a înșiră vrăjmașii:

1. Cel dintâi vrăjmaș al sănătății este murdăria, necurătenia, fiindcă el face loc la alți vrăjmași și mai puternici — boalele, căci murdăria este sălașul, este locul de încolțire al lor. Uitați-vă și d-voastră că unde-s gunoaie, acolo e cuibul tuturor jivinelor.

Vrăjmașul acesta par'că are lipiciu, par'că face de dragoste la mulți, căci altfel nu-mi pot închipui cum de li-i drag la mulți, când e atât de uricios și când te poți scăpa așa de ușor de el cu o cofă (botă) de apă.

2. Al doilea vrăjmaș al sănătății și frate cu murdăria, este aerul stricat, aerul închis care-l tragem în plămâni. În adevăr, dacă omul poate răbdă o zi-două și mai mult, de mâncare, dar de aer nici un minut. Aerul e însași vieața, căci omul când nu mai suflă, adică când nu mai trage aer în el, e mort.

Noi tragem aer în noi ca să ne curețe sângele de unele rămășițe rele, pe care le ia și le dă afară. Când aerul e stricat, e plin de mirosuri grele, în loc să curețe sângele, mai tare îl umple de răutate, îl otrăvește. De aceea omul ce trăiește numai în casă, în aer închis e buget la față, e fert par'că.

3. Alt vrăjmaș, tot frate a celor 2 de mai sus e întunecul și umezeala, care asemenea îl bugezesc pe om, îl slăbesc. Acest vrăjmaș locuiește în bordeie joase, în case cu ferești chioare și așezate pe locuri umede și mlăștinoase.

4. Alt vrăjmaș, este frigul. O, e cumplit acest vrăjmaș care umblă după oameni să le înghețe sângele. Acest vrăjmaș chiamă multe boale asupra omului. Singura scăpare sunt hainele călduroase și casele bune.

5. Alt vrăjmaș nu așa de aprig ca frigul, ci cu totul de altă fire: lingușitor, ademenitor, prietinos și dulceag este lenea. Totdeauna îți face ochi dulci și vorbește cu răutate de un prietin al sănătății — munca. De aceea mulți

oameni îl au de prietin. Numai târziu se trezesc ei unde-i duce prietinia lenei, căci pe lângă că-i mai aduce în casă alți prietini de-ai ei ca lipsa și nevoia, dar omul e moale și atunci ușor îl doboară la pământ vrăjmașii cei răi: boalele.

6. Alt vrăjmaș cu care nu trăiește bine lenea, este osteneala. Lenea mereu îl ademeneste pe om la dânsa și-l sparie cu osteneala și de aceea mai mulți oameni se au bine cu lenea. Sunt, însă, și alții care mânați de nevoi ori de lăcomie de bani, cad în ghiarele ostenelei care le mânâncă puterile și-l scot din sănătate.

7. Alt vrăjmaș este *lăcomia și îmbuibarea*. El îndeamnă pe om să treacă măsurile fie la mâncare, fie la băutură, fie la avere și atunci omul își face mare povară trupului și sufletului său. Nu le mai poate duce și cade.

8. Un alt vrăjmaș tot așa de ademenitor ca lenea este *gogoleala*. Acest vrăjmaș îl face pe om preà fricos de frig și care pentru aceasta tot îl va răpune odată.

9. Alt vrăjmaș este *hrana proastă și neîndestulătoare* care-l slăbește pe om și-l sacă de puteri.

10. Alt vrăjmaș foarte cumplit, dar care se arată prietenos, este *befia*. Strajnici sunt dinții acestui vrăjmaș care roade încet-încet din sănătate și numai ce o prăvale când nici nu te aștepți.

11. Alt vrăjmaș care asemenea se arată prietenos, dulceag dar care roade încet din sănătate este neînfrânarea poftelor trupului, care-l scurg de puteri pe încetul și aduc odată cu ele cele mai cumplite boale.

12. Alt vrăjmaș este răutatea și cu toate surorile ei: mânia, pizma, ura, răzbunarea, care turbură mereu, mereu pe om cu veninul ei, cu toate că ea ațâță pe om, să verse veninul în altul. Însă, până a-l turna în altul, se învenimează singur.

13. Alt vrăjmaș este oastea întreagă a boalelor care abia așteaptă ca vrăjmașii înșirați până acum să le facă loc și să sară asupra sănătății și s'o dea jos.

14. Iar mai presus de toți acești vrăjmași stă împăratul lor, stă întunericul, stă neștiința, care abia așteaptă timpul potrivit ca să întunece și astfel soldații lui să dea atacul și să doboare reduta sănătății.

Iată droaia întreagă a vrăjmașilor sănătății noastre. Să nu ne îngrozim însă că-i vedem înșirați și gata în orice timp asupra noastră, căci față în față de acești vrăjmași stă câte un prieten al sănătății și-o apără. Să-i cunoaștem și să le dăm mână de ajutor — băgându-i în seamă și atunci — darul acesta scump — sănătatea, — nu va cădeă doborită.

1. În fața murdăriei scârboase stă luminată curățenia și cere mereu apă și mătură. Să-i dăm mereu, căci n'om avea grijă.

2. În fața aerului stricat stă aerul curat care strigă mereu: «deschideți ușile și ferestrele din când în când», iar când dă primăvara ne chiamă afară, la câmp ca să ne desmierde cu miros de flori și cu cânt de privighitori.

3. În fața întunecimii stă lumina scumpă a soarelui, care strigă mereu, «faceți ferestre mari să intru ca să se vadă și să întăresc sănătatea voastră».

4. Când vine frigul iernii, căldura strigă să-i dăm haine călduroase, case bune și foc în sobă.

5. Iar când vine gogoleala și te ademenește spăriindu-te cu frigul, sănătatea strigă: «ieși și lucrează în frig, deprinde-te, împriete-nește-te și cu ei că nu-ți va păsa».

6. Colo mai departe stă scârbită munca care vede cu jale cum te lași ademenit de cumplitul vrășmaș lingușitor — lenea. Ea-ți șoptește: «nu te potrivî, ieși afară, hai la lucru. Eu te-oi împrietenî cu frigul, eu te-oi deprinde cu greul, eu te-oi face tare și ți-oi îndestulă casa».

7. Când munca e prea aprigă, sănătatea strigă: «stăpânește-te, omule, potrivește și muncește atât cât te iartă puterile. Nu de alta, dar încapi în mâinile ostenelei».

8. Când lăcomia, îmbuibarea și beția caută a pune brânca pe om, atunci stă de o parte cumpătarea și zice: «nu te potrivî omule, ia atât cât îți trebuie să-ți potolești foamea. Nu luă mai mult decât poți duce. Nu te teme, că flămânzit iar vei găsi ce să mânânci».

9. Când omul se hrănește prost, sănătatea-i zice: «omule, fă tot chipul și dă trupului hrana trebuitoare. Lasă-te de alte lucruri poate nu așa trebuincioase și nu-ți chinui trupul. Dacă ești atât de sărman, lipește-te pe lângă unul avut, care având nevoie de brațele tale te va hrăni mai omenește».

10. Când poftele trupului caută a pune stăpânire pe tine și când partea lumeață îți devine dragă, înfrânarea îți strigă: «oprește-te, omule din calea perzării. Pofta e dulce, e ade-menitoare până i-ai intrat în ghiare, c'apoi ești al ei și te dă gata».

11. Când veninul răutății cu a tuturor su-rorilor ei caută să te otrăvească, atunci bună-tatea, voioșia și pacea îți zâmbesc în cale și te ridică sus la loc luminat, loc curat.

12. Când oastea întreagă a boalelor în drăsnesc a înaintă, atunci vin meșterii sănătății — doctorii — cu comoara lor de leacuri cu care le stau înaintea pe cât pot, dacă oamenii vor ține seama de ei.

13. Și când stăpânul răului: neștiința, împrăștiere întunecată spre a putea lucra bine ostașii lui atunci vine lumina științei și învățaturii, care împrăștiere întunecată. Și, la lumină vrăjmașii pierd curajul.

14. Iar mai presus de toți acești prieteni ai sănătății, stă Stăpânul a toată lumea, stă ziditorul nostru, stă Dumnezeu, care ne va ajuta atunci când neputându-ne ajuta nici acești prieteni ai sănătății, ne vom ruga Lui cu toată inima și cu toată puterea sufletului nostru.

* * *

☞ Din toate acestea se vede cât de negri și cumpliți sunt vrăjmașii sănătății: murdăria, aerul stricat, lipsa de soare, frigul, gogoleala, lenea, osteneala, lăcomia și îmbuibarea, hrana proastă, beția, răutatea de inimă, oastea boalelor și împăratul lor: neștiința; dar lumina și destul de puternici sunt prietenii sănătății: curățenia, aerul curat, lumina soarelui, căldura, deprinderea cu răceala, munca, cumpătarea, hrana îndestulătoare, înfrânarea poftelor, bunăstarea și vioioșia, știința doftoricească (a tămăduirii), lumina minții și Dumnezeu.

Ce rămâne numai? Rămâne ca noi să-i cunoaștem atât pe vrăjmași ca să ne ferim, cât și pe prieteni să-i știm a-i îmbrățișa, să-i știm a-i ajuta și a-i băga în seamă. Urmând astfel, sănătatea noastră, deși pândită de atâți vrăjmași,

nu se va teme de ei, fiind păzită de așa puternici apărători. Atunci o vom avea în tot cursul vieții noastre până la adânci bătrânețe. Și când ne vom înfățișa în fața Celui Prea Înalt, vom duce talantul nostru — sănătatea — bine păstrată și înmulțită întocmai ca sluga din evanghelie, care a fost lăudată de stăpânul său.

N. Stoleriu.

Despre beție.

Din «Învățăturile lui Neagoe-Vodă Basarab» către fiul său¹.

Și să nu-ți îngreuezi trupul cu beții, — că mulți zic: «Bună este băutura cea multă!» Dar cum este bună? Că omul, dacă se îmbată, de are și minte multă, el o pierde; de are mâni viteze, nici de un folos nu-i sunt; de i-ar fi picioarele repezi, nimic nu-i sporesc; și, de are și limbă dulce și vorbitoare frumos, nici cu aceea nu poate grăi. Deci, cum nu este rea beția, când toate măduarele omului nici de un folos nu sunt trupului său? Încă și altă răutate izvorește și iese dela beție: că omul bețiv, întâiu, trupul și-l bolnăvește, și-și sărăcește casa,

¹ Acest Neagoe a fost un Domn drept judecător și evlavios creștin al Țării Românești, acum aproape patru sute de ani. El a lăsat fiului său niște sfaturi, învățături, cum trebuie să se poarte în lume pentru a fi plăcut lui Dumnezeu și iubit de oameni.

și-și pierde mintea. Deci, dacă-și pierde mintea, el își pierde sufletul. Sau, ia să vedem cu beția ce lucru de folos am făcut sau am dobândit, fără decât ni-am bolnăvit trupurile, ni-am sărăcit casele și ni-am pierdut mintea? Deci, dacă ni-am pierdut mintea, noi am deslipit pe Dumnezeu dela noi. Și cel ce iubește băutura multă, acela nu se va chiemă următor lui Hristos, ci va fi chemat ca un dobitoc. Apoi, bine este să iubești băutura cea multă și să te chemi dobitoc, au mai bine este să te chemi următor lui Hristos?

La beție pe nimeni să nu dăruiești, măcar de ți-ar fi sluga cât de dragă. Sau, de vei avea vre-o mânie pe cineva dela trezvie, tu să n'o arăți spre sluga ta la beție să-l urgisești. Sau de vor vrea să pârască cineva pe alții la tine la beție, tu să-i îngăduiești pân' la trezvie. Sau, de-ți va greși vre-o slugă fiind beat, tu-i îngăduie, pentrucă tu l-ai îmbătat, și, cum l-ai îmbătat așa-l și îngăduie.

Și încă-ți mai zic: la beție să nu te mânii nici să osândești pe nimeni, că și aceasta este alt lucru rău și de poveste, că vor zice toți: «Să nu mergem să stăm să dvorim (să ne plângem) la acel Domn că, dacă se îmbată el își pierde mintea, și are harțag, și ne va înfruntă sau poate ne va și pierde».

Poezii populare.

Frunză verde ș'o para
De-ar da Dumnezeu ce-ar da
Două zile drept una,
Să treacă săptămâna,
Să vie Dumineca,
Ca s'avem când ne'mbătă!

Să rămâe cânepa...
Cea de an și din ast ani
Înfundată 'ntr'un bostan,
S'o lucreze-un ciocârlan;
Ciocârlanu-i sburător
Ș-a pune-o pe rășchitoriu!

Fetele până ce-s fete
Nu le vezi prin crâșme bete,
Dar după ce se mărită
Câte șapte-s la o litră.

I.

Când îi merge
crâșma bine.

Jidanul

II.

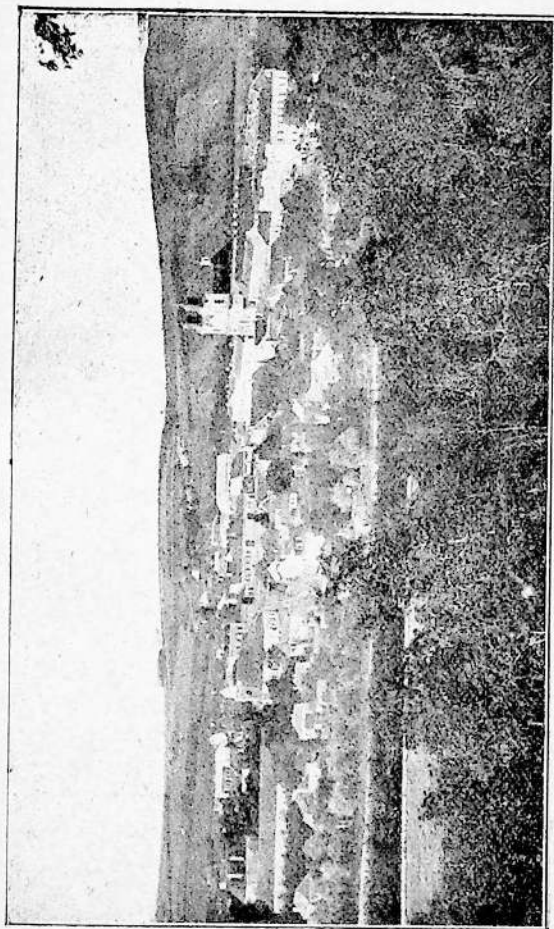
Când nu-i calcă
nime 'n crâșmă.

Asociațiunea.

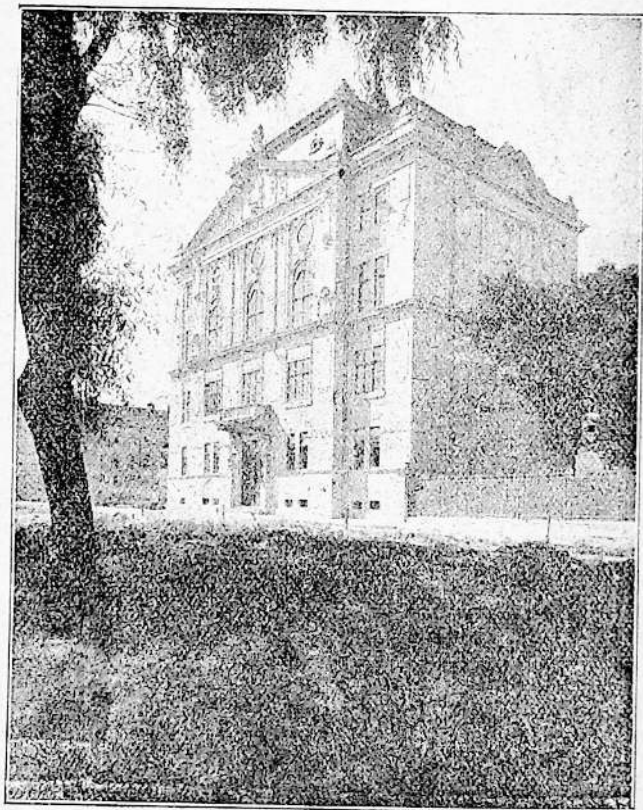
Cea mai mare însoțire culturală a Românilor din Ungaria e «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», căreia pe scurt îi zicem «Asociațiunea».

Ea s'a înființat înainte cu 50 de ani de Mitropoliții Andreiu Baron de Șaguna, din Sibiiu, și Alexandru Sterca Șuluțu din Blaj. În vremea când s'au urzit temeliile acestui așezământ cultural țara noastră era sub stăpânirea împărăției austriece, care era cu îngăduință față de dorul de înaintare al poporului românesc. Atunci, dacă voiam să cerem vre-o înlesnire pe seama neamului nostru, nu trebuia să cerșim mila miniștrilor unguri din Budapesta, ci stam de vorbă sau deadreptul cu împăratul din Viena sau cu locțiitorul din Ardeal. Așa au făcut fruntașii Românilor, când au înființat «Asociațiunea».

La anul 1860 au înaintat o petiție către locțiitorul Lichtenstein, cerând să le îngăduie a țineă o adunare în Sibiiu, în care să hotărască înființarea unei societăți culturale a poporului român. Și locțiitorul le-a și îngăduit ținerea acestei adunări, după ce i s'au așternut statutele societății. Cătră sfârșitul anului 1861 s'a ținut adunarea, condusă de Andreiu Baron de Șaguna, în care s'a hotărât înființarea «Asociațiunii». Primul președinte al ei a fost ales Șaguna, care atunci a rostit următoarele cuvinte frumoase, asemănând

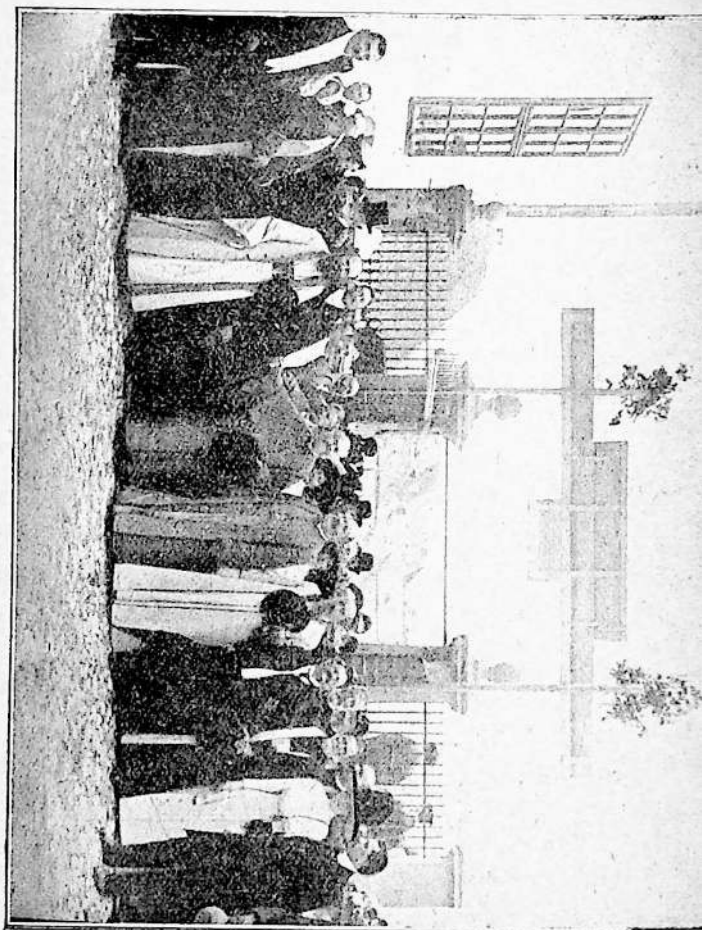
Blajul.

Muzeul Asociațiunii.

Serbările dela Blaj: Parastasul.

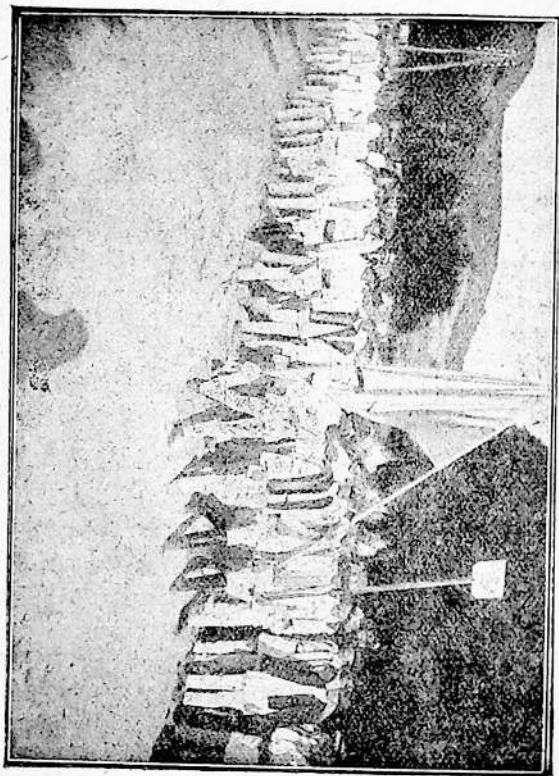

Serbările din Blaj : Arhieriei la deschiderea expoziției.

națiunea română cu o maică, iar Asociațiunea cu o masă întinsă plină cu hrană sufletească; «Masa dulcele maicii noastre este pregătită pentru oaspeți mulți; maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum se îmbracă în haine de nuntă și poștește la masă pe toți fii săi, ca să strălucească și ea în casă și cu casa sa și să înoiască pe fii săi, precum se înoiesc tinerețele vulturului. Așa a vorbit Șaguna, iar învățatul canonic din Blaj, Timoteiu Cipariu, care a fost ales vicepreședinte, a numit «Asociațiunea» «un razim naționalității române», urându-i să înflorească și să aducă roade pentru toți Românii, îmbogățindu-le mintea și inima cu învățături folositoare și cu simțăminte naționale.

Iniințarea «Asociațiunei» a trezit mare în-suflețire. Cărturarii români din toate părțile s'au grăbit să se înscrie membri, așa încât chiar la întemeierea ei a adunat o avere de peste zece mii de cor. pentru sprijinirea culturii românești. Și de cinci zeci de ani, de când trăește «Asociațiunea», oamenii cari au cărmuit-o au lucrat fără zăbavă pentru a trezi poporul românesc din întunericul neștiinței. Dintre faptele împlinite de «Asociațiune», vreme de o jumătate de veac, pomenim numai pe cele mai însemnate. De 40 de ani tipărește foaia «Transilvania», în care apar cercetările învățaților noștri privitoare la

Serbarile din Blaj: Tărani din Sacel.

trecutul neamului nostru. Această foaie se trimite de geaba membrilor fondatori, pe vieață și activi (ordinari) ai Asociațiunii.

De 25 de ani susține o școală de fete cu internat în Sibiiu, în care, an de an, învață peste 100 de fete din toate părțile locuite de Români. Școala aceasta e o școală mai înaltă, în care pot învăța, însă, și copilele dela sate, cari vreau să fie domnișoare.

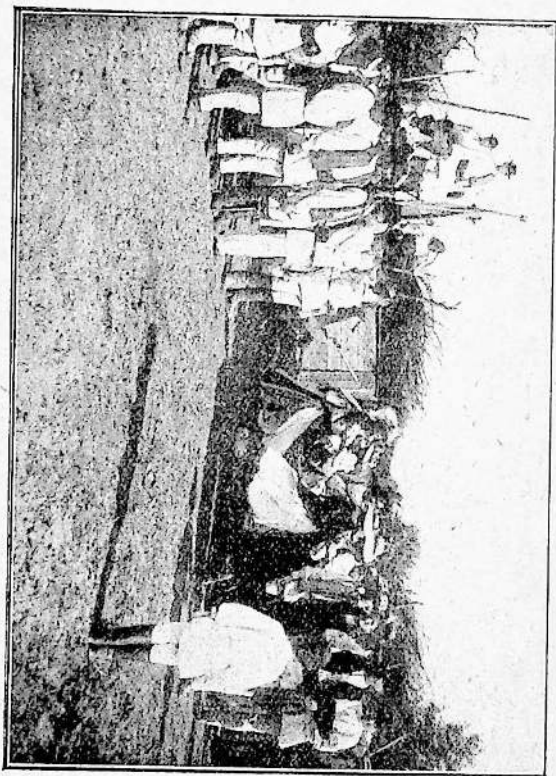
De 6 ani a clădit în Sibiiu «Muzeul istoric și etnografic», în care se adună cu sânguință toate dovezile privitoare la vieța din trecut și de astăzi a poporului românesc. Aici se adună tot feliul de cărți vechi, odoare bisericești, apoi cusături, țesături, încrestături și toate lucrurile făcute de țărancele și țăranii noștri, ca urma lor să nu se peardă și ca cei ce vor veni după noi să vadă și să știe cum am trăit.

Din averea ce o chivernisește a împărțit și împarte în fiecare an mai multe ajutoare pentru copiii și tinerii săraci, cari învață carte la școalele mai înalte.

Apoi tipărește cărți pe înțelesul poporului, cum e și Biblioteca poporală a «Asociațiunii», pe care o cunoașteți.

Trimite oameni cu carte la sate, ca să țină poporului cuvântări, în cari aceștia le dau tot feliul de povește și adecă: cum să lucre mai bine pământul, cum să poarte negoșul, cum să

Serbarile din Blaj: Jocuri țărănești.

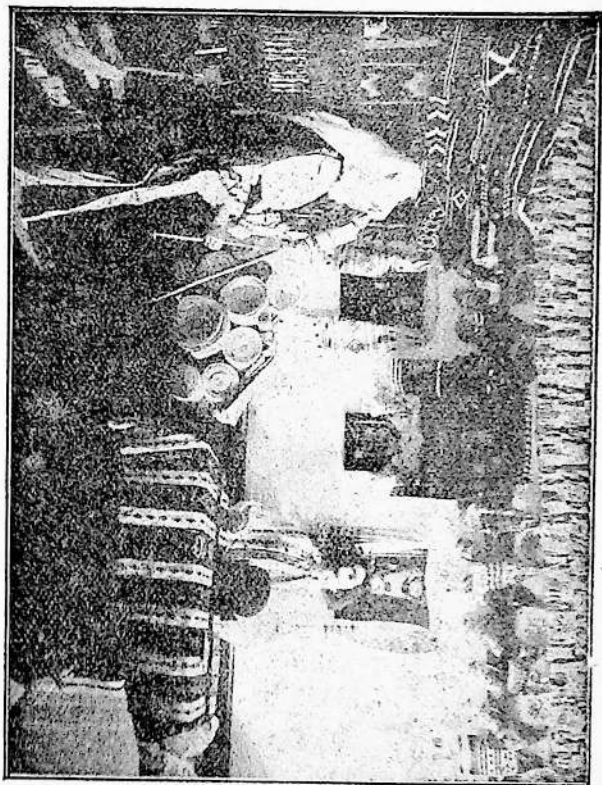
se însoțească pentru a trăi mai ușor și mai bine. Apoi îi îndeamnă să țină la datinile strămoșești, la limba și legea lor românească.

Înființează biblioteci la sate și la orașe, îndeamnă pe domnii învățători și preoți să țină șezători culturale, în Dumineci și sărbători, în toate comunele; pune la cale expoziții de vite, de poame, de lucruri de mână și de altele, ajută pe domnii preoți și învățători să învețe pe cei neștiutori a scrie și a ceti.

Toate acestea le face «Asociațiunea» de când s'a întemeiat, adică de 50 de ani. Din cele înșirate mai sus, nu trebuie multă deștep-tăciune, ca să priceapă ori ce om de omenie marea însemnătate a așezământului nostru cultural.

«Asociațiunea» dupăcum am spus, în anul acesta a împlinit 50 de ani, decând s'a întemeiat. Acest moment din viața ei s'a serbat astă-vară în Blaj, la .sântă-Măria-mare. La această serbare au luat parte amândoi mitropoliții, toți episcopii și o mulțime de lume dela noi și din România. Pentru întâiaoară s'au văzut adunați într'o biserică românească, în mănăstirea sfintei Treimi din Blaj, toți arhipăstorii sufletești ai poporului nostru din Ungaria. Întâlnirea lor frățească, în fața unui singur altar, a stârnit o în-suflețire ne mai pomenită. Ei s'au rugat împreună lui Dumnezeu ca să ne apere de toți dușmanii ce ne asupresc, au cerut binecuvântarea Ceriului

Serbarile din Blaj: Casa de pe Secaș la expoziție.

asupra muncii ce o facem pentru înaintarea și întărirea noastră națională. După sfintele rugăciuni s'a ținut adunarea Asociațiunii, rostindu-se mai multe cuvântări frumoase. Președinte al Asociațiunii s'a ales dl Andreiu Bârseanu, profesor în Brașov, iar vicepreședinte dl Vasile Suciu, canonic în Blaj. Despre amândoi vorbim în altă parte a Călindarului.

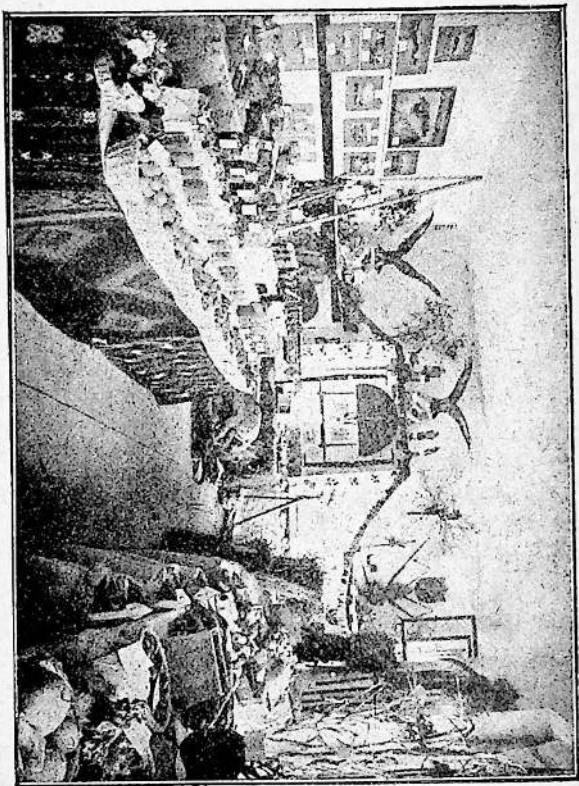
La sărbările din Blaj a venit și o mulțime de popor, așa că împreună cu domnii erau la vre-o zece mii de oameni. Satele din împrejurul Blajului, în rânduri de câte patru, au încunjurat piața mare a Blajului, ca să arete frunțașilor veniți din toate părțile cât sunt de voinici. Pe urmă au jucat o după amiază întreagă, ca să dovedească și istețimea ce o au.

La Blaj a sburat și inginerul Vlaicu, despre care vorbim în altă parte, apoi s'a cântat și s'a jucat teatru. A mai fost și o frumoasă expoziție. Toate aceste laolaltă au făcut din serbările «Asociațiunii» dela Blaj cele mai frumoase serbări ce s'au văzut vreodată la noi. Ca cetitorii acestui Călindar să-și poată închipui ce-a fost la Blaj, dăm și câteva chipuri făcute de fotografi la fața locului.

*

Iată ce așezământ însemnat este «Asociațiunea». Grăbiți-vă deci și înscrieți-vă ca membri la Asociațiune, căci a fi membrul ei e o cinste și o datorie pentru orice Român ce ține la neamul lui.

Serbarile din Blaj : Expoziția agricolă.

Membru la Asociațiune se poate face orice om cinstit, care trăiește în țara noastră.

Membrii sunt de patru feliuri și anume:

1. *Membru fondator* al Asociațiunii se face acela, care plătește odată pentru totdeauna 400 cor.

2. *Membru pe viață* se face acela, care plătește odată pentru totdeauna 200 cor.

3. *Membru activ sau ordinar* se face acela, care plătește în fiecare an 10 cor.

4. *Membru ajutător* se face acela, care plătește în fiecare an 2 cor. (dacă vrea poate plăti și mai mult, că numai bine face).

Cei ce se fac membri fondatori, pe viață sau activi (ordinari) primesc de cinste foaia «Asociațiunii» numită «Transilvania», care apare de 6 ori pe an, iar membrii ajutători primesc de cinste «Biblioteca populară a Asociațiunii» și «Calendarul Asociațiunii».

O bună parte dintre articolele publicate în acest Calendar sunt luate din diferite publicațiuni, mai ales din «Albina» și «Neamul românesc pentru popor».

O. C. T.

Țineți și citiți gazete!

Cetitul îți agerește mintea, vezi ce se întâmplă în lume și înveți cum să-ți întocmești traiul și lucrurile tale mai înțelepțește și înveți a te feri de înșelători, de cari e azi plină lumea și păgubesc pe cei proști și fără învățătură.

Gazete potrivite pentru plugari sunt:

„**Libertatea**” cu „**Foaia interesantă**” și „**Tovărășia**”, toate la olaltă 5 coroane la an. les în Orăștie (Szászváros).

„**Foaia Poporului**”, din Sibiiu (Nagyszeben). Prețul la an 4 cor. 40 fil.

„**Poporul Român**”, din Arad, foaia populară a partidului național. Prețul 4 cor.

„**Gazeta Transilvaniei**” pentru popor, în Brașov (Brassó). Prețul 4 cor.

„**Tribuna poporului**”, în Arad. Prețul 4 cor. — Vă întovărășiți câte patru-cinci inși și punând câte o cor., aveți gazetă pe un an întreg.

Cel mai frumos dar de Crăciun

pentru casele intelectualilor noștri

dela oraș și dela sate!

Este cartea (apare în Decemvrie 1911):

Din cele trecute vremi...

Însemnări despre începuturile graiului, culturii
și literaturii neamului românesc.

De Virgil Onițiu,

director gimnazial în Brașov.

Cuprinsul: I. Urme străvechi de limbă românească. II. Sfântul Pavel și Românii. III. Un Bulgar de pela anul 1200 despre Români. IV. Începuturile limbii noastre literare (sec. XV.) V. Cel mai vechiu scris original românesc. VI. Românii și începuturile scrisului cu litere latine. VII. Ce spun cronicarii noștri cei mai vechi despre originea noastră română? VIII. Primele stăruințe pentru unitatea limbii noastre literare. IV. Cele mai vechi încercări de versificare românească. X. Nic. Cârnă Milescu. XI. Din bătrâni cetire. XII. Audiențele unui Român la împăratul Iosif II. XIII. și XIV. Un suflet bun și mare de Român în secolul XVIII.: Vartol. Măzăreanu. XV. Aforisme din vechii noștri cronicari.

Prețul 2 cor. — Porto postal 20 bani.

Se poate comandă la autorul în Brașov
și la toate librăriile românești din patrie.

„ALBINA“

Institut de credit și de economii, Sibiiu.

Filiale: Brașov, Lugoj, Mediaș, Târgul-Murâșului, și dela 1 Ianuarie 1912 în New-York pentru afacerile cu America.

Agenturi: Diciosânmărtin, Elisabetopol, Orșova, Sânmiclăușul-mare și Șeica-mare.

Înființat la anul 1872.

Capital societar K 3.000.000. — Rezerve K 2.057.000.

Depozite spre fructificare K 21.000.000.

Primește depuneri spre fructificare cu 4—5%, contra livrete de depozit. Depunerile se pot face sau ridica și prin poștă, fără spese deosebite.

Acoardă împrumuturi ipotecare cu anuități pe 10, 20, 30 și 40 de ani cu interese de 6%, și anume: împrumuturi de 200—1000 cor. pe 10 ani; dela 1000 până 5000 cor. pe 20 de ani; dela 5000—10.000 cor. pe 30 de ani și dela 10.000 cor. în sus pe 40 de ani.

Anuitatea face după fiecare 100 cor.:

pe 10 ani . . .	K 6·58	pe 30 ani . . .	K 3·58
pe 20 ani . . .	„ 4·26	pe 40 ani . . .	„ 3·23

Acoardă credite cambiale cu acoperire ipotecară cu interese de 5—7%.

Acoardă împrumuturi pe hârtii de valoare ungare, austriace și române, pe aur și argint, pe scrisuri fonciare proprii sau străine, cu interese de $5\frac{1}{2}$ — $6\frac{1}{2}$ %.

Excontează cambii cu 3, în anumite cazuri și numai cu 2 subscrieri, pe 3—6 luni cu interese de 5—7% și fără proviziuni.

Cumpără și vinde monete de aur și de argint, în orice valută.

Efectuește cumpărarea și vânzarea în comisiune de hârtii de stat și hârtii de valoare. precum și alte afaceri de bancă și comisiune.

Formulare de cereri în limbile țării se dau gratuit din birourile institutului (strada Baier Nr. 1), precum și la Filiale și Agenturi sau la cerere se trimit cu poșta franco.

Diracțiunea.

BIBLIOTECA
JUDEȚULUI
ARAD

La „Croitoria Universală“

I. PETRAȘCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Premiat: Expoziția internațională de modă,
Paris 1911: Grand Prix și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința
onoratului public, că în

Atelierul meu de primul rang

unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și
execut tot felul de haine, civile și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai
acum mi-a sosit o mare alegere de stofe engleze
și indigene.

Premiat: Expoziția universală din Roma 1911:
Grand premiu și medalia de aur.

Croială cu gust și după ultima modă,
— garantând pentru orice lucru. —

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

!!! Sprijiniți industria română!!!

8
10
41528
Capital social: 1.200,000.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții

prima bancă românească de asigurare

își va începe activitatea cu
1 Ianuarie 1912, făcând:

- a) asigurări contra pagubelor de foc, de grindină, de transport, de furt și de spargeri;
- b) asigurări de capitale pentru caz de moarte, pentru caz de viață, sau pentru ambele cazuri, adică asigurări mixte;
- c) asigurări de rente și penziuni;
- d) asigurări pentru replătirea împrumuturilor ipotecare, și
- e) tot felul de asigurări a căror efect depinde de durata vieții unei, sau mai multor persoane, — toate acestea în condițiile cele mai avantajoase.

Informații dă:

Biroul central al

„Băncii generale de asigurare“

Sibiu — Nagyszeben, edificiul „Albinei“

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
ARAD

LEI 10

